

Programmabegroting 2023-2026

G E M E E N T E
VLISSINGEN

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord programmabegroting.....	3
1.1 Leeswijzer	6
2. Algemeen.....	7
2.1 Financiële Positie.....	8
2.2 Hoofdlijnen Programmabegroting 2023 - 2026.....	10
2.3 Bestuurlijke ambities - speerpunten - nieuw beleid.....	11
2.4 Going concern.....	14
2.5 Plan van aanpak sociaal domein en werk & inkomen.....	19
2.6 Voortgang saneringsbegroting	21
2.7 Overzichten.....	22
2.8 Begroting in 1 oogopslag	25
3. Programma 1 Leefbaarheid.....	26
3.1 Inleiding.....	26
3.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?.....	27
3.3 Continue taken.....	35
3.4 Wat mag het kosten?.....	37
4. Programma 2 Aantrekkelijke Stad.....	42
4.1 Inleiding.....	42
4.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?.....	44
4.3 Continue taken.....	48
4.4 Wat mag het kosten?.....	50
5. Programma 3 Sociale Samenhang.....	53
5.1 Inleiding.....	53
5.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?.....	55
5.3 Continue taken.....	65
5.4 Wat mag het kosten?.....	65
6. Programma 4 Bestuur.....	68
6.1 Inleiding.....	68
6.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?.....	69
6.3 Continue taken.....	70
6.4 Wat mag het kosten?.....	71
7. Overhead	73
7.1 Inleiding.....	73
7.2 Wat mag het kosten?.....	74
8. Algemene dekkingsmiddelen	75
8.1 Wat mag het kosten?.....	75
9. Paragrafen.....	77
9.1 Lokale heffingen	78
9.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	89
9.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	101
9.4 Financiering.....	104
9.5 Bedrijfsvoering.....	110
9.6 Verbonden partijen	115
9.7 Grondbeleid	132
9.8 Reserves en voorzieningen	140
9.9 Majeure projecten	145
9.10 Taakstellingen	153

INHOUDSOPGAVE

9.11 Wind in de Zeilen.....	154
10. Financiële Begroting	156
10.1 Overzicht van baten en lasten	156
10.2 Meerjarenraming 2023-2026.....	165
10.3 Investeringsplanning 2023-2026.....	166
10.4 Incidentele baten en lasten	167
10.5 Financieel overzicht taakvelden.....	168

1.

VOORWOORD PROGRAMMABEGROTING

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2023-2026 aan. Deze programmabegroting bevat ook de verdere uitwerking van de kaderbrief 2023 en een aantal keuzes die daarin zijn toegelicht.

Waar in deze programmabegroting Vlissingen, stad of gemeente staat, bedoelen we in de meeste gevallen ook Oost- en West Souburg, Groot Abeele en Ritthem. En waar wijken staat, bedoelen we ook dorpen.

Coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer!' en Toekomstvisie 2040 'Blik op de toekomst'

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 hebben de partijen PSR, LPV, VVD, GroenLinks, CDA en CU het coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer!' opgesteld. Dit akkoord is afgeleid van de door de gemeenteraad vastgestelde Toekomstvisie 2040 'Blik op de toekomst'. In deze programmabegroting noemen we per programma uitvoeringsmaatregelen die bijdragen aan de ambities in het coalitieakkoord. Bij deze uitvoeringsmaatregelen is betrokken hoe deze maatregelen bijdragen aan de realisatie van de zes beschreven thema's in de Toekomstvisie 2040.

Op het moment dat deze begroting wordt opgesteld, moeten nog concrete afspraken worden gemaakt over de verdere uitwerking van het coalitieakkoord en de Toekomstvisie 2040 met een planning van activiteiten voor de komende jaren. Deze uitwerking zal vanaf de programmabegroting 2024-2027 worden opgenomen in een aparte paragraaf Toekomstvisie 2040. We beogen hiermee de voortgang op de realisatie van de ambities in de Toekomstvisie 2040 een prominente plaats te geven in de planning en control cyclus. Bij het opnemen van de uitvoeringsmaatregelen is meegewogen dat deze dienen te voldoen aan de toekomstvisie.

Financieel beeld en de gemeentelijke financiële positie

Door de asielproblematiek, de oorlog in Oekraïne, de klimaat- en stikstofcrisis, de krapte op de woningmarkt en de hoge inflatie, onder andere als gevolg van de hoge energieprijzen, wordt onze gemeente met veel onzekerheden geconfronteerd. De huidige inflatie en energieprijzen drukken ook zwaar op onze inwoners en bedrijven en de toekomst is nog onzeker. De gevolgen van de coronacrisis werken ook nog steeds door. Tot slot staat ook de arbeidsmarkt onder enorme druk. Niet alleen is het binnen de gemeentelijke organisatie zelf moeilijk en soms onmogelijk om vacatures in te vullen, ook de partijen waarmee we samenwerken om onze doelen te realiseren, hebben hier last van. Dit heeft invloed op onze slagkracht en de mate waarin we voorgenomen activiteiten ook echt kunnen (laten) uitvoeren.

De definitieve herverdeling van het gemeentefonds, de hoge accessen bij de septembercirculaire 2022 en het incidenteel tot en met 2025 terugdraaien van de opschalingskorting geeft ons extra financiële armslag. Vanaf 2026 zien we echter een duidelijke verlaging van de inkomsten vanuit het Rijk. Landelijk wordt dit geduid als het 'ravijnjaar'.

In deze programmabegroting gaan wij uit van een reëel meerjarenperspectief, waarin we anticiperen op de huidige hoge inflatie en de stijging van de energielasten. Daarnaast kijken we wat we als gemeente kunnen betekenen naast de maatregelen van het Rijk om in 2023 de koopkracht voor zowel de inwoners als de bedrijven te compenseren.

Vanaf 1 januari 2023 zijn overigens alle clusters uit het gemeentefonds weer onderdeel van het artikel 12-onderzoek en beperkt dit onderzoek zich dus niet meer tot alleen het sociaal domein. Daarom presenteren we het totale begrotingssaldo, waarbij we ook inzicht geven in het onderscheid tussen het sociaal en klassiek domein.

Uitgangspunten programmabegroting 2023

Gelet op de financiële positie van onze gemeente en de werkdruk die de organisatie nu al ervaart, hebben wij de volgende uitgangspunten voor de programmabegroting 2023 gehanteerd:

- Het startpunt van deze programmabegroting is het bestaande beleid zoals opgenomen in de programmabegroting 2022 en de zogeheten autonome ontwikkelingen genoemd in de kaderbrief 2023
- Er moet ruimte gemaakt worden voor nieuw beleid op grond van wettelijke verplichtingen
- Ruimte voor nieuw beleid op grond van het coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer!' respectievelijk de strategische visie 2040 'Blik op de toekomst' moet ontstaan door oud beleid te vervangen c.q. extra capaciteit beschikbaar te stellen

Via een motie heeft de raad het college ook verzocht om inzicht te geven in de rijksmiddelen voor de zogeheten centrumtaken. Dit inzicht geven wij in programma 3 Sociale Samenhang, bij onderdeel 5.2.14 'Centrumtaken'.

We benoemen hierna een aantal belangrijke speerpunten voor 2023:

- Doorontwikkeling ICT
- Aardgasvrije wijken
- Doorontwikkeling sociaal domein en Plan van aanpak artikel 12
- Ontwikkelingen Beschermd Wonen
- Wonen, cultuur en toerisme
- Compensatiepakket 'Wind in de Zeilen'
- Omgevingswet en omgevingsvisie
- Dienstverlening en burgerparticipatie

Doorontwikkeling ICT

De organisatie en dienstverlening wordt steeds meer afhankelijk van goede informatievoorziening. Daarom werken we aan het op orde brengen van onze beheerorganisatie. We implementeren Microsoft365 om het 'nieuwe werken' beter te ondersteunen en processen en systemen te optimaliseren. Tenslotte zetten we stappen in het ontwikkelen van datagedreven werken. Hiermee kunnen initiatieven in de organisatie door stuurinformatie beter ondersteund worden.

Aardgasvrije wijken

De gemeente Vlissingen werkt in samenwerking met woningcorporatie l'escaut aan een aardgasvrij gebied van 650 woningen in het Middengebied van Vlissingen; de 'panoramabuurt'. In 2050 dienen alle woningen en gebouwen in Vlissingen aardgasvrij te zijn. De gemeente heeft hierin een regierol.

Doorontwikkeling sociaal domein en Plan van aanpak artikel 12

De ingezette koers voor de doorontwikkeling van het sociaal domein en Plan van Aanpak artikel 12 vraagt om intensieve focus op die koers. De plannen van het kabinet op de Hervormingsagenda Jeugd kunnen forse invloed hebben op hoe we de zaken regelen zowel lokaal als provinciaal. De uitdagingen op de arbeidsmarkt spelen hierin een belangrijke rol zowel bij de samenwerkingspartners als bij onszelf.

Ontwikkelingen beschermd wonen

De doorcentralisatie Beschermd Wonen is voor 1 januari 2024 voorzien. In het najaar 2023 worden de exacte plannen bekend gemaakt. In 2023 zal de raad een voorstel voorgelegd krijgen over de governance met betrekking tot de inkoop beschermd wonen (en jeugd) behorend bij de nieuwe situatie. Tot die tijd blijft Vlissingen centrumgemeente.

Wonen, cultuur en toerisme

We vergroten de diversiteit van het woningaanbod in de gemeente. Dit is al zichtbaar in de nieuwe wijken Scheldekwartier, Claverveld en Souburg-Noord. Hierdoor is het voor een brede groep mensen interessant om in Vlissingen te komen wonen en versterken we de sociaal-economische structuur van onze gemeente.

Cultuur is belangrijk voor het imago van de stad. Daarom blijven we inzetten op 'Vlissingen 1572' en maritieme evenementen, die passen bij het Vlissingse DNA. We stimuleren ondernemerschap gericht op het cultuuraanbod.

Vlissingen is interessant voor de stedelijke toeristen door het ruime, diverse aanbod aan toeristische verblijfsaccommodaties. Bij de uitvoering van de Toeristische Visie ligt de nadruk op Walcherse samenwerking en toeristische promotie. We betrekken hierbij ook het beleid rondom city-marketing.

Compensatiepakket 'Wind in de Zeilen'

Inmiddels zijn we bijna drie jaar bezig met het uitvoeren van de maatregelen uit het pakket Wind in de Zeilen. Belangrijk doel van het gehele pakket is de sociaal-economische structuur van Vlissingen en Zeeland verder versterken. Met dit pakket krijgt een aantal lopende projecten in Vlissingen een flinke impuls. Hierdoor kunnen we de doorontwikkeling van de Kenniswerf en de herontwikkeling van het Stationsgebied versnellen. Er wordt extra geïnvesteerd in integrale Kerngezond-centra in Vlissingen en we scholen werkzoekenden om naar branches waar een gebrek aan personeel is (bouw, logistiek, zorg).

Omgevingsvisie en Omgevingswet

De omgevingsvisie wordt in 2023 aan de raad ter vaststelling voorgelegd en in de loop van het jaar worden de eerste ervaringen met het omgevingsplan opgedaan: het concreet maken in normen van wat we in de omgevingsvisie bepaald hebben. Het omgevingsplan is veelomvattend, complexen ook wezenlijk anders dan bestemmingsplannen. Daarom benutten we de overgangstermijn die ons daarvoor tot 2030 is gegeven. We blijven investeren in het opleiden en trainen van medewerkers, gezien de complexiteit van de omgevingswet en de gewenste dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven.

Dienstverlening en burgerparticipatie

We blijven investeren in het verbeteren en op peil houden van onze dienstverlening. Daarbij zetten we ook de mogelijkheden in die de digitalisering ons biedt, waaronder eerdergenoemde data-analyse.

Participeren is meedenken, meedoen of zelfs co-creëren. Bij nieuwe ontwikkelingen in de leefomgeving zullen we steeds de inwoners, bedrijven, onderwijsinstellingen of andere maatschappelijke partners betrekken. Daarbij hebben we ook aandacht voor de inzet van de sociale media kanalen en een digitaal platform. Uiteraard verliezen we hen die niet of minder digitaal vaardig zijn niet uit het oog.

Samen kunnen we meer!

Ondanks de moeilijke financiële situatie, gebeurt er veel in Vlissingen. Mensen zijn weer trots op de stad! We zijn gemotiveerd hieraan de komende jaren een belangrijke bijdrage te leveren, samen met de inwoners en ondernemers, gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. Want samen kunnen we meer!

Oktober 2022

Burgemeester en wethouders van Vlissingen

1.

VOORWOORD PROGRAMMABEGROTING

1.1 Leeswijzer

De programmabegroting bestaat uit vier inhoudelijke programma's, te weten Leefbaarheid, Aantrekkelijke Stad, Sociale Samenhang en Bestuur. Daarnaast zijn er de verplichte overzichten voor de Algemene Dekkingsmiddelen en Overhead. Een inhoudelijk programma bestaat uit de volgende paragrafen:

1. Inleiding met daarin programmadoel, speerpunten en beleidsindicatoren
2. Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?
3. Continue taken
4. Wat mag het kosten?

Een inhoudelijk programma start met de omschrijving van de programmadoelen. Vervolgens komen de speerpunten van het komende jaar aan bod. Per programma zijn enkele beleidsindicatoren opgenomen. Deze indicatoren versterken de mogelijkheden van raadsleden om te sturen. Door het opnemen van dergelijke niet-financiële informatie kunnen raadsleden een inschatting maken van de resultaten die via de voorgestelde beleidskeuzes behaald moeten worden. Bovendien is het door de vaste set beleidsindicatoren eenvoudig om gemeenten te vergelijken met andere gemeenten.

Niet alle taakvelden komen terug aangezien de focus ligt op speerpunten en het bereiken van maatschappelijke effecten. Voor continue taken worden alleen de bijzonderheden vermeld in de derde paragraaf van het programma. Vervolgens is in tabelvorm, indien van toepassing, per taakveld beschreven 'wat de raad wil bereiken'. Dit betreft het maatschappelijke effect hetgeen een algemeen beeld van de gewenste situatie schetst. De wijze waarop dit gemeten kan worden is de effectindicator. De eerdere resultaten zijn benoemd en tevens is een streefwaarde opgenomen. De acties die het college gaat uitvoeren komen in de laatste kolom tot uiting. Dit zijn de prestaties waarover in de bestuursrapportages gerapporteerd wordt.

Tot slot is het overzicht totaal van de lasten en de baten van het programma opgenomen. In hoofdstuk 10 hebben we de financiële overzichten per taakveld per programma opgenomen.

Het is mogelijk dat een taakveld noch onder de maatschappelijke effecten noch onder de continue taken tot uiting komt. Dit is het geval als de hieronder vallende activiteiten continue taken betreft én er geen bijzonderheden zijn het komende jaar.

Indeling van de Programmabegroting

In hoofdstuk 2 gaan we in op de financiële positie van de gemeente Vlissingen. Vervolgens presenteren we in hoofdstuk 2.7 het overzicht van baten en lasten. In de hoofdstukken 3 tot en met 6 nemen we de beleidsbegroting op. Hierbij geven wij per programma aan: Wat willen we bereiken – Wat gaan we daarvoor doen – Wat mag het kosten. In hoofdstuk 7 geven we, op basis van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), inzicht in de overheadkosten. Daarnaast nemen we in hoofdstuk 8 de algemene dekkingsmiddelen op. In hoofdstuk 9 lichten wij een aantal onderwerpen nader toe, te weten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- reserves en voorzieningen
- majeure projecten
- taakstellingen
- wind in de zeilen

In hoofdstuk 10 hebben we de financiële overzichten 2023-2026 op taakveldniveau opgenomen.

2.

ALGEMEEN

2.1 Financiële Positie

Samenvatting financieel meerjarenperspectief

In onderstaande tabel wordt een recapitulatie weergegeven van het financiële meerjarenperspectief. In de paragrafen 2.2 tot en met 2.6 presenteren we de details en geven we een toelichting op de mutaties.

Samenvatting financieel meerjarenperspectief (bedragen * € 1.000)	2023	2024	2025	2026
§ 2.2 Vertrekpunt Programmabegroting 2023 - 2026 Perspectief kaderbrief				
Programmabegroting 2023 na 1e berap 2022	3.774-	1.829-	897	1.100-
Kaderbrief Bestaand beleid	10	1.550-	1.590-	7.340-
Coalitieakkoord	300-			
	-4.064	-3.379	-693	-8.440
§ 2.3 Bestuurlijke ambities - speerpunten - nieuw beleid				
Programma Leefbaarheid	-330	-180	-180	-180
Programma Aantrekkelijke Stad	-309	-235	-236	-488
Programma Sociale Samenhang	-880	-880	-880	-200
Programma Bestuur	-	-	-	-
Diverse programma's	-	-	-	-
Algemeen dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Overzicht Overhead	-	-85	-85	-85
Totaal mutaties bestuurlijke ambities - speerpunten - nieuw beleid	-1.519	-1.380	-1.381	-953
§ 2.4 Going concern				
Programma Leefbaarheid	289	196	217	237
Programma Aantrekkelijke Stad	-	-	-	-
Programma Sociale Samenhang	-1.241	-1.804	120	14
Programma Bestuur	-	-	-	-
Diverse programma's	-4.775	-2.298	-1.896	-1.686
Overzicht Overhead	714	943	989	987
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	3.576	7.095	6.624	7.579
Totaal mutaties going concern	-1.437	4.132	6.054	7.131
TOTAAL BEGROTINGSALDO	-7.020	-627	3.980	-2.262
+ = positief resultaat/lagere uitgaaf/hogere inkomst (voordeel)				
- = negatief resultaat/hogere uitgaaf/lagere inkomst (nadeel)				

Het begrotingssaldo 2023 is € 7 miljoen negatief. Dit is inclusief de eigen bijdrage aan de sanering van de algemene reserve van €1,7 miljoen zoals opgenomen in de beschikking naar aanleiding van het artikel 12-rapport 2017 / 2018.

In deze begroting is tevens rekening gehouden met een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds van jaarlijks € 7 miljoen. Aangezien deze volledig gebruikt moet worden voor de sanering van de algemene reserve is deze niet verder opgenomen in het begrotingssaldo, maar is direct verwerkt als toevoeging aan de algemene reserve ten behoeve van de sanering. De verwachting is dat in de komende jaren rijksmaatregelen genomen worden om het financiële nadeel in 2026 (het "ravijnjaar") te compenseren.

2.

ALGEMEEN

Ter informatie geven wij in onderstaand overzicht inzicht in het begrotingssaldo, gesplitst in klassiek en sociaal domein.

	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo totaal	-7.020	-627	3.980	-2.262
waarvan sociaal domein	-7.035	-3.420	659	-873
klassiek domein	15	2.793	3.321	-1.389

Het saldo klassiek domein is voor 2023 sluitend en geeft meerjarig een positief beeld uitgaande van reparatie van het 'ravijnjaar' 2026 door aanvullende rijksmiddelen. Het beeld van het sociaal domein is voor 2023 nog negatief maar zien we de komende jaren verbeteren ook weer uitgaande van aanvullende rijksmiddelen in 2026. Het verbeterende meerjarig perspectief is vooral het gevolg van de extra middelen uit het gemeentefonds en het effect van de doorgevoerde bezuinigingen op het sociaal domein.

2.2 Hoofdpijnen Programmabegroting 2023 - 2026

2.2.1 Vertrekpunt programmabegroting

Het vertrekpunt voor de Programmabegroting 2023 is de Kaderbrief 2023. Na de samenstelling van de kaderbrief is de economische situatie fors gewijzigd wat aanleiding was om de uitgangspunten bij te stellen. De Macro Economisch Verkenningen van het Centraal Planbureau gepubliceerd in september 2022 zijn daarbij de basis.

2.2.2 Financiële uitgangspunten 2023 - 2026

De berekening van de financiële uitgangspunten is het Centraal Economisch Plan (CEP) van september 2022. De toegepaste inflatiecorrectie is eveneens op basis van de voorspellingen zoals opgenomen in het CEP van september 2022 en de richtlijn van de Vereniging Zeeuwse Gemeenten voor bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. De materiële budgetten worden voor het jaar 2023 geïndexeerd met 5,9%. De bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen (GR) en subsidierelaties zijn geïndexeerd met 3,2%. Voor de inflatie van de salarissen passen we de loonvoet sector overheid toe, zoals opgenomen in het CEP van september 2022. Dit percentage bedraagt voor 2023 8,3%. Daarnaast houden we rekening met een jaarlijkse stijging van 0,5% als gevolg van periodieke verhogingen en 0,2% voor onderhoud van het functieboek. In totaal komt het indexpercentage voor de lonen daarmee voor 2023 op een jaarlijkse stijging van 9,0%. Het effect van de inflatieberekeningen is opgenomen onder going concern.

2.2.3 Onvoorzien

In deze begroting is een structurele post onvoorzien opgenomen.

2.2.4 Financiering

Zie hiervoor hoofdstuk 9.4 financiering.

2.2.5 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit is het beschikbare bedrag dat wordt aangehouden ter afdekking van financiële risico's die kunnen optreden. In hoofdstuk 9.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaan we hierop in.

2.

ALGEMEEN

2.3 Bestuurlijke ambities - speerpunten - nieuw beleid

In deze paragraaf staan de bestuurselijke ambities, speerpunten en nieuw beleid. Financieel leidt dit tot het navolgende overzicht:

§	Programma	Bestuurlijke ambities - speerpunten - nieuw beleid (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
2.3.1	Aantrekkelijke Stad	Bijdrage OZO Expatcentrum	-34	-35	-36	-36
2.3.2	Sociale Samenhang	Formatie WMO/Jeugd	-680	-680	-680	
2.3.3	Aantrekkelijke Stad	Voortzetting kunst en cultuuronderwijs	-125	-125	-125	-125
2.3.4	Aantrekkelijke Stad	Evenementen fonds	-75	-75	-75	-75
2.3.5	Aantrekkelijke Stad	Opstellen cultuur nota	-50			
2.3.6	Leefbaarheid	Uitvoering regionale energie strategie	-80	-80	-80	-80
2.3.7	Sociale Samenhang	Cofinanciering combinatiefunctionaris	-200	-200	-200	-200
2.3.8	Leefbaarheid	Bestrijding dierenoverlast	-100	-100	-100	-100
2.3.9	Aantrekkelijke Stad	Inzet capaciteit afsluiting boulevard	-25			
2.3.10	Leefbaarheid	Adviescapaciteit aanpassing verkeersbeleid	-50			
2.3.11	Leefbaarheid	Ontwikkeling mobiliteitsnetwerk	-100			
2.3.12	Aantrekkelijke Stad	Herinrichting boulevards Evertsen en Bankert				-252
2.3.13	Overhead	Aansluiting bij E depot Zeeuws archief		-85	-85	-85
		Totaal Bestuurlijke ambities - speerpunten - nieuw beleid	-1.519	-1.380	-1.381	-953

2.3.1 Bijdrage OZO Expatcentrum

Voor de exploitatie van een expatcentrum wordt een jaarlijkse bijdrage gevraagd. Het centrum verstrekt aan internationale werknemers en hun werkgevers informatie. Ook geven zij advies bij vragen over werken en wonen in Zeeland en helpen ze bij de integratie. Doel is vestigingsklimaat in Zeeland te versterken.

2.3.2 Formatie team WMO/Jeugd

In 2021 is gestart met de aanbesteding aanvullende zorg. In december 2021 zijn de contracten getekend en per 1 juli 2022 de nieuwe manier van werken op het gebied van huishoudelijke hulp (HH), huishoudelijke zorg (HZ) en dagbesteding (DB). De taken van HH, HZ en DB gaan per 1 juli 2022 over naar twee hoofdaanbieders in de vorm van een algemene voorziening. Daardoor hoeven deze aanvragen en meldingen per genoemde datum van 1 juli op dat gebied niet opgepakt te worden door het team Wmo en jeugd. Dit betekent minder aanvragen en meldingen wat ruimte geeft om de wachtlijst in te lopen, een kwaliteitsslag te maken op andere gebieden (bijvoorbeeld beschermd wonen, hulpmiddelen, etc) en minder werkdruk in het team. De klantondersteuners zijn nog wel steeds vraagbaak of adviseur als er vragen zijn op het gebied van HH, HZ en DB. Daarnaast zien we een toename in de jeugdwet aanvragen. Dit is een landelijke trend, die ook in Vlissingen duidelijk waarneembaar is. Om het werk te kunnen doen, is er vorig jaar en dit jaar voor ruim 12 fte aan tijdelijke capaciteit beschikbaar gesteld. Die inzet is op diverse fronten in het team ingezet. Met de nieuwe werkwijze verwachten we ons werk anders te kunnen uitvoeren, echter het is wel noodzakelijk om de basis ook echt op orde te krijgen met structurele formatie. Ook om de professionalisering door te kunnen zetten en een aantrekkelijk werkgever te kunnen zijn.

2.3.3 Voortzetting Kunst en Cultuuronderwijs

Het kunst- en cultuuronderwijs binnen de scholen in Vlissingen en de inhoudelijke bijdrage die Kunsteducatie Walcheren (KEW) hierin levert, wordt in Vlissingen tot 1 januari 2023 met incidentele middelen (Aanjaagfonds en NPO) bekostigd. Deze budgetten zijn eindig en kunnen niet meer voor dit onderwijs worden ingezet. Beëindiging van de bekostiging in Vlissingen zou betekenen, dat de KEW de activiteiten op de Vlissingse scholen stopzet. De Vlissingse leerlingen (gemiddeld 4.500) zullen dan het kunst- en cultuuronderwijs ontberen en hiermee t.o.v. leerlingen in Veere en Middelburg in een achterstandspositie komen. Om het kunst- en cultuuronderwijs in Vlissingen toch te kunnen blijven

voortzetten, is het noodzakelijk - ingaande 1 januari 2023 - het kunst- en cultuuronderwijs structureel te bekostigen. Structurele bekostiging vindt reeds door de gemeenten Veere en Middelburg plaats.

2.3.4 Evenementen fonds

Ondersteuning voor de organisatie van evenementen in Vlissingen voor het voorbereiden van de aanvraag voor evenementenvergunningen. Dit met name ook voor het zich professioneel laten ondersteunen in de veiligheidsaspecten voor deze aanvragen.

2.3.5 Opstellen cultuur nota

In de afgelopen jaren is de culturele infrastructuur van Vlissingen a.g.v. bezuinigingen drastisch aangepast. De culturele infrastructuur dient te worden versterkt. In verband hiermee is het noodzakelijk de huidige staat van cultuur te onderzoeken, teneinde kunnen vaststellen of die overeenkomen met de ambities en doelstellingen die o.a. uit de Strategische visie 2040 van de gemeente naar voren komen. Op basis hiervan zullen eventueel ontbrekende culturele items, (die voor een gezond cultureel klimaat noodzakelijk zijn) moeten worden nagestreefd. Bovendien zal moeten worden nagegaan of huidige culturele onderdelen dienen te worden versterkt. Dit zal in een visie tot uitdrukking moeten worden gebracht. Ten aanzien van realisering en facilitering van de culturele voorzieningen zal de rol en (financiële) verantwoordelijkheid van gemeente worden gekaderd in relatie tot het cultureel ondernemerschap.

2.3.6 Uitvoering regionale energie strategie

Er is extra vaste formatie nodig voor de uitvoering van de regionale energietransitie.

2.3.7 Cofinanciering combinatiefunctionaris

De inzet van (voldoende) buurtsportcoaches is een belangrijk onderdeel voor de nieuwe preventieve aanpak via het buurtbedrijf. Zij zorgen voor een preventief aanbod aan activiteiten en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de activering van inwoners zodat ondersteuningsvragen kunnen worden beperkt. Door gebruik te maken van de rijkssubsidiemiddelen van de combinatieregeling kunnen we de kosten van de inzet van de buurtsportcoaches beperken. Om aanspraak te kunnen blijven maken op deze rijkssubsidiemiddelen is een gemeentelijke cofinanciering nodig.

2.3.8 Bestrijding dierenoverlast

Elk jaar keert dierenoverlast als belangrijk thema terug in Vlissingen. Daarmee doelen we op de Cyclus van Ganzenoverlast – Meeuwenoverlast - Spreeuwenoverlast. Zodra het broedseizoen begint, dan regent het klachten over agressie van deze vogels, uitwerpselen en kaalvreten door diverse soorten. Ervaring leert, dat elk jaar ca. € 100.000 aan kosten wordt gemaakt om meldingen van overlast te behandelen, maatregelen te treffen om overlast te voorkomen of ecologen in te huren voor advies. Hiervoor was echter geen budget beschikbaar.

2.3.9 Inzet capaciteit afsluiting Boulevard

De gemeenteraad heeft in 2021 besloten een eindbeeld voor het sluitingsregime vast te stellen en hierin stappen naartoe te werken. Daarbij wordt er geïnvesteerd in een herinrichting van de boulevards. Tijdelijke capaciteit is nodig voor de uitvoering van een werkend sluitingsregime.

2.3.10 Adviescapaciteit aanpassing verkeersbeleid

Het huidige parkeerbeleid is gedateerd. Het sluit niet meer aan bij de Strategische visie, het coalitieprogramma maar vooral ook niet bij de huidige situatie. Uitstel van actualisatie zal leiden tot groeiende parkeerproblemen en ruimtelijke ontwikkelingen die tot stilstand komen omdat de oude parkeernormen niet voldoen aan de huidige eisen en daardoor ruimtelijk niet inpasbaar zijn.

2.3.11 Ontwikkeling mobiliteitsnetwerk

Met het vaststellen van de RMS is de uitrol van een nieuw mobiliteitsnetwerk in Vlissingen een stap dichterbij gekomen. Om voor 2025 gereed te zijn moet er z.s.m. een plan gemaakt worden en worden begonnen met de uitrol van het netwerk. Deels kan dit gecombineerd worden met Wind in de Zeilen (Stationsgebied en Living Lab). Nu niet starten betekent dat er in 2024 met noodmaatregelen voorzien moet worden in toegankelijke mobiliteit.

2.3.12 Herinrichting boulevards Evertsen en Bankert

De raad heeft de Boulevardsvisie vastgesteld waarin zij hebben vastgelegd dat het herinrichten van de openbare ruimte de gemeentelijke topprioriteit is qua uitvoering. De kapitaallasten van het krediet nodig voor de herinrichting van de boulevards is als stelpost opgenomen. De uitwerking van het krediet (€ 4,2 mln) wordt nog aan de raad voorgelegd.

2.3.13 Aansluiting bij E-depot Zeeuws archief

Het is een wettelijke verplichting om hier op termijn bij aan te sluiten.

2.

ALGEMEEN

2.4 Going concern

In deze paragraaf is de toelichting opgenomen op alle mutaties die betrekking hebben op het going concern. Dit leidt tot het navolgende overzicht:

§	Programma	Going concern (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
2.4.1	Diverse programma's	Ontwikkelingen Loonkosten incl. Cao	-1.116	-421	-745	-1.661
2.4.2	Diverse programma's	Ontwikkelingen inflatie	-1.378	177	1.573	2.899
2.4.3	Diverse programma's	Ontwikkelingen energiekosten	-2.178	-1.648	-1.689	-1.727
2.4.4	Diverse programma's	Kapitaallasten investeringsprogramma investeringsplafond max 20 mln	620	308	-310	-600
2.4.5	Diverse programma's	Meerjaren onderhoudsplanning gebouwen en accommodaties	-750	-750	-750	-750
2.4.6	Sociale Samenhang	Plan van Aanpak art 12	-1.841	-1.841		
2.4.7	Sociale Samenhang	Bijstellingen en ontwikkelingen sociaal domein Jeugd	512	-54	9	-97
2.4.8	Sociale Samenhang	Bijstellingen en ontwikkelingen sociaal domein WMO	88	91	111	111
2.4.9	Leefbaarheid	Huisvesting islamitische school		-112	-111	-111
2.4.10	Leefbaarheid	Huurverlaging De Combinatie	289	308	328	348
2.4.11	Algemene Dekkingsmiddelen	Netto algemene uitkering Septembercirculaire 2022	2.528	3.646	2.542	2.487
2.4.11	Algemene Dekkingsmiddelen	Eenmalige bijdrage algemene uitkering ravijnjaar				2.642
2.4.12	Algemene Dekkingsmiddelen	Netto algemene uitkering meicirculaire 2022	579	3.883	4.393	2.868
2.4.13	Algemene Dekkingsmiddelen	Lagere opbrengst toeristenbelasting	-356	-659	-336	-243
2.4.14	Algemene Dekkingsmiddelen	Ontwikkeling OZB	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
2.4.15	Algemene Dekkingsmiddelen	Dividend BNG	125	125	125	125
2.4.16	Diverse programma's	Overig	27	36	25	153
2.4.17	Algemene Dekkingsmiddelen	Onderuitputting kapitaallasten	1.800	1.200	1.000	800
2.4.18	Overhead	Bijdrage Middelburg / Orionis ICT	714	943	989	987
2.4.19	Aantrekkelijke Stad	Startersleningen				
		Totaal going concern	-1.437	4.132	6.054	7.131

2.4.1 Ontwikkeling Loonkosten

In de macro economische verkenningen 2023 zijn de verwachte loonontwikkelingen voor de categorie Lonen opgenomen. Bij de bepaling van het loonbudget volgen we deze ramingen. Vooral door de verwachte CAO ontwikkelingen nemen deze kosten sterk toe.

De Extra Formatie Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) is ook in deze post opgenomen.

Gelet op de aandacht en urgentie vanuit de Rijksoverheid om werk te maken van maatregelen tegen ondermijning, en de Intentieverklaring Zeeuwse norm weerbare overheid die is tot stand gekomen met o.a. de provincie Zeeland en het RIEC, is het voorstel om uitbreiding en versterking op de formatie van Bibob. Hiermee kunnen we voldoen aan de bestuurlijke wens om hier flink op in te zetten en anderzijds om ons Bibob-beleid in de volle breedte te kunnen uitrollen. Momenteel wordt er eigenlijk alleen op Horeca en andere vormen van exploitatievergunningen getoetst en bijvoorbeeld niet op vastgoedtransacties, zorg, omgevingsvergunningen (anders dan incidenteel c.q. naar aanleiding van) etc. Vele onderwerpen volgen

de wet en ons beleid zijn nog niet structureel in onderzoek. Hiervoor wordt extra 1fte opgenomen. Hierdoor is het ook mogelijk om het laatste beleid, 1 februari 2022, eind 2023 goed te evalueren.

2.4.2 Ontwikkelingen inflatie

In de macro economische verkenningen 2023 zijn de verwachte prijsontwikkelingen voor de categorie materiele lasten opgenomen. Voor het bepalen van de kostenontwikkelingen volgen we deze voorspellingen. Door de hoge inflatie stijgen de prijzen sterk in 2023. Vanaf 2024 wordt echter een lagere inflatie verwacht. In de kaderbrief was ook voor 2024-2026 een hogere inflatie voorzien. Met de nieuwe inflatie gegevens wordt een daling verwacht van de kosten.

2.4.3 Ontwikkelingen energiekosten

De kosten van energie zijn in 2022 extreem gestegen. In de septembercirculaire 2022 zijn door het kabinet maatregelen aangekondigd om de kostenstijging te compenseren voor particulieren. Onduidelijk is of dit ook voor overheidsorganisaties van toepassing is. We verwachten dat in de toekomst de energieprijzen lager zullen zijn dan het huidige prijsniveau (september 2022). Desondanks is er sprake van een verwachte forse toename van de energiekosten. Het centraal planbureau verwacht in 2023 een tijdelijke piek en daarna een daling.

2.4.4 Kapitaallasten investeringsprogramma

Door het later realiseren van diverse investeringen worden ook de kapitaallasten later gerealiseerd. Dat geeft voor de jaren 2023-2024 een tijdelijk voordeel. Hierbij is ook rekening gehouden met een maximaal investeringsplafond van € 20 miljoen per jaar.

2.4.5 Meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) gebouwen en accommodaties

In september 2021 is het Accommodatieplan op Hoofdlijnen (AoH) door de raad vastgesteld. In de programmabegroting (2022- 2025) zijn vanuit het AoH de volgende zaken opgenomen:

- Reguliere, inmiddels niet meer actuele, onderhoudsbudgetten (in het AoH is ook al melding gemaakt van het feit dat het handhaven de accommodaties op onderhoudsscore 5 meer geld kost dan is begroot);
- De door de artikel 12-inspecteur beschikbaar gestelde stelpost voor achterstallig onderhoud van € 588.000,- per jaar tot 2027.

Bovenstaande zijn de huidige middelen die op dit moment beschikbaar zijn om de te behouden accommodaties uit het AoH te onderhouden, op het door de art. 12-inspecteur bepaalde niveau van, onderhoudsscore 4 uit de NEN 2767.

In de tussentijd is er opdracht verstrekt aan derden voor het uitvoeren van inspecties en het opstellen van nieuwe MJOP's voor alle te behouden panden van de gemeente Vlissingen (de accommodaties uit het AoH en aanvullend daarop de overige te behouden panden van de gemeente Vlissingen). De resultaten hiervan zijn nu verwerkt. Er is in deze MJOP's een onderscheid gemaakt in diverse soorten onderhoud, te weten: planmatig onderhoud, dagelijks onderhoud, contractonderhoud en duurzaamheidsingrepen. Een actualiteit is dat we in dit project, zoals we ook op de andere dossiers merken, geraakt worden door sterk stijgende bouwkosten. De scope van het AoH is teruggebracht naar de oorspronkelijke opgave/het vertrekpunt: bezuinigingstaakstelling op sport welzijn en cultuur. Dit betekent dat een behoorlijk aantal locaties buiten beschouwing van het AoH zijn gebleven maar omdat het niet verwacht mag worden dat deze op korte termijn worden afgestoten (bijvoorbeeld Stadhuis, parkeergarages, etc.) is ook hier een MJOP voor opgesteld. Het effect hiervan op de begroting is nu verwerkt.

2.4.6 Plan van Aanpak artikel 12

Voorgestelde begroting heeft betrekking op de voortzetting van het Plan van Aanpak Artikel 12 waarin verbeteracties (hefbomen) geformuleerd staan die moeten leiden tot het terugdringen van het financiële

tekort van Vlissingen in het sociaal domein (Sociaal domein en werk & inkomen). Vlissingen dient onderzoek uit te voeren en maatregelen te nemen op het vlak van het sociaal domein en werk & inkomen.

Deze maatregelen zijn:

- Ombouw ondersteuningsinfrastructuur en invulling gemeentelijke beleidsregie
- Inrichten integrale toegang
- Herijking uitvoering Participatiewet en invulling adviezen Orionis
- Aanvullende bezuinigingen vanaf 2021
- Verbreden artikel 12-onderzoek en -reikwijdte
- Inkoop beschermd wonen en inzet reserve Centrumtaken
- Maatregelen jeugdzorg
- Maatregelen doelgroepenvervoer
- Vergroten grip en sturing samenwerkingsverbanden
- Overige bezuinigingen
- Overkoepelend beleidsplan

Het belangrijkste doel hiervan is betere grip op de kostenontwikkeling en reduceren van de tekorten zodat Vlissingen meer toegroeit naar het niveau van de ontvangsten op dit vlak en weer op eigen benen kan staan.

Zoals aangegeven is het sociaal domein en werk & inkomen in zijn geheel onderwerp van onderzoek. Dat betekent ook dat de uit te voeren taken binnen dit beleidsterrein zo breed als mogelijk worden onderzocht en dat daarbij ook ingegaan moet worden op:

- Inkoop (inclusief bekostigingssystematiek, opdrachtgeverschap en aanbesteding)
- Toegang
- Beleid, visie, ambitie en doelstellingen van de gemeente
- Governance en aansturing en bijsturing door de gemeente (inclusief bij de samenwerkingsverbanden)
- Gebruik data, aanwezige kennis en inzicht m.b.t. sociaal domein
- Uitvoering
- Uitstroom

Vornoemde staat uiteraard in directe verbinding met het Inspectierapport 2021-2022.

De financiële ambities staan voorop, dit betreft onder andere het realiseren van de taakstelling en een financieel gezonde kosten-baten structuur. De wijze van realisatie vraagt onder het huidige macro-economisch beeld om investeringen waar eerder sprake was van bezuinigingen. Het gewicht zal liggen op anders werken; een daadwerkelijk integrale en ontmantelde zorginfrastructuur en volledig gericht op het tackelen van de zorgvraag van morgen onder de zware economische condities van vandaag en verder.

Het plan van aanpak artikel 12 is de motor onder de doorontwikkeling naar een financieel gezond en duurzaam sociaal domein.

De benodigde extra middelen (bestaande uit Personele inzet 6,7 fte € 1.043.000 Onderzoeken en afhandeling € 420.000 en externe ondersteuning en advieskosten € 378.000) is nodig voor de succesvolle uitvoering van het plan van aanpak artikel 12.

2.4.7 Bijstellingen en ontwikkelingen Sociaal Domein Jeugd

Op basis van de begroting 2023 van de GGD hebben we de budgetten in de gemeentelijke begroting voor jeugd aangepast. De inkooporganisatie heeft de begroting 2022 voor jeugd bijgesteld. Deze bijstelling laat een stijging van de kosten zien. Hierop hebben we de budgetten in de gemeentelijke begroting 2023 structureel aangepast. Naast deze stijging hebben we jaarlijks rekening gehouden met een stijging van € 200.000, gezien de ontwikkeling van de kosten de afgelopen jaren.

2.

ALGEMEEN

Op basis van de Hervormingsagenda Jeugd heeft het Rijk aangegeven dat de kosten voor jeugdzorg vanaf 2024 afnemen. Enerzijds leidt dit tot een lagere rijksbijdrage, anderzijds geeft het Rijk aan dat de uitgaven afgeraad kunnen worden voor 2024 met € 0,3 miljoen en voor 2025 en 2026 met € 1,5 miljoen. Met het oog op de maatschappelijke ontwikkeling hebben we uit voorzichtigheid deze aframing voor 50% in de gemeentelijke begroting verwerkt.

2.4.8 Bijstellingen en ontwikkelingen Sociaal Domein Wmo

Binnen de Wmo zijn diverse posten geactualiseerd, daarbij springen twee posten eruit. In totaal blijft het Wmo budget nagenoeg gelijk.

De lasten voor Wmo hulpmiddelen stijgen fors, de afspraak om het CPI inflatie cijfer van augustus mee te nemen, zorgen voor een stijging van 13,5%. Daarnaast overschrijden we het budget al jaarlijks. Daarom ramen we € 100.000 bij.

Daar tegenover staan de budgetten voor woon-en rolstoelvoorzieningen, deze zijn ruim voldoende. Daarom ramen we het budget af met € 100.000. Hierbij wel de kanttekening dat lasten per woningaanpassing groot zijn. Enkele aanpassingen meer kunnen zorgen voor een overschrijding van het budget.

2.4.9 Huisvesting Islamitische school

Minister OCW heeft in 2022 besloten de islamitische school voor bekostiging in aanmerking te brengen. Daarmee heeft de gemeente Vlissingen de wettelijke verplichting de huisvesting voor deze nieuwe school medio 2023 te realiseren. De kapitaallasten van het krediet (€ 2,3 mln) nodig voor de huisvesting zijn als stelpost opgenomen.

2.4.10 Verlaging huurkosten de Combinatie

L'escaut woonservice heeft een huurovereenkomst voor de open wijksschool 'De Combinatie'. Dit gebouw is op verzoek van de gemeente gebouwd en er is een overeenkomst aangegaan voor de duur van tenminste 50 jaar, ingaande op 18 november 2011 en lopende tot en met 17 november 2061. Recent heeft de periodieke herijking plaats gevonden. Hierdoor worden de maandelijkse huur-en servicekosten naar beneden bijgesteld.

2.4.11 Algemene uitkering uit gemeentefonds

In deze programmabegroting is het financiële effect van de septembercircularisatie 2022 opgenomen. In deze circularisatie zijn ook een aantal taakmutaties opgenomen. Voor de uitvoering van deze nieuwe en/of geactualiseerde taken worden in deze circularisatie de ter beschikking gestelde gelden meegenomen als nieuw/ of geactualiseerd budget.

2.4.11 Septembercircularisatie 2022 (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Meicircularisatie 2022	160.726	165.813	171.512	164.707
Septembercircularisatie 2022	163.119	169.435	173.938	167.083
Eenmalige rijksbijdrage				2.642
A. Toename Algemene Uitkering gemeentefonds	2.393	3.622	2.426	5.018
Beschermd wonen	-99			
B. Totaal hogere bijdragen centrumgemeentetaken	-99	-	-	-
Asiel inburgering	109	86		
Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)	22	22	22	22
IPS regeling	-40			
Bijdrage in uitvoeringskosten SVB Wmo/jeugd	-91	-97	-103	-99
Maatschappelijke opvang en OGGZ	-21	-21	-21	-21
Vrouwenopvang	-14	-14	-14	-13

2.

ALGEMEEN

2.4.11 Septembercirculaire 2022 (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
C. Totaal hogere budgetten taken specifiek Vlissingen	-35	-24	-116	-111
D. Per saldo netto ontwikkeling gemeentefonds (D=A-B-C)	2.527	3.646	2.542	5.129

2.4.12 Algemene uitkeringgemeentefonds meicirculaire

In de kaderbrief was nog geen rekening gehouden met de tussentijdse effecten van de maartcirculaire 2022.

2.4.13 Toeristenbelasting

De opbrengst toeristenbelasting wordt structureel naar beneden bijgesteld vanwege vertraging in de bouw van recreatieobjecten en de accommodaties voor arbeidsmigranten.

2.4.14 Onroerende-zaakbelasting (OZB)

De toename van de WOZ-waarde is met name door het nog niet doorgaan van de bouw van de waterstoffabriek lager dan waar in de begroting rekening mee was gehouden. Aangezien nog niet exact aan te geven is wanneer dit wel het geval is wordt de opbrengst OZB structureel naar beneden bijgesteld.

2.4.15 Dividend BNG

Door de positieve resultaten van de Bank Nederlandse Gemeenten kan het te verwachten dividend naar boven worden bijgesteld.

2.4.16 Overig

Dit zijn diverse kleine financiële ontwikkelingen.

2.4.17 Onderuitputting kapitaallasten

Jaarlijks loopt elk investeringsprogramma vertraging op in de uitvoering. Vooraf is niet altijd aan te geven bij welk project dat zal plaats vinden. Daarom wordt jaarlijks een onderuitputting van kapitaallasten geraamd.

2.4.18 Bijdrage ICT

In de samenwerking ICT met Orionis en Middelburg worden de totale kosten van ICT verdeeld volgens een vooraf afgesproken verdeelsleutel. Door kosten ontwikkelingen in 2023-2026 worden ook deze extra kosten doorbelast.

2.4.19 Startersleningen

We vinden het belangrijk om starters op de woningmarkt kansen te bieden in Vlissingen. De Starterslening is daarbij een belangrijk instrument. Met de Starterslening wordt het aanbod van goedkope koopwoningen bereikbaar voor een grotere groep starters. We merken dat de vraag naar startersleningen het afgelopen jaar sterk is toegenomen. Om starters te kunnen blijven faciliteren is voor 2023 een aanvulling nodig van €250.000 aan liquide middelen in het stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Deze dotatie legt geen beslag op de middelen van de gemeente en verloopt budgettair neutraal.

2.

ALGEMEEN

2.5 Plan van aanpak sociaal domein en werk & inkomen

2.5.1 Samenvatting tekort sociaal domein en werk & inkomen

In onderstaande tabel is uiteengezet hoe het tekort op het sociaal domein en werk & inkomen is opgebouwd:

Opbouw van het tekort sociaal domein	2023	2024	2025	2026
Inkomen en participatie	-22.553	-21.595	-21.517	-21.518
Samenkracht en burgerparticipatie	-10.720	-10.608	-10.539	-9.739
Jeugd	-20.428	-19.774	-19.381	-18.597
Maatschappelijke ondersteuning	-62.093	-63.163	-63.892	-64.222
Plan van Aanpak Art 12	-1.841	-1.841	-	-
Overhead	-6.591	-6.631	-5.709	-5.708
Bijdrage Algemene uikering voor sociaal domein	117.191	120.192	121.697	118.911
Totaal tekorten op sociaal domein en werk & inkomen	-7.035	-3.420	659	-873

In de programmabegroting 2023 wordt verder gegaan met de uitvoering van het plan van aanpak artikel 12- vervoltraject sociaal domein en werk & inkomen.

De gemeente Vlissingen heeft op basis van het inspectierapport 2020 een aanvullende uitkering van € 5,2 miljoen ontvangen. De artikel 12-inspecteur stelt voor de jaren 2021 en 2022 één inspectierapport op. Dit rapport wordt begin 2023 verwacht.

Met ingang van 2023 wordt het artikel 12-onderzoek verbreed. Tot en met 2022 was het onderzoek gericht op het sociaal domein. Dit wordt verbreed naar het klassiek domein. Dit betekent dat alle financiële intensiveringen vanaf 1 januari 2023 met een O&O (Onontkoombaar en Onuitstelbaar) formulier voor akkoord voorgelegd moeten worden aan de artikel 12-inspecteur en de Provincie Zeeland.

In het kader van het Artikel 12-proces hebben we een Plan van Aanpak Art. 12 opgesteld. Het Plan van Aanpak omvat een aantal structurele ingrepen (hefbomen) en een reeks van projectmatige Quick Wins. Het Plan van Aanpak is dynamisch dat wil zeggen dat er opdrachten na afronding uit weg kunnen vallen en onderweg ook opdrachten aan toe kunnen worden toegevoegd.

Met ingang van de 1^e bestuursrapportage 2022 is de wijze van presentatie van de taakstelling in de P&C documenten aangepast. In de 1^e bestuursrapportage 2022 is de resterende taakstelling afgeraamd. Waardoor het 'zuivere' tekort op het sociaal domein/werk en inkomen zichtbaar wordt in de P&C cyclus. Voor het jaar 2023 heeft de inspecteur een taakstelling opgelegd van € 12,2 miljoen. Hiervan is € 5,1 miljoen gerealiseerd. In onderstaand overzicht is de voortgang van de taakstelling opgenomen.

Programma		2023	2024	2025	2026
2.5.1 Sociale Samenhang	Taakstelling sociaal domein en werk & inkomen	12.220	12.820	12.820	12.820
	Gerealiseerde taakstelling	5.103	5.697	5.672	5.672
	Nog te realiseren taakstelling	7.117	7.123	7.148	7.148
	Eigen bijdrage sanering algemene reserve op basis van beschikking over artikel 12 rapport 2017 / 2018 (begrepen in begrotingsaldo)	-1.744	-1.772	-1.801	-1.829

2.

ALGEMEEN

2.5.2 Voortgang taakstelling op basis van ambitieniveau artikel 12-inspecteur

Voortgang taakstelling sociaal domein en werk & inkomen	2023	2024	2025	2026
Totaal taakstelling	12.220	12.820	12.820	12.820
Gerealiseerde bezuinigingen				
Orionis (1e Begrotingsw 2021 en Begr 2022 Orionis)	1.720	2.111	2.111	2.111
Inkoop jeugd	200	200	200	200
ROAT	169	169	169	169
Mantelzorgwaardering	118	121	121	121
Aframen kosten PGB-jeugd	100	100	100	100
Geen indexeringsubsidies	46	46	21	21
Gunning Wmo aanvullende zorg	2.600	2.600	2.600	2.600
Uitvoeringslasten buurtteams	-	200	200	200
Aframen kosten PGB-Wmo	150	150	150	150
Totaal gerealiseerd	5.103	5.697	5.672	5.672
Nog te realiseren taakstelling	7.117	7.123	7.148	7.148
Geactualiseerde taakstelling (concept) inspectierapport 2020				

In het artikel 12-rapport 2019 is het ambitieniveau dusdanig dat met ingang van 2023 geen tekort meer aanwezig is op het sociaal domein en werk & inkomen. Om een dergelijk resultaat te bereiken is aanvullend op het plan van aanpak een besparing van € 7,1 miljoen benodigd in 2023 (zijnde het momenteel voor 2023 begrote tekort sociaal domein en werk & inkomen).

Het onderzoek naar de exogene factoren in het sociaal domein is lopende. De raad zal via raadsinformatiebrieven tussentijds op de hoogte worden gehouden over de voortgang.

2.

ALGEMEEN

2.6 Voortgang saneringsbegroting

Hieronder is kort toegelicht hoe de stand van zaken is van de saneringsbegroting ten opzichte van de jaarrekening 2021, stand 1e bestuursrapportage 2022 en voorliggende Programmabegroting 2023. Het overzicht geeft weer of de saneringsbegroting op schema ligt.

Gezien de onzekerheden waarmee de grondexploitatieberekeningen zijn omgeven wordt in 2023 een actualisatie-onderzoek uitgevoerd door de artikel 12-inspecteur. Dat onderzoek gaat onder andere in op de hoogte van de te saneren algemene reserve, de benodigde hoogte van de OZB, de hoogte van eigen bijdrage en de hoogte van de aanvullende uitkering. In onderstaand overzicht is een doorkijk opgenomen t/m 2026.

Vergelijking algemene reserve ten opzichte van saneringsbegroting	2021	2022*)	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve gemeente (realisatie 2021, begroot vanaf 2022)	-70.153	-45.806	-37.062	-28.290	-19.489	-10.660
af: correctie tekort sociaal domein en werk & inkomen	11.960	5.487				-
Gecorrigeerde algemene reserve gemeente (realisatie 2021, begroot vanaf 2022)	-58.193	-40.319	-37.062	-28.290	-19.489	-10.660
Algemene reserve conform beschikking over art 12 rapport 2017/2018	-81.893	-71.629	-60.749	-49.398	-37.667	-25.554
Verschil algemene reserve ten opzichte van saneringsbegroting	23.700	31.310	23.687	21.108	18.178	14.894
*) Jaarrekeningresultaat 2021 als bestemming verwerkt in algemene reserve						

Op basis van bovenstaande cijfers is de conclusie dat de sanering op schema ligt. Een positief jaarrekeningresultaat moet worden gebruikt voor de sanering van de algemene reserve. Het jaarrekeningresultaat over 2021 van € 10,3 miljoen is verwerkt in de begrote stand van de algemene reserve 2022.

In de stand van de begrote algemene reserve is rekening gehouden met de eigen bijdrage van € 1,7 miljoen vanaf 2023 die jaarlijks wordt geïndexeerd met 1,6%. Daarnaast is de jaarlijkse aanvullende uitkering van € 7 miljoen hierin opgenomen.

2.

ALGEMEEN

2.7 Overzichten

2.7.1 Totaal overzicht baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Programma's	Programmarealisatie 2021		Programmabegroting 2022		Programmabegroting 2023		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Leefbaarheid	39.601	19.792	41.983	22.258	45.673	22.365	23.308
Aantrekkelijke Stad	33.146	29.596	32.926	24.948	31.210	23.530	7.680
Sociale Samenhang	133.603	31.199	153.968	30.734	152.821	28.732	124.089
Bestuur	3.673	664	6.787	799	3.665	557	3.108
Totaal programma's	210.023	81.251	235.664	78.739	233.369	75.184	158.185
Overhead	20.734	4.604	21.685	4.440	23.210	5.385	17.825
Algemene dekkingsmiddelen	1.978	172.015	1.017	168.077	2.499	185.685	-183.186
Vennootschapsbelasting	3	-	16	-	18	-	18
Onvoorzien	-	-	255	-	255	-	255
Resultaat voor bestemming	232.738	257.870	258.637	251.256	259.351	266.254	-6.903
Mutaties in reserves							
Leefbaarheid	-	428	332	10	337	10	327
Aantrekkelijke Stad	2.714	3.645	451	50	344	50	294
Sociale Samenhang	15.074	369	-	3.586	-	71	-71
Bestuur	19.840	18.850	8.605	3.853	8.744	371	8.373
Overhead							-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	5.000	-	5.000
Totaal mutaties in reserves	37.628	23.292	9.388	7.499	14.425	502	13.923
Resultaat na bestemming	270.366	281.162	268.025	258.755	273.776	266.756	7.020
Jaarrekeningresultaat	10.798	-					
Begrotingsresultaat eigen risico				8.259	-7.020		-7.020
Begrotingsresultaat sociaal domein en werk & inkomen				1.011			-
TOTAAL	281.164	281.162	268.025	268.025	266.756	266.756	-

2.

ALGEMEEN

2.7.2 Meerjarenraming 2023-2026

(bedragen x € 1.000)

	Meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026
Programma's	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Leefbaarheid	23.308	23.631	24.093	23.847
Aantrekkelijke Stad	7.680	6.938	6.674	6.871
Sociale Samenhang	124.089	122.928	121.355	120.273
Bestuur	3.108	3.918	4.281	4.605
Totaal programma's	158.185	157.415	156.403	155.596
Overhead	17.825	18.849	20.603	21.799
Algemene dekkingsmiddelen	-183.186	-190.128	-195.649	-189.836
Vennootschapsbelasting	18	19	19	19
Onvoorzien	255	255	255	255
Resultaat voor bestemming	-6.903	-13.590	-18.369	-12.167
Mutaties in reserves				
Leefbaarheid	327	332	338	338
Aantrekkelijke Stad	294	377	398	412
Sociale Samenhang	-71	-71	-71	-71
Bestuur	8.373	8.579	8.724	8.752
Overhead	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal mutaties in reserves	13.923	14.217	14.389	14.431
Begrotingsresultaat na bestemming	7.020	627	-3.980	2.264

2.7.3 Investeringsplanning 2023 - 2026

In de toelichting op de programma's hebben wij de investeringen opgenomen. Hieronder staan de totale investeringen per programma (exclusief de investeringen die we als gevolg van de ontvlechting aan de exploitatie toerekenen):

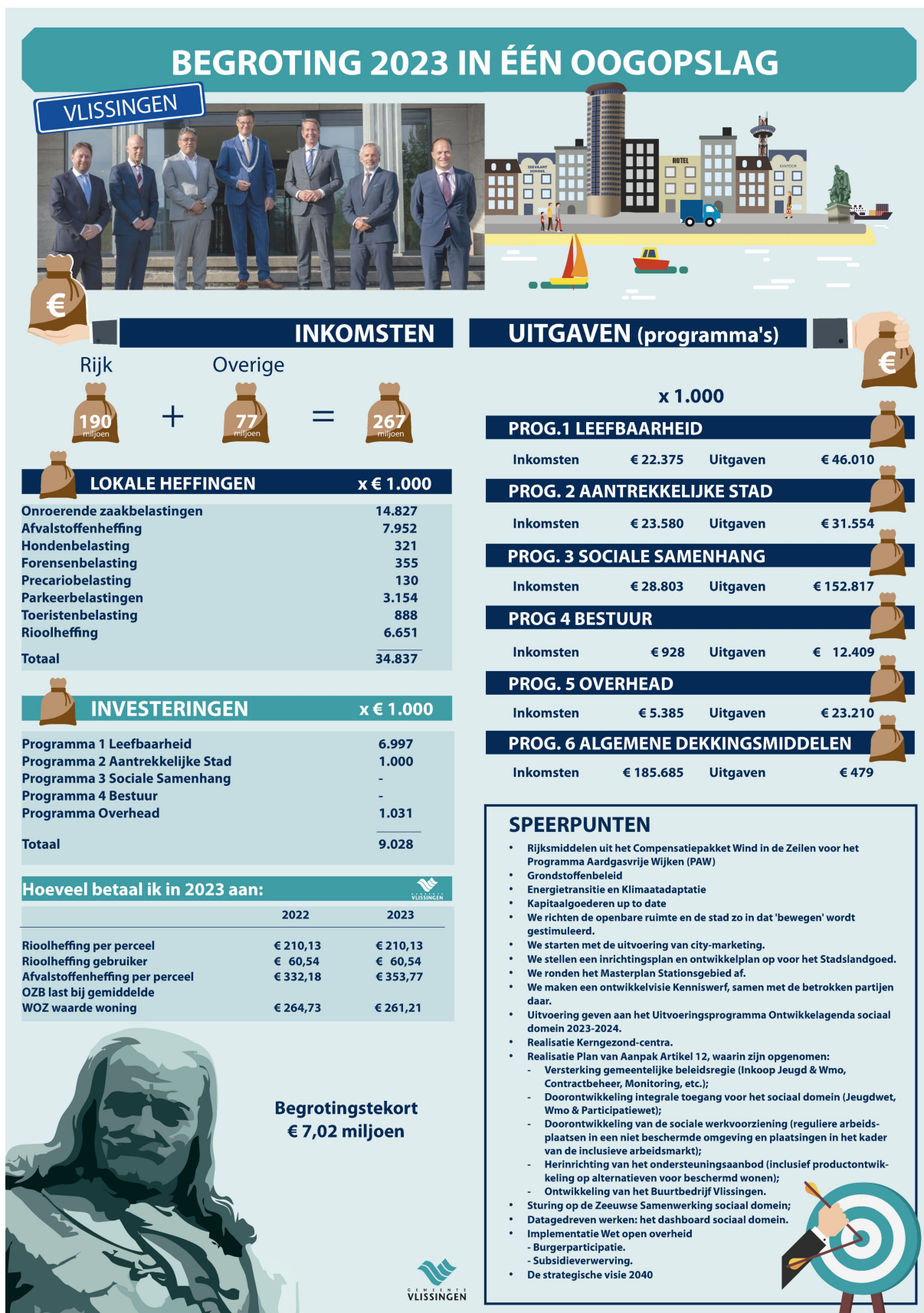
	2023	2024	2025	2026	Totaal
Programma 1 Leefbaarheid	6.997	21.685	10.492	3.227	42.401
Programma 2 Aantrekkelijke Stad	1.000	-	-	-	1.000
Programma 3 Sociale Samenhang	-	-	-	-	-
Programma 4 Bestuur	-	-	-	-	-
Programma Overhead	1.031	1.031	831	-	-
Totaal	9.028	21.685	10.492	3.227	43.401

Voor de gedetailleerde planning verwijzen wij u naar de programma's.

2.

ALGEMEEN

2.8 Begroting in 1 oogopslag

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

3.1 Inleiding

Programmadoel Leefbaarheid

Samen zijn we verantwoordelijk voor een schone en leefbare straat, buurt en wijk. Voor een goede leefbare stad, dorp, buurt of straat is een prettige omgeving om in te werken, leren of ontspannen een belangrijke basisvoorwaarde. Net als een fijne, gezonde en veilige wijk om in te wonen. Samen kunnen we meer!

Het onderhoud van openbaar groen, straten en riolering moet in orde zijn. Nu en in de toekomst. Om dat betaalbaar te houden, maken we keuzes. We maken een flinke inhaalslag met het wegwerken van onderhoudsachterstanden van onze kapitaalgoederen wegen, groen en kades. Dat doen we met eenmalig extra geld van het Ministerie van BZK en extra investeringen.

Ook investeren wij in de schoolgebouwen en accommodaties. Die zijn naast groen, straten en riolering ook van belang voor een prettig leefklimaat. Niet alleen in vervangende nieuwbouw voor scholen, maar ook in binnenklimaat-verbetering en gebouwen voor bewegingsonderwijs. Het vastgestelde Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHP) 2020-2039 is daarbij leidend.

We werken aan een stad die energieneutraal, klimaatadaptief, natuurinclusief en circulair is voor de huidige en de toekomstige generaties. Dit doen we onder andere met het realiseren van een aardgasvrije wijk en het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte. Dit doen we niet alleen, maar samen met de inwoners en ondernemers in de gemeente Vlissingen.

Gezond gedrag en meer bewegen maken we makkelijk door de omgeving daarop in te richten. Dat moet natuurlijk wel in een veilige omgeving kunnen, net als veilig van A naar B komen. We hebben daarom extra aandacht voor veiligheid op straat. En voor veiliger verkeer met meer ruimte voor fietsers en voetgangers en minder auto's in de binnenstad.

We zetten in op een schone stad en een circulaire economie met de uitvoering van het Grondstoffenbeleid 2020-2024.

Speerpunten voor 2023 zijn:

- Rijksmiddelen uit het Compensatiepakket Wind in de Zeilen voor het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW)

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

- Grondstoffenbeleid
- Energietransitie en Klimaatadaptatie
- Kapitaalgoederen up to date
- We richten de openbare ruimte en de stad zo in dat 'bewegen' wordt gestimuleerd.

Beleidsindicatoren (uit waarstaatjegemeente.nl) (cijfers 2020 hiervoor nog niet beschikbaar)

Beleidsindicatoren	Omschrijving	Periode	Vlissingen	Nederland	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2020	344	200	IPR Normagonderzoek (2021)
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2020	32,8	26,9	berekening

3.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

3.2.1 Crisisbeheersing en brandweer

Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken die verband houden met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen. Deze taken zijn conform de Wet Veiligheidsregio's belegd bij de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een goede operationeel sterke brandweezorg en crisisbeheersing door de Veiligheids Regio Zeeland (VRZ) borgen binnen financieel verantwoorde kaders.
	Effectindicator	De door de VRZ gepresenteerde meerjarenraming 2024-2026 laat oplopende gemeentelijke bijdragen zien door oplopende kapitaallasten. Deze kapitaallasten moeten kritisch worden gevolgd en zoveel als mogelijk worden beperkt.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	Een uitblijvende of geringe stijging van de gemeentelijke bijdrage aan de VRZ.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Het college neemt dit streven mee in de advisering richting de raad over de programmabegroting 2024 van de VRZ.

3.2.2 Openbare orde en veiligheid

Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid.

Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026

Vanaf 2023 gaan we werken op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 (vaststelling door de raad: december 2022). Dit veiligheidsbeleid is voor het eerst opgesteld aan de hand van een Zeeuws format dat ook door de andere Zeeuwse politiebasisteams Oosterscheldebekken en Zeeuws Vlaanderen wordt gebruikt.

Het door de raad geprioriteerde lokale veiligheidsbeleid blijft een belangrijke leidraad voor het Integraal Veiligheidsbeleid. Toch kan door het bestaan van de nationale politie en daarmee bestaan van het basisteam Walcheren niet alles meer per gemeente worden afgestemd. De politiecapaciteit wordt verdeeld binnen het basisteam en dit betekent dat de gemeenten zaken op elkaar af dienen te stemmen. Samenwerking is dan ook van groot belang. De afgelopen jaren is de samenwerking op het gebied van veiligheid tussen de gemeenten in het politiebasteam Walcheren geïntensiveerd. Om die reden wordt vanaf de nieuwe beleidscyclus gewerkt met een Integraal Veiligheidsbeleid voor het basisteam Walcheren. Waar mogelijk worden basisteambrede veiligheidsdoelen en prioriteiten gesteld, waar nodig is er ruimte voor *couleur locale*.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Concrete uitvoering van de vastgestelde prioriteiten in het integraal veiligheidsbeleid 2023-2026.
	Effectindicator	Vastgesteld uitvoeringsprogramma integrale veiligheid 2024.
	Eerdere resultaten	Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026.
	Streefwaarde	Een vastgesteld uitvoerings-programma integraal veiligheidsbeleid 2024.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij stellen het uitvoeringsprogramma integraal veiligheidsbeleid 2024 vast.

3.2.3 Verkeer en vervoer

Voor het taakveld verkeer en vervoer staan we aan de vooravond van een grote wijziging. We actualiseren het verkeer- en vervoerbeleid met een nieuw Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerbeleid (GVVP).

Daarnaast bereiden we ons voor op een nieuw openbaar vervoerssysteem met deelmobiliteit en maatwerk in plaats van de reguliere bussen. Hiervoor is er een plan nodig voor hubs, opstapplaatsen en inleverlocaties.

Ondersteund door Wind in de Zeilen blijven we experimenteren met nieuwe vormen van (deel)mobiliteit en zetten we in op slimme verkeersregelininstallaties die zorgen voor een betere en veiligere doorstroming op verkeersregelininstallatie kruispunten. Hiermee kunnen we nadrukkelijker aandacht schenken aan de kwetsbare verkeersdeelnemers en zorgen voor een betere verkeercirculatie op de bekende knelpunten.

Binnen het grondgebied van de gemeente Vlissingen kennen we opmerkelijk veel klachten over sociaal rijgedrag. De boulevards en omgeving lijken een aantrekkende werking te hebben op deze doelgroep. Daarnaast zorgt de hoge dichtheid aan gebiedsontsluitingswegen er ook voor dat er voldoende mogelijkheden zijn om te hard te rijden. Om gedragsverandering te krijgen moet de 'pakkans' omhoog. De gemeentelijke handhaving heeft echter geen bevoegdheden om op deze overtredingen te handhaven. We zetten ons in om dit gedrag aan te passen! We gaan hiervoor de volgende zaken oppakken:

- maatregelen treffen op de grootste probleemwegen met het Strategisch Plan Verkeersveiligheid;
- in overleg met politie om te proberen de handhaving vanuit de politie te intensiveren;
- in overleg met ROVZ/ openbaar ministerie om uit te zoeken of we meer flitspalen kunnen krijgen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een geactualiseerd verkeer- en vervoerbeleid met meer aandacht voor langzaam verkeer, verkeersveiligheid en een vlotte doorstroming over het kanaal.
	Effectindicator	reistijd, verkeersveiligheid.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	Een geactualiseerd Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerbeleid (GVVP).
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij actualiseren het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerbeleid (GVVP).
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een integrale herinrichting van de Scheldestraat.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	In de 2e helft 2023 starten we acties om te komen tot een integraal voorontwerp voor de Scheldestraat in 2024.
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Herinrichting van de Vlissingestraat.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

Nr.	Omschrijving	Status
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	In de 2e helft van 2023 starten we de gesprekken met bewoners en ondernemers om te komen tot een voorontwerp voor de Vlissingestraat in 2024.
4	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Prioriteit geven aan fietsverkeer en een betere doorstroming op het hoofdwegenet.
	Effectindicator	Reistijd.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij laten verkeerregelininstallaties ombouwen naar slimme verkeersregelininstallaties (Ivri's) conform landelijke afspraken en uitgangspunten.
5	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Vlissingen voorbereiden op een nieuw mobiliteitsnetwerk met hubs, deelmobiliteiten en nieuwe vormen van vervoer.
	Effectindicator	Aantal hubs en opstappunten, inleverlocaties.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij stellen een plan op voor een nieuw mobiliteitsnetwerk met hubs, opstappunten en inleverlocaties en voeren dit uit.
6	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een verleidelijke en verkeersveilige boulevard.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij stellen het sluitingsregime voor de boulevards bij en monitoren dit.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

3.2.4 Parkeren

We actualiseren het parkeerbeleidsplan. Zo geven we uitvoering aan een betere verdeling van de parkeercapaciteit, gedifferentieerde parkeertarieven en een uitwerking van het parkeren aan de rand van Vlissingen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Parkeerdruk in de stad verminderen en zo de leefbaarheid verbeteren.
	Effectindicator	Parkeerdrukcijfers.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	<85%
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij actualiseren het parkeerbeleidsplan met focus op: parkeren aan de rand van de stad, 2e vergunningen minder aantrekkelijk maken, bedrijfsvoertuigen buiten het centrum laten parkeren en een betere verdeling van de beschikbare parkeercapaciteit.

3.2.5 Economische havens en waterwegen

Tot dit taakveld behoren taken ten behoeve van de (beroeps-)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur.

3.2.6 Onderwijshuisvesting

Wij hebben de wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting voor het primair- en voortgezet onderwijs. Dit betekent zorg voor nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen, het bewegingsonderwijs en schade als gevolg van bijzondere omstandigheden.

Kwalitatief goed onderwijs kan niet zonder goede schoolgebouwen. Daarbij hoort een goed binnenklimaat en voldoende ruimte om buiten te spelen. Kinderen moeten zoveel mogelijk in hun eigen wijk naar school kunnen. Daarom stimuleren wij dat naast onderwijs ook andere voorzieningen, zoals peuteropvang, kinderopvang, ontmoetings- en vrije tijd functies integraal worden gehuisvest. Wij werken binnen onze invloedssfeer mee aan de realisatie van kindcentra door schoolbesturen. We voeren het uitvoeringsprogramma van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2039 uit. In 2023 gaan we verder met de voorbereiding voor de nieuwe school in het Scheldekwartier en realiseren we huisvesting voor de nieuwe islamitische basisschool Iqra.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Voldoende en goede huisvesting voor scholen en bewegingsonderwijs.
	Effectindicator	Uitgevoerde maatregelen conform het Strategisch huisvestingsplan Onderwijs (SHP) 2020-2039.
	Eerdere resultaten	2020 = 2 locaties tijdelijke huisvesting Souburg Zuid. 2021= 1 vastgesteld SHP. 2022= 1 opgeleverde gymzaal Souburg Zuid.
	Streefwaarde	2023= 2 opgeleverde scholen Souburg Zuid en 1 school voor islamitisch onderwijs.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none">Wij begeleiden de realisatie en het opleveren van twee nieuwe scholen in Souburg Zuid.Wij begeleiden de huisvesting van de islamitische basisschool Iqra.Wij werken aan de planvorming voor een nieuwe school in het Scheldekwartier.

Bron:

[Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2039 - Gemeente Vlissingen](#)

3.2.7 Sportaccommodaties

Het sportbeleid valt binnen het kader van het programma sociale samenhang (zie hiervoor 5.2.5). Het concept van positieve gezondheid is het belangrijkste argument om sport en bewegen bij onze inwoners

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

te stimuleren. Door te investeren in onze sportaccommodaties, zorgen we voor basis sportvoorzieningen binnen en buiten. Met deze sportinfrastructuur kan een groot deel van de Vlissingse bevolking zelf de weg vinden naar het sport en beweegaanbod. Voor een kleiner deel is dat niet toereikend en is er een aanvullend sportstimuleringsprogramma (zie hiervoor 5.2.5).

De laatste jaren zien we, versterkt door corona, een toegenomen vraag naar openbaar toegankelijke sport en beweegvoorzieningen in de buitenruimte. In het coalitieakkoord is dit ook als uitgangspunt opgenomen. Bij ruimtelijke projecten wordt er extra aandacht besteed aan beweging.

De focus ligt voor 2023 op het realiseren van laagdrempelig toegankelijke sport en beweegfaciliteiten voor alle doelgroepen in de buitenruimte van de hele gemeente. Samen met de inwoners en de Sportraad gaan we aansluitend op lopende gebiedsontwikkelingen voorzieningen realiseren in de buitenruimte.

Voor aanpassingen en investeringen in de binnensport accommodaties is beleid geformuleerd. Als onderdeel van het door de gemeenteraad in 2021 vastgestelde Accommodatieplan op hoofdlijnen vindt binnen het kader van het majeure project 'Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand' (zie hiervoor Majeur project 'Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand') de uitvoering en realisatie hiervan plaats. De nieuwbouw van sportaccommodaties gymzaal Braamstraat, sporthal Weyevliet en sportzaal centrum, maken hier deel van uit.

Voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties is eind 2022 samen met de hoofdgebruikers (buitensport verenigingen) een traject opgestart in kader van het thema 'Duurzame sportinfrastructuur' uit het Zeeuws Sportakkoord. De uitvoering hiervan loopt door in 2023 met o.a. de uitvoering van van energiescans en het vervangen van de buitensport verlichting door LED verlichting.

Tenslotte wordt vanuit sport meegewerkt aan de herontwikkeling van Baskensburg west, het voormalige sportcomplex Baskensburg. Voor sport betekent dit de verplaatsing van de accommodaties van de handboog schietvereniging d'Eendracht en de Vlissingse turnvereniging (gedeeltelijk) en de mogelijke inpassing van een tennisaccommodatie.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Het welzijn van inwoners bevorderen door het stimuleren van een gezonde en actieve leefstijl.
	Effectindicator	Verbetering kwaliteit en efficiency van de gemeentelijke binnen sportaccommodaties.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none">■ Nieuwbouw en aanpassing van binnensportaccommodaties conform het 'accommodatieplan op hoofdlijnen' als onderdeel van het Majeure project 'Revitalisering gemeentelijke accommodatiebestand'.■ Wij stimuleren een gezonde actieve leefstijl voor onze inwoners van door sport en beweegvoorzieningen te realiseren in de wijken.■ Wij geven met onze buitensportverenigingen uitvoering aan het thema 'duurzame sportinfrastructuur' van het Zeeuws Sportakkoord.■ Wij werken aan sportaccommodatie ontwikkelingen in de gebiedsherontwikkeling 'Baskensburg west'.

3.2.8 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Meer groen, veiligheid, mogelijkheden voor ontmoeting, sport en buitenspelen. Dat zijn de thema's die we meer in de openbare ruimte in Vlissingen willen terug zien.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

Biodiversiteitsherstel, Klimaatadaptatie en een waardevolle leefomgeving zijn de drie opgave waar de gemeente Vlissingen door de klimaatveranderingen voor staat. Groen en daarmee bovenal bomen kunnen het middel zijn voor onze opgave!

Een gezonde groene ruimte staat hierbij centraal en is de basis voor een prettige en bruikbare leefomgeving.

Hiervoor stellen we prioriteit aan het verstevigen en uitbreiden van de Hoofdgroenstructuur (HGS) d.m.v. aanbrengen van ontbrekende verbindingen met grotere groenobjecten in de stad en het buitengebied. Daarbij gebruik makend van bestaande natuurwaarde.

We vervangen waar het kan grijs voor groen, en slechte en matige bomen, door toekomstbestendige bomen met een hoge levensverwachting. Zo investeren we in goede groeiplaatsen voor bomen.

Bij het opnieuw inrichten van de openbare ruimte kijken we naast de wensen van bewoners ook of er koppelkansen zijn met specifieke ruimtelijke ambities zoals klimaatadaptatie, groen in de stad, veiligheid en gezondheid. Zoals het voorkomen van hittestress en het aanbod van (beweeg) voorzieningen in en om het groen.

Combinaties van maatregelen zorgen ervoor dat de leefomgeving hoger wordt gewaardeerd en de gezondheid van bewoners verbetert. Groen in de wijk, de aanleg van sport- en speelplekken en investeringen in veiligheid, sociale cohesie, ontmoetingsplekken en sociale steun dragen hieraan bij. Een openbare ruimte waarin de mens centraal staat, maakt leefbare steden toekomstbestendig.

3.2.9 Riolering

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding. Wij voeren het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) uit dat in 2018 is vastgesteld door de gemeenteraad.

3.2.10 Afval

In mei 2020 is het Grondstoffenbeleid 2020-2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit beleid is op de middellange termijn gericht op het behalen van de VANG-doelstelling: maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. Om het aantal kilo's huishoudelijk restafval terug te brengen van 302 kg per inwoner in 2021 naar uiteindelijk 100 kg restafval per inwoner per jaar, ligt de focus van het Grondstoffenbeleid 2020-2024 op het scheiden van huishoudelijk afval.

Het huishoudelijk restafval in onze gemeente bestaat nu voor 87% uit herbruikbare afvalstromen. Door deze afvalstromen beter te scheiden, kunnen ze worden hergebruikt als grondstoffen voor nieuwe producten. Zo verdwijnt minder restafval in de verbrandingsoven. Dit is beter voor het milieu en voor de portemonnee. Het verwerken van restafval is namelijk duurder dan het verwerken van herbruikbare afvalstromen.

Op 30 september 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel om PMD-afval aan de bron te blijven scheiden en het inzamelsysteem (een combinatie van laag frequent en omgekeerd inzamelen) in te voeren. Bij dit inzamelsysteem wordt de service op restafval beperkt en de service op herbruikbare afvalstromen vergroot. Het invoeren van een nieuw inzamelsysteem vraagt een uitbreiding van inzamelmiddelen en -voorzieningen. Voor deze uitbreiding zijn wij sterk afhankelijk van onze leveranciers. Zij hebben momenteel te maken met een mondiale grondstoffen- en chipcrisis.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Het behalen van de VANG (Van afval naar Grondstof) doelstelling- 100 kilo restafval per inwoner per jaar.
	Effectindicator	Kilo's restafval.
	Eerdere resultaten	302 kilo restafval 2021, 344 kilo restafval 2020.
	Streefwaarde	200-175 kilo restafval.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

Nr.	Omschrijving	Status
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij voeren in fases een nieuw afvalinzamelsysteem in, waarbij service wordt geboden op herbruikbare afvalstromen en restafval wordt ontmoedigd.

3.2.11 Klimaat

Samen werken wij aan het Klimaatakkoord en gaan we voor een schone toekomst. Hiervoor werken we actief samen in de regio. Daarnaast integreren we de energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en natuur inclusief bouwen in zoveel mogelijk beleidsterreinen en projecten binnen de gemeente Vlissingen.

Energietransitie in Vlissingen

In 2020 is de eerste Regionale Energie Strategie (RES) opgeleverd. Deze RES wordt elke twee jaar geactualiseerd. De RES 2.0 wordt in maart 2023 opgeleverd. Ondertussen loopt het uitvoeringsprogramma van de RES 1.0 door.

De Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG) heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) laten onderzoeken wat de uitvoeringslasten van het Nederlandse Klimaatakkoord voor de decentrale overheden zijn. Naar aanleiding van dit onderzoek pleit de VNG voor meer financiële ondersteuning voor de energietransitie vanuit de Rijksoverheid. Ook pleit de ROB voor een lokaal Klimaatplan voor de periode 2022-2024 als basis voor toekomstige financiering van de rijksoverheid. Wij sluiten ons aan bij het standpunt van de VNG met betrekking tot een verhoging van de Rijksbijdrage voor de energietransitie.

De gemeente Vlissingen heeft een ontvankelijke aanvraag voor het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW III) ingediend. In 2022 is deze aanvraag toegekend en hebben wij een subsidie van ca € 4 miljoen ontvangen voor de uitvoering van dit programma. In 2022 is gestart met een traject van 8 jaar om de eerste buurten in de bestaande omgeving aardgasvrij of aardgasvrij-ready te maken. Zo is de uitvoering van de PAW ook meteen een eerste Wijkuitvoeringsplan (WUP) vanuit de gemeentelijke Transitievisie Warmte (TVW).

Klimaatadaptatie in Vlissingen

Het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte om wateroverlast, droogte en hittestress te voorkomen, voeren we verder uit volgens de ingeslagen weg. Zo streven we er naar om klimaatadaptatie integraal mee te nemen in de wijkaanpakken. We dragen actief bij aan het uitvoeringsprogramma van de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KasZ). In 2023 zal een eerste tussentijdse evaluatie van de KasZ plaatsvinden.

Lokaal geven we hier in 2023 uitvoering aan met klimaatadaptatie pilots. In de begroting van 2022 is aangekondigd dat de inzet voor de energietransitie en klimaatadaptatie, mogelijk vraagt om een vergrote capaciteit of financiële middelen. Ontwikkelingen hieromtrent volgen we op de voet en we stemmen ons standpunt af aan de gezamenlijke lobby van de Zeeuwse overheden (OZO) of de VNG.

Inventarisatie milieu, klimaatadaptatie en energiebeleid

Daarnaast laten we in 2023 een inventarisatie maken van bestaand beleid en wetgeving op het gebied van milieu, klimaatadaptatie en energie. Met als doel het opstellen van een breed gedragen, ambitieus maar realistisch milieu, klimaatadaptatie en energiebeleid in 2024.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Vlissingen klimaatadaptief inrichten en op lange termijn klimaatverandering tegen gaan.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KasZ) juni 2021.
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij voeren klimaatadaptatie pilots uit (uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KasZ).

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

Nr.	Omschrijving	Status
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Aanpak en uitvoering van de energietransitie.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	<ul style="list-style-type: none">Regionale Energiestrategie (RES) februari 2020.Transitievisie Warmte gemeente Vlissingen december 2021.
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij voeren energietransitie pilots uit. Wij moedigen de inwoners en bedrijven aan om zelf aan de slag te gaan met energiebesparende maatregelen en ondersteunen hen hierbij.
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Meedoen met een proeftuin in het landelijke Programma Aardgasvrije Wijken (PAW).
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Toekenning PAW subsidie op 10-3-2022 en het opstarten gezamenlijke programma organisatie en bijbehorende werkgroepen.
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij voeren een haalbaarheidsonderzoek uit naar het warmtenet. Subsidieregeling tbv isolatiemaatregelen voor particuliere eigenaren van de panoramabuurt. Contouren schetsen van de uitvoeringsorganisatie.
4	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Kaders voor milieu, klimaatadaptatie en energietransitie.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Wij laten een beleidsinventarisatie maken met als doel nieuw, breedgedragen, ambitieus maar realistisch milieu-, klimaatadaptatie- en energiebeleid.

3.2.12 Milieubeheer

Gemeenschappelijke regeling: Regionale Uitvoeringsdienst

De RUD-Zeeland is een wettelijke verplichte omgevingsdienst. De omgevingsdienst is als gemeenschappelijk regeling vormgegeven. De deelnemers dragen op basis van PxQ via een jaarplan bij in de uitvoeringskosten van de omgevingsdienst. Voor het jaar 2023 is een kleine verhoging van de gemeentelijk bijdrage berekend. Deze wijziging van de uitvoeringskosten doet zich op 2 verschillende onderdelen van het jaarplan voor:

- het ramen van kosten voor generieke producten in het jaarplan;
- toename van adviesaanvragen ruimtelijke plannen en taakuitoefening bevoegd gezag.

De kosten voor generieke producten bestaan uit taken die voor elke deelnemer gelden en die vallen binnen het algemene deel van de begroting van de RUD. De kosten voor generieke taken worden verdeeld onder de deelnemers op basis van de onderlinge verhouding directe uren zoals opgenomen in de vastgestelde begroting 2022. Jaarlijks, vanaf 2023, wordt vooraf een plan inzet generieke taken ter vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur van de RUD. Via de bestuursrapportage RUD en de jaarrekening RUD wordt gerapporteerd over de realisatie van het plan.

Omgevingswet

De gemeente wordt middels de Omgevingswet, vanaf 1 januari 2023, verantwoordelijk voor alle bodemtaken die voorheen, onder de Wet bodembescherming, bij de Provincie Zeeland lagen. Dit betreft voornamelijk het behandelen van meldingen voor werkzaamheden in sterk verontreinigde grond

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

(vergunningverlening of toetsing meldingen en toezicht en handhaving tijdens de uitvoering). Deze taken dienen via het jaarplan neergelegd te worden bij de RUD-Zeeland.

Het is ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet duidelijk of voor de uitvoering van deze nieuwe gemeentelijke taken via rijksmiddelen voldoende financiële compensatie beschikbaar komt. Dit is, vanzelfsprekend, wel de insteek vanuit de VNG bij onderhandelingen over deze compensatie.

Naast de wijziging in verantwoordelijkheid voor bovengenoemde bodemtaken zullen onder andere op milieubelastende activiteiten ook wijzigingen plaatsvinden. Dit betekent dat verschuiving zal plaatsvinden in de vergunningen en de controles die de gemeente zelf doet en die de RUD-Zeeland behandelt. Vanuit het project Omgevingswet gaat duidelijk worden wat de omvang en impact van deze wijzigingen is.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Uitvoering van milieubeheer taken conform jaarprogramma Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD).
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	De uitvoering van het jaarprogramma monitoren in het Algemeen Bestuur (AB) RUD-Zeeland.

3.2.13 Begraafplaatsen

Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging. Wij verbeteren onze begraafplaatsen door ze beter bereikbaar en begaanbaar te maken.

3.3 Continue taken

Van de taken die we continu uitvoeren, willen we er een aantal onder uw aandacht brengen. Hieronder geven wij u een overzicht* van de taken die structureel worden uitgevoerd.

Nr.	Product/taakveld	Bijzonderheden 2023
1	Onderwijshuisvesting	Uitvoeringsplan Strategisch huisvestingsplan Onderwijs (SHP) voor 2023 en de implementatie van de wetwijziging.
2	Aanpak illegaal in gebruik genomen openbaar groen	In 2023 wordt de uitvoering van dit project gecontinueerd zoals deze in 2022 is ingezet conform de vastgestelde projectopdracht.

* Dit overzicht is niet limitatief

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

3.4 Wat mag het kosten?

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

3.4.1 Lasten en baten

(bedragen * € 1.000)

(Bedragen x € 1.000)	JAARREKENING	BEGROTING				
		PROGRAMMA TOTALEN				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN	39.601	41.983	45.673	47.176	48.697	49.029
BATEN	19.792	22.258	22.365	23.545	24.604	25.182
Saldo voor bestemming	19.809	19.725	23.308	23.631	24.093	23.847
Mutatie reserves						
Onttrekking reserve bomruiming			10	10	10	10
Onttrekking reserve geluidsaneringen	428					
Toevoeging reserve Visserijkade		322	337	342	348	348
Saldo na bestemming	19.381	20.047	23.635	23.963	24.431	24.185

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de paragraaf 9.8. Hier zijn ook de toelichtingen opgenomen.

In paragraaf 9.1 lokale heffingen, wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen, belastingen en overige rechten.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

3.4.2 Investerings

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de investeringen en de mutaties in de reserves en voorzieningen behorende bij dit programma. In de paragraaf reserves en voorzieningen is een totaal overzicht opgenomen van alle reserves en voorzieningen met toelichting daarop.

(Bedragen x € 1.000)

		INVESTERINGSPLAN				
		totaal	2023	2024	2025	2026
Investerings						
Programma 1 Leefbaarheid						
1	Nieuwbouw school centrum-Scheldekwartier (wijziging)	11.700	1.000	9.700	1.000	-
2	Riolering VGRP	19.600	4.900	4.900	4.900	4.900
3	Riolering VGRP direct ten laste van de rioolheffing	-13.650	-3.050	-3.100	-3.700	-3.800
4	Ondergrondse opslag	520	130	130	130	130
5	Aanvullend krediet grondstoffenbeleid	11	11	-	-	-
6	Materieel	1.290	265	345	340	340
7	Herinrichting Vlissingestraat	2.500	-	-	2.500	-
8	Herinrichting Scheldestraat	860	860	-	-	-
9	Vervanging VRI Nw Zuidbeekseweg/ Weijevliet en bossenburgweg/ Rosenburglaan	200	200	-	-	-
10	Renovatie / Nieuwbouw Sporthal Weyevliet	6.000	300	5.700	-	-
11	Renovatie atletiekbaan	300	300	-	-	-
12	Renovatie gras voetbalvelden	144	144	-	-	-
13	Renovatie kunstgras korfbal Bonedijke	130	130	-	-	-
14	Vervanging kunstgras hockey (wijziging)	460	-	460	-	-
15	Bestrating rond veld 2 Irislaan	43	-	43	-	-
16	Rehabilitatie wegen	6.628	1.657	1.657	1.657	1.657
17	Rehabilitatie kades	-	pm	pm	pm	pm
18	Verbeteren binnenklimaat De Combinatie	2.200	-	-	2.200	-
19	Verbeteren binnenklimaat Graaf Jan v Nassauschool	1.000	-	-	1.000	-
20	Gymzalen De Wielingen (ScheldemondcollegeMondia)	290	-	-	290	-
21	Sportzaal Scheldekwartier	2.000	150	1.850	-	-
22	Investerings 2025 begraafplaatsen	175	-	-	175	-
23	Vervanging wegen ivm onderhoudsachterstand	1.625	754	871	-	-
24	Voorziening achterstallig onderhoud wegen	-1.625	-754	-871	-	-
Totaal investeringsplan		42.401	6.997	21.685	10.492	3.227

Toelichting investeringen:

1. Het doel van de investering is nieuwbouw van een school ter vervanging van drie bestaande scholen. Daarnaast geven wij hiermee uitvoering aan het huisvestingsplan onderwijs waarin de wettelijke zorgplicht voor huisvesting is uitgewerkt. De planning voor uitvoering is verschoven van 2023 naar 2024 en verder.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

2 en 3. Investerings zoals opgenomen in het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) die direct ten lasten van de rioolheffing worden gebracht, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in december 2018.

4. De investering in ondergrondse opslag betreft het vervangen van afgeschreven en door gebruik te niet gegane ondergrondse afvalinzamelcontainers en de aankoop van voor de uitbreiding noodzakelijke containers met toebehoren.

5. Deze kredieten zijn nodig om de investeringen te financieren, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak Grondstoffenbeleid 2020-2024 dat wij in het 2e kwartaal 2020 aan de gemeenteraad hebben voorgelegd.

6. De aanschaf van materieel betreft de vervanging van voertuigen (kleinere vrachtwagens) bij Stadsbeheer.

7. In het coalitieakkoord hebben we aangegeven de verkeerssituatie in de Vlissingestraat te onderzoeken. Hiervoor nemen we € 100.000 op uit rehabilitatie wegen in 2023 als voorbereidingskrediet. Voor de herinrichting nemen we € 2.500.000 op in 2025.

8. Een integrale herinrichting van de Scheldestraat geeft de leefbaarheid in dit gebied een positieve impuls. Ook voor (toekomstige) ondernemers kan dit een positief effect hebben. Voor de herinrichting hebben we een voorbereidingskrediet van € 50.000 opgenomen in 2021 en een uitvoeringskrediet van € 860.000 in 2023.

9. De investering in de verkeersregelininstallaties (VRI) van € 100.000 per VRI betreft de vervanging VRI's Bosschenburgweg/Rosenburglaan en de Nieuwe Zuidbeekseweg/Weyevliet.

10. Voor zowel sport als onderwijsgebruik is deze investering geraamd voor de nieuwbouw van één Sporthal op de locatie Weyevliet. Specifiek zorgt deze investering voor bewegingsonderwijs en sport voor een vervanging van één van de sporthallen Baskensburg. Daarmee voorziet deze accommodatie in onderwijshuisvesting ten behoeve van het bewegingsonderwijs voor de basisscholen Groot Lammerenburg (Omnibus, De Wissel, Graaf Jan van Nassau) in plaats van de gymzalen Houuttuyn en de Vlieger. Tevens gaan wij de accommodatie ook overdag (voor 1 zaaldeel) inzetten als overloopvoorziening voor het bewegingsonderwijs van de VO scholen (Scheldemonde, CSW) op Weyevliet. Deze nieuwbouw maakt onderdeel uit van het Accommodatieplan op hoofdlijnen.

11. In 2011 is het huidige sportpark Vrijburg aangelegd. Volgens het MJOP buitensport moet na 12 jaar de topklaag van de atletiekbaan een renovatie ondergaan. Uiteraard moeten we in het jaar voorafgaand, met een keuring, bepalen in hoeverre wij dit technisch gezien ook noodzakelijk vinden. Op basis hiervan kunnen we dit vervolgens ook nog één of meerdere jaren doorschuiven. Dat neemt niet weg dat we de kosten hiervan conform de bepaalde onderhoudscyclus moeten ramen.

12. Volgens het MJOP buitensport moeten we in 2023 een tweetal grasvoetbalvelden in Vlissingen renoveren. Uiteraard moeten we in het jaar voorafgaand, met een keuring, bepalen in hoeverre wij dit technisch gezien ook noodzakelijk vinden. Op basis hiervan kunnen we dit vervolgens ook nog één of meerdere jaren doorschuiven. Dat neemt niet weg dat we de kosten hiervan conform de bepaalde onderhoudscyclus moeten ramen.

13. In 2011 hebben wij het huidige korfbalveld op het sportpark Bonedijke aangelegd op de oude locatie van de hockeyvereniging Vlissingen. Volgens het MJOP buitensport moeten we na 12 jaar de topklaag (korfbalveld) en na 25 jaar de onderklaag van een kunstgrasveld vervangen. Uiteraard moeten we in het jaar voorafgaand, met een keuring, bepalen in hoeverre wij dit technisch gezien ook noodzakelijk vinden. Op basis hiervan kunnen we dit vervolgens ook nog één of meerdere jaren doorschuiven. Dat neemt niet weg dat we de kosten hiervan conform de bepaalde onderhoudscyclus moeten ramen.

14. Uit het keuringsrapport van de hockeyvelden op het sportpark Vrijburg uit 2020 blijkt dat de kunstgrasvelden naar verwachting nog 4 jaar kunnen worden gebruikt. Dat is 2 jaar langer dan voorzien. Vervanging vindt plaats in 2024.

3.

PROGRAMMA 1 LEEFBAARHEID

15. Investering in het herstel van de verharding rond grasvoetbalveld 2 op sportpark Irislaan.

16. en 17. In het kader van het artikel 12-traject heeft de inspecteur toestemming gegeven investeringen te doen voor vervanging (rehabilitatie) van onze kapitaalgoederen.

18. In samenspraak met de schoolbesturen hebben we een nieuw strategisch huisvestingsplan (SHP) voor de periode 2020-2039 opgesteld. Voor De Combinatie is hierin voor de middellange termijn voorzien om te investeren in klimaatverbetering (2025). Met deze investering willen wij het binnenklimaat laten voldoen aan de geldende eisen. We onderzoeken of wij vooruitlopend daarop tijdelijke maatregelen voor klimaatbeheersing kunnen nemen.

19. In samenspraak met de schoolbesturen hebben we een nieuw strategisch huisvestingsplan (SHP) voor de periode 2020-2039 opgesteld. Voor de Graaf Jan van Nassauschool is hierin voor de middellange termijn voorzien om te investeren in klimaatverbetering (2025). Met deze investering willen wij het binnenklimaat laten voldoen aan de geldende eisen.

20. In samenspraak met de schoolbesturen hebben we een nieuw strategisch huisvestingsplan (SHP) voor de periode 2020-2039 opgesteld. Voor de voortgezet onderwijsschool Scheldemon (Mondia) is hierin voor de middellange termijn voorzien om te investeren in nieuwe gymzalen (2025/2026).

21. Deze investering voor sport en bewegingsonderwijs is ter vervanging van één van de sporthallen Baskenburg en is aanvullend op de investering genoemd onder punt 1. Daarnaast voorziet deze accommodatie in onderwijshuisvesting ten behoeve van het bewegingsonderwijs voor de basisscholen De Branding, Ichtus en Frans Naerebout in plaats van de gymzalen Naerebout en De Branding. Deze investering is onderdeel van het door de raad vastgestelde Accommodatieplan op hoofdlijnen.

22. Deze investering is noodzakelijk om de beschikking te houden over voldoende begraafruimte.

23. en 24. In 2023 voeren we achterstallig onderhoud uit aan:

Kromwegesingel	€ 155.000
Nollebos	€ 90.000
Stadhuis en omgeving	€ 389.000
Vrijburgstraat fase 2	€ 120.000

Deze uitgaven brengen we ten laste van de voorziening achterstallig onderhoud wegen.

Investeringen Bovenwijkse voorzieningen

Op basis van de 1^e herziening 2016 grondexploitaties heeft de zgn. ontvlechting van de bovenwijkse investeringen plaatsgevonden. Dit betekent dat een deel van de investeringen wordt gedekt vanuit de grondexploitatie en een deel vanuit de investeringraming in de programmabegroting. De realisatie en besluitvorming over deze investeringen maakt onderdeel uit van de uitvoering en periodieke herziening van de desbetreffende grondexploitaties.

4.1 Inleiding

Programmadoel Aantrekkelijke Stad

Het programma Aantrekkelijke Stad gaat over wonen, werken, recreëren en studeren in de gemeente Vlissingen.

Met als basis het Coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer!' en voor de lange termijn de Toekomstvisie2040 'Blik op de toekomst' werken we aan het verder verbeteren van het ondernemers-, woon- en leefklimaat en het toeristisch verblijfsklimaat. We geven ondernemers de ruimte om duurzaam te ondernemen en faciliteren de bedrijfsvestigingen en/of uitbreidingen. We zetten in, ondanks krapte op de arbeidsmarkt, op hoger geschoolde werkgelegenheid (in onder meer de clusters zorg, offshore-wind en de havenlogistieke sectoren).

We zetten in op een versnelling van de verdere, economische ontwikkeling van de Kenniswerf, als delta-hotspot voor innovatie, en faciliteren de versterking van het hoger- en middelbaar onderwijscluster op die locatie. Dit gebeurt mede door de (financiële) ondersteuning vanuit Wind in de Zeilen. Ook het Stationsgebied profiteert van extra middelen uit Wind in de Zeilen. Het gebied transformeert tot een levendig, duurzaam en klimaat robuust mobiliteitsknooppunt met een sterke verbinding met de omliggende gebieden. Samen maken we er een gebied van waar het voor inwoners en reizigers een prettige plek is om te reizen, verblijven en te ontmoeten.

We vergroten de diversiteit van het woningaanbod in Vlissingen, Oost-Souburg en Ritthem. Dit is al zichtbaar in de nieuwe wijken Scheldekwaartier, Claverveld en Souburg-Noord. Zo is het voor een brede groep mensen uit de verschillende sociaal-economische doelgroepen interessant is om in Vlissingen te komen wonen. Daarmee versterken we de sociaal-economische structuur van onze gemeente. Vlissingen helpt mee aan een betere huisvesting van arbeidsmigranten. Hoe beter deze welkome, nieuwe arbeidskracht zich thuis voelt, des te langer hij in Vlissingen en omgeving werkt en woont. We bouwen aan een langdurige relatie met de nieuwe werknemers.

Met hulp van de stakeholders in de stad gebruiken we city-marketing om het wonen, werken, recreëren en studeren in Vlissingen nog beter op de kaart te zetten. We zijn interessant voor de stedelijke (verblijfs)toeristen door het ruime, diverse aanbod aan toeristische verblijfsaccommodaties in de stad.

Cultuur is belangrijk voor het imago van de stad. Een stad trekt aan als er het nodige te beleven en te doen is. Het liefst het jaarrond. Een aantrekkelijk cultureel klimaat is bevorderlijk voor het vestigingsklimaat van studenten, bedrijven en inwoners. Het bindt hen in positieve zin aan de stad en draagt ook bij aan structuurverbetering.

We zoeken elkaar op en verbeteren onze dienstverlening door meer te werken vanuit onze inwoners en ondernemers. Wij zijn trots op Vlissingen. Samen zijn we Vlissingen.

Speerpunten voor 2023 zijn:

- We starten met de uitvoering van city-marketing.
- We stellen een inrichtingsplan en ontwikkelplan op voor het Stadslandgoed.
- We ronden het Masterplan Stationsgebied af.
- We maken een ontwikkelvisie Kenniswerf, samen met de betrokken partijen daar.

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

Beleidsindicatoren (uit waarstaatjegemeente.nl)

Beleidsindicatoren	Omschrijving	Periode	Vlissingen	Nederland	Bron
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/ m 64jr	2021	137,4	165,1	LISA
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	2020	167	271	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	2021	181	290	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2021	8,9	8,9	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Demografische druk	%	2022	78,1	70,3	CBS Bevolkingsstatistiek
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	%	2022	946	Geen data	COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	%	2022	946	Geen data	COELO, Groningen
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2021	683	805,5	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

4.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

4.2.1 Economische promotie

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Vlissingen gaat structureel aan de slag met city-marketing. Er ligt een beleidsplan dat de komende jaren wordt uitgevoerd.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	In balans brengen van de bevolkingssamenstelling, onder meer door imago versterking.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Toeristische visie & strategisch plan city marketing.
	Streefwaarde	Imago van Vlissingen wordt versterkt en er is meer interesse bij hoger opgeleide jonge gezinnen.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We geven uitvoering aan het plan van aanpak.

4.2.2 Economische ontwikkeling

Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid. We zorgen voor meer beschikbare hectares bedrijfsgrond op verschillende locaties. We geven ondernemers de ruimte in de binnenstad door verschillende beleidsterreinen te actualiseren (evenementen- en horecabeleid). We stimuleren het toeristisch verblijf in de stad. We zetten in op een betere bereikbaarheid van de stad, met het Stationsgebied als te ontwikkelen mobiliteitshub.

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een kwaliteitsimpuls geven aan het Stationsgebied, waarmee de bereikbaarheid van de Kenniswerf en binnenstad wordt verhoogd en het Stationsgebied functioneert als een motor voor economische groei.
	Effectindicator	Aantal reizigers, studenten, werkers en toeristen en aantal pilots deelmobiliteit.
	Eerdere resultaten	Het Masterplan is gebaseerd op de inhoud van het fiche 1F (Wind in de zeilen): herontwikkeling Stationsgebied.
	Streefwaarde	Meer reuring in gebied, meer verblijfskwaliteit, meer mobiliteit, betere routing.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen een breedgedragen Masterplan Stationsgebied op en laten dit vaststellen door de gemeenteraad. We starten met de uitvoering van het Masterplan.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en (kennis)instellingen op de Kenniswerf.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Op percelen op de Kenniswerf is door de gemeenteraad een Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd.
	Streefwaarde	In 2040 is de Kenniswerf dé stedelijke hotspot voor delta-innovatie met internationale uitstraling waar innoveren, ondernemen, studeren en recreëren in een inspirerende omgeving centraal staan.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen de Ontwikkelvisie Kenniswerf 2040 op samen met onderwijsinstellingen en Dockwise. Hier hoort ook een Grondexploitatie Kenniswerf 5e fase bij. De visie leggen we ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Evenementen dragen bij aan een aantrekkelijke binnenstad voor bewoners en bezoekers en zorgen voor reuring en dynamiek
	Effectindicator	Aantal en soort evenementen.
	Eerdere resultaten	Evenementenniveau van voor corona.
	Streefwaarde	Gevarieerd en jaarrond evenementenaanbod uitgaande van het Vlissings DNA.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We leggen de Evenementenvisie ter besluitvorming voor aan de raad en starten met de uitvoeringsagenda.
4	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een impuls geven aan een gevarieerd en kwalitatief horeca aanbod dat bijdraagt aan de reuring, dynamiek en economische versterking van de binnenstad.
	Effectindicator	Aantal en soort horecavestigingen.
	Eerdere resultaten	Horecanota 2016-2020.
	Streefwaarde	Aantrekkelijke kaders die ten goede komen aan het ondernemersklimaat voor de horeca.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen nieuw Horecabeleid op.

Bron:

Rapport Wind in de Zeilen

4.2.3 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid.

4.2.4 Cultuur

In het Coalitieakkoord "Samen kunnen we meer" is opgenomen dat wij Vlissingen cultureel sterker op de kaart gaan zetten. Dit doen we door de culturele infrastructuur te versterken, cultureel ondernemerschap te stimuleren en goed te zorgen voor ons cultureel erfgoed. Deze stappen zetten wij om het perspectief van

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

een levendige stad in balans (wonen, werken en beleven) zoals beschreven in de Toekomstvisie 2040 'Blik op de toekomst' te bereiken.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Inzicht krijgen in de bedreigingen en kansen voor religieus erfgoed in onze gemeente.
	Effectindicator	Jaarlijkse monitor erfgoed inspectie.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	Kerkenvisie Vlissingen 2023.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We laten de Kerkenvisie Vlissingen door de gemeenteraad vaststellen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Vlissingen cultureel aantrekkelijker maken door het laten plaatsvinden van festiviteiten rondom De Vlissingse Opstand 1572 en een maritiem evenement.
	Effectindicator	Aantal bezoekers.
	Eerdere resultaten	Themajaar 1572 en voorgaande maritieme evenementen.
	Streefwaarde	Doorontwikkeling van deze evenementen en toenemende bezoekersaantallen.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Plannen van evenementenorganisatoren/organisaties beoordelen vanuit gemeentelijke verantwoordelijkheden.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Stimuleren van cultureel ondernemerschap.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Door te bevorderen dat culturele activiteiten - zoveel als mogelijk is - door private financieringen en subsidies van derden worden bekostigd.

4.2.5 Wonen en bouwen

Wonen in Vlissingen wordt steeds diverser. De ontwikkeling en het bouwen van nieuwe woningen vindt plaats in de gehele gemeente in een groot aantal verschillende woonmilieus en woningtypen. Wel is actualisering van woonbeleid noodzakelijk om in te spelen op de demografische ontwikkelingen, energie en duurzaamheidsvraagstukken en veranderende woonwensen. Hierbij zal de kwaliteit van de nieuwe en bestaande woningvoorraad en het huisvesten van de verschillende doelgroepen nadrukkelijk aandacht krijgen. Samen met onder andere de woningbouwverenigingen wordt dit voortvarend opgepakt. Wij gaan woonfraude tegen en voorkomen illegale bewoning. Wij verwelkomen de nieuwe inwoners en werknemers. Mede dankzij hen groeit en bloeit de stad steeds meer.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Extra aandacht voor de huisvesting van studenten.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen een uitvoeringsprogramma op bij de Woonvisie waarin onder meer aandacht wordt besteed aan het thema studentenhuisvesting. De ruimtelijke kaders daarvoor worden uitgewerkt in de Omgevingsvisie Vlissingen 2040. In de Ontwikkelvisie Kenniswerf wordt ook de mogelijkheid voor studentenhuisvesting meegenomen.

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

Nr.	Omschrijving	Status
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Uitbreiding van het woningaanbod in Ritthem.
	Effectindicator	Aantal woningen.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	In 2023 breiden we het woningaanbod in Ritthem uit met 4 levensloopbestendige huurwoningen (voor 55-plussers met huurtoeslag) en 2 koopwoningen.
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Beter inzicht in de bestaande woningvoorraad ten behoeve van de aanpak van ondermijnende woonfraude en een gezonde woningvoorraad.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Integrale controles op kamerverhuurpanden.
	Streefwaarde	Aan het einde van het project (1-1-2027) inzicht hebben in en handhavingsacties op een substantieel deel van de huidige leegstandslijst (ongeveer 1.000 woningen).
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen het preventie- en handhavingsplan woonfraude vast.
4	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Goede complexgewijze huisvesting van internationale werknemers.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Afgegeven omgevingsvergunning en exploitatievergunning voor de locatie Baskensburg en Energieweg. We evalueren de visie huisvesting van internationale werknemers uit 2019.

4.2.6 Ruimtelijke ordening

Tot dit taakveld behoren taken op grond van de wet Ruimtelijke Ordening. We maken werk van voor Vlissingen belangrijke, ruimtelijke ontwikkelingen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Het op ruimtelijk, maatschappelijk en economische verantwoorde wijze inrichten van een Stadslandgoed in het voormalige Markaz gebied met een groen-blauwe inpassing van de in het gebied gelegen voorzieningen (JCV, recreatieve voorzieningen en onderzoeksinstellingen en bedrijven gericht op duurzaamheidsvraagstukken).
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	Heldere inrichtings- en ontwikkelkaders voor de integrale gebiedsontwikkeling Stadslandgoed.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen een inrichtingsplan en ontwikkelplan op voor het Stadslandgoed.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Het op ruimtelijk, maatschappelijk en economisch verantwoorde wijze vestigen van het Justitieel Complex Vlissingen (JCV), ingepast in het Stadslandgoed.
	Effectindicator	Aantal arbeidsplaatsen.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	Realisatie van (ongeveer) 500 arbeidsplaatsen.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none"> Het bestemmingsplan Stadslandgoed wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Dit gebeurt met begeleiding vanuit de regionale projectorganisatie waarbinnen

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

Nr.	Omschrijving	Status
		wij verantwoordelijk zijn voor de aanleg van wegen en het opleveren van het bestemmingsplan. <ul style="list-style-type: none"> ■ We verzorgen (in opdracht van het Rijk) de uitvoeringsvoorbereiding voor de aanleg van de toegangswegen voor het JCV.
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een ruimtelijk, maatschappelijk en economisch verantwoorde invulling van het Nollebos-Westduinpark op basis van het in 2021 vastgestelde streefbeeld.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het Streefbeeld Nollebos-Westduinpark is in 2021 geamendeerd vastgesteld. ■ In juli 2022 heeft het college een subsidieaanvraag voor sport-, spel-, en biodiversiteit voorzieningen ingediend bij de provincie Zeeland.
	Streefwaarde	<ul style="list-style-type: none"> ■ Een vastgestelde uitvoerings- en financieringsplanning voor alle onderdelen uit het integraal Streefbeeld Nollebos-Westduinpark.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none"> ■ We stellen een college-opdracht vast voor het opstellen van een uitvoerings- en financieringsplanning voor de verschillende onderdelen uit het Streefbeeld Nollebos-Westduinpark. We maken een start met het opstellen van de uitvoerings- en financieringsplanning. ■ Het opleveren van drie tot vijf voorzieningen op het gebied van sport-, spel- en biodiversiteit (minimaal 1 op ieder thema). Onder voorwaarde van subsidietoekenning.
4	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een ruimtelijk, maatschappelijk en economisch verantwoorde invulling van het Arsenaalgebied.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	De Visie Arsenaalgebied wordt in 2023 vastgesteld door de gemeenteraad (uitgangspunt).
	Streefwaarde	Een vastgestelde uitvoerings- en financieringsplanning voor alle onderdelen van de Visie Arsenaalgebied.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen een college-opdracht vast voor het opstellen van een uitvoerings- en financieringsplanning voor de verschillende onderdelen uit de visie Arsenaalgebied. We maken een start met het opstellen van de uitvoerings- en financieringsplanning.
5	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Stedenbouwkundige verantwoorde invulling van de voormalige sportvelden Baskensburg met meest gewenste en benodigde functies (ruimtelijk, financieel en functioneel haalbaar).
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none"> ■ We maken Baskensburg-West fase 1 bouwrijp (huisvesting internationale werknemers). ■ We maken een start met de stedenbouwkundige invulling en het bestemmingsplan voor het gebied.

4.2.7 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Het gaat hier niet over de uitgifte van bedrijventerreinen.

4.3 Continue taken

Van de taken die we continu uitvoeren, brengen we er een aantal onder uw aandacht. Hieronder geven wij u een overzicht* van de taken die structureel worden uitgevoerd en waar bijzonderheden over te vermelden zijn.

Nr.	Product/taakveld	Bijzonderheden 2023
1	Binnenstad - De historische binnenstad heeft een sterke, economische	De nadruk ligt op het versterken van het organisatorische vermogen van ondernemers in de binnenstad en de vermindering van leegstand.

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

Nr.	Product/taakveld	Bijzonderheden 2023
	positie en vergroot daardoor de aantrekkingskracht van de binnenstad.	
2	Binnenstad - De binnenstad, en daarmee bedoelen we niet alleen het winkelcentrum en de historische binnenstad, maar ook het stationsgebied, de binnenhavens, boulevard en het Scheldekwartier, staat voor reuring, leven en dynamiek.	Verbindingen tot stand brengen door de samenhang tot uiting te laten komen in nieuw beleid.
3	Toerisme - Uitvoeringsagenda toeristische visie Vlissingen 2021-2024 is het uitgangspunt van de activiteiten.	De nadruk ligt op Walcherse samenwerking en toeristische promotie.

* Dit overzicht is niet limitatief

4.4 Wat mag het kosten?

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

4.4.1 Lasten en baten

(Bedragen * € 1.000)

	JAARREKENING	BEGROTING				
		PROGRAMMA TOTALEN				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN	33.146	32.926	31.210	24.100	25.732	18.151
BATEN	29.596	24.948	23.530	17.162	19.058	11.280
Saldo	3.550	7.978	7.680	6.938	6.674	6.871
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve wind in de zeilen		426	194	277	298	312
Onttrekking reserve wind in de zeilen	733					
Toevoeging reserve maritiem	25		100	100	100	100
Onttrekking reserve maritiem		50				
Onttrekking ouderenhuisvesting	223					
Saldo na bestemming	3.352	8.404	7.974	7.315	7.072	7.283

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de paragraaf 9.8. Hier zijn ook de toelichtingen opgenomen.

In paragraaf 9.1 lokale heffingen, wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen, belastingen en overige rechten.

4.

PROGRAMMA 2 AANTREKKELIJKE STAD

4.4.2 Investerings

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de investeringen en de mutaties in de reserves behorende bij dit programma. In de paragraaf reserves en voorzieningen is een totaal overzicht opgenomen van alle reserves en voorzieningen met toelichting daarop.

Bedragen x € 1.000

	totaal	INVESTERINGSPLAN			
		2023	2024	2025	2026
Investerings					
1 Stadsvernieuwing projecten	1.000	1.000	-	-	-
2 WIZ fiche stationsgebied	PM	pm	pm	pm	pm
Totaal investeringsplan	1.000	1.000	-	-	-

Toelichting investeringen:

1. De corporaties hebben de komende jaren een grote opgave liggen in het vernieuwen van hun vastgoed. Bij deze herstructurerings maakt de gemeente een kwaliteitslag in het openbaar gebied. Het zwaartepunt van de opgave van de corporaties ligt de komende jaren in het Middengebied. De gemeente investeert met de stadsvernieuwingsmiddelen in het omliggend openbaar gebied.
2. Als onderdeel van Wind in de Zeilen is een bijdrage voor het fiche Stationsgebied toegezegd van € 5 miljoen. Dit bedrag is inmiddels door het Rijk beschikbaar gesteld in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK). Gelet op het investeringskarakter van het fiche loopt de besteding van dit bedrag via een krediet. Hiervoor wordt nog een kredietaanvraag opgesteld. Omdat tegenover de uitgaven een even grote SPUK bijdrage staat, zijn er aan dit krediet geen (kapitaal)lasten verbonden, vandaar dat dit krediet als een 'nul-investering' in de tabel is opgenomen.

5.1 Inleiding

Programmadoel Sociale Samenhang

In het programma Sociale Samenhang werken we aan een goed functionerend, samenhangend en vooral ook betaalbaar stelsel van ondersteuning voor onze inwoners. We denken en werken hierbij vanuit het uitgangspunt: positieve gezondheid. Het doel is een samenleving waarin iedereen zoveel mogelijk participeert vanuit eigen mogelijkheden ('eigenkracht'), zelf regie voert en de mogelijkheden krijgt om talenten en kwaliteiten te ontwikkelen. Dat is niet altijd vanzelfsprekend en soms is daarbij ondersteuning nodig.

Als er ondersteuning nodig is, streven we ernaar dat die geboden wordt vanuit een effectieve en efficiënte ondersteuningsinfrastructuur. Waar mogelijk in de vorm van algemene voorzieningen en zoveel mogelijk in de eigen woonomgeving. Sport, welzijn, gezondheid, passend onderwijs en onderwijsachterstandenbeleid spelen hierbij een cruciale rol.

Soms kunnen inwoners niet op eigen kracht of met behulp van hun eigen netwerk maatschappelijk participeren. Of kunnen ze geen gebruik kunnen maken van algemene voorzieningen. Dan zetten we individuele voorzieningen in zoals uitkeringen, jeugdhulp, hulpmiddelen of begeleiding. Dat doen we via onze eigen lokale toegang. Inwoners met psychische of psychosociale problemen of mensen die in verband met veiligheidsrisico's hun thuissituatie hebben verlaten bieden wij beschermd wonen en opvang. Dit alles gebeurt onder de paraplu van wetgeving, zoals de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet Publieke gezondheid en de Wet passend onderwijs.

Het kost veel tijd en geld om dit voorzieningen stelsel in te richten en in stand te houden. Het vraagt ons de komende jaren een maximale inspanning om het huidige tekort, dat bij ongewijzigd beleid verder toeneemt, te reduceren! Tijdens de transitieperiode ligt onze rol bij de regie, koersbepaling en strakke sturing.

In relatief korte tijd moet er een gedragsverandering in het sociaal domein gerealiseerd worden. Een gedragsverandering die gevolgen heeft voor alle betrokkenen: de uitvoerende organisaties, onze eigen organisatie en de inwoners. De Ontwikkelagenda Sociaal Domein biedt de inhoudelijke kaders. Het Plan van Aanpak art. 12 laat het ambitieniveau en de inspanningen zien om binnen deze kaders te komen tot een structureel sluitende begroting. Het Plan van Aanpak art. 12 is als ambitieniveau vertaald in maatregelen, inclusief een financiële taakstelling. De inhoud van die maatregelen en de financiële taakstellingen zijn verwerkt in deze begroting. Via de in het plan van aanpak genoemde hefboomen hebben we met elkaar een ambitieniveau geformuleerd van € 8,1 miljoen voor de te realiseren bezuinigingen vanaf 2023. Wij zullen ons vanzelfsprekend maximaal inspannen om deze bezuinigingen te realiseren. Hier ontstaat natuurlijk wel een spanningsveld. Want om te komen tot de gewenste bezuinigingen zullen we eerst moeten investeren in de nieuwe aanpak en werkwijze van de Vlissingse zorgdriehoek. Met andere woorden: de kosten gaan voor de baten uit. Met deze ambitie kunnen we overigens niet de taakstelling van €15,1 miljoen realiseren om in 2023 het tekort tot nihil terug te brengen.

Bij het realiseren van de benodigde gedragsverandering leggen we nadrukkelijk ook de relatie met andere domeinen, zoals het ruimtelijk domein en het medisch domein. In 2023 ontwikkelen we in Vlissingen drie Kerngezondcentra (integrale gezondheidscentra, fiche Zorg – Wind in de Zeilen). In samenwerking met zorgverzekeraar CZ, lokale partners en VWS wordt het inhoudelijke concept verder uitgewerkt.

Met datagaring en data-analyse volgen we deze ontwikkelingen op sturing, inhoud en financiële beheersbaarheid.

Speerpunten 2023

- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Ontwikkelagenda sociaal domein 2023-2024.
- Realisatie Kerngezondcentra.
- Realisatie Plan van Aanpak Artikel 12, waarin zijn opgenomen:

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

- Versterking gemeentelijke beleidsregie (Inkoop Jeugd & Wmo, Contractbeheer, Monitoring, etc.);
- Doorontwikkeling integrale toegang voor het sociaal domein (Jeugdwet, Wmo & Participatiewet);
- Doorontwikkeling van de sociale werkvoorziening (reguliere arbeidsplaatsen in een niet beschermd omgeving en plaatsingen in het kader van de inclusieve arbeidsmarkt);
- Herinrichting van het ondersteuningsaanbod (inclusief productontwikkeling op alternatieven voor beschermd wonen);
- Ontwikkeling van het Buurtbedrijf Vlissingen.
- Sturing op de Zeeuwse Samenwerking sociaal domein;
- Datagedreven werken: het dashboard sociaal domein.

Beleidsindicatoren (uit waarstaatjegemeente.nl)

Beleidsindicatoren	Omschrijving	Periode	Vlissingen	Nederland	Bron
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	23	11	Stichting Halt
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2021	2,3	1,8	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2021	6	4,3	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2021	0,9	1,3	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2021	6,9	6,1	CBS - Criminaliteit
Funcziemenging	%	2021	45	53,3	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	2,3	2,5	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	11	19	DUO/Ingrado
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2021	2,6	1,9	DUO/Ingrado
Niet-sporters	%	2020	55,4	49,3	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2020	2	1	CBS Jeugd
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2020	10	6	CBS Jeugd
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2020	3	2	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	%	2021	69	70,4	CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2021	586,2	431,2	CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	105,6	202	CBS - Participatiewet
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2021	15,6	12,9	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	%	2021	1,9	1,2	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	%	2021	0,5	0,3	CBS Jeugd
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2021	1010	x	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

5.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

5.2.1 Ontwikkelagenda sociaal domein

Door integraal (samen) te werken op het gebied van beleid en uitvoering maken we het sociaal domein efficiënt en effectief. We willen ondersteuning blijven bieden aan de inwoners van Vlissingen die dit echt nodig hebben. Het huidige systeem is niet toekomstbestendig en niet langer betaalbaar.

De te realiseren veranderingen zijn:

1. Terugdringen van het aantal aanvragen en toekenningen voor individuele voorzieningen;
2. Doelmatiger en doeltreffender inzetten van individuele voorzieningen (kortdurend, resultaatgericht);
3. Een gezonde financiële balans binnen het sociaal domein realiseren;
4. Gemeente Vlissingen als opdrachtgever, meer nadruk op sturing, verantwoording en integraal werken;
5. Zorgen voor een andere manier van denken en werken door inwoners, professionals en de gemeente Vlissingen gericht op de gewenste situatie.

Alle doelstellingen en veranderingen zijn met elkaar verweven. Wij zijn van mening dat niet één, maar alle veranderingen noodzakelijk zijn om de verschillende doelstellingen te kunnen behalen.

De veranderingen worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma 2023-2024. Naast de ontwikkeling van de ondersteuningsinfrastructuur is een gedragsverandering nodig. Om een gedragsverandering te bereiken, wordt geïnvesteerd in een nieuwe manier van denken en werken.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Kaders stellen en sturen op het realiseren van een efficiënte en effectieve ondersteuningsinfrastructuur voor onze inwoners.
	Effectindicator	Bereiken van vastgestelde targets.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We stellen het uitvoeringsprogramma ontwikkelagenda sociaal domein 2023-2024 vast.

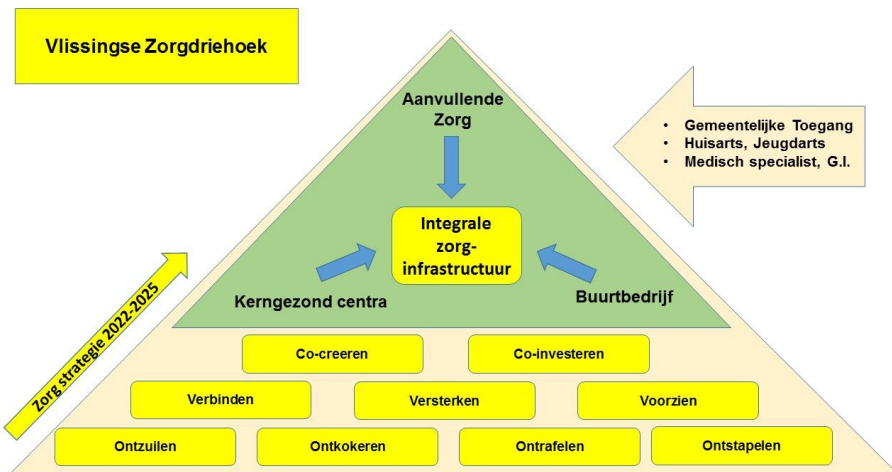
5.2.2 Artikel 12-traject sociaal domein en werk & inkomen

In het kader van artikel 12 sociaal domein werken we langs twee hoofdlijnen.

Eerst en vooral willen we voor onze inwoners doelmatige zorg bieden. Dat betekent dat we niet alleen kijken of ons ondersteuningsaanbod compleet is, maar is het ook het ook doelgericht?Iedereen moet tenslotte kunnen meedoen in Vlissingen. Ook willen we dat er een maximale samenhang is in het aanbod van zorg en ondersteuning. Dat doen we door preventie, aanvullende zorg en medische ondersteuning bij elkaar te brengen in één integraal zorgveld: onze Vlissingse zorgdriehoek.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Zo realiseren we voor onze inwoners meer overzicht en minder bureaucratie en zorgversnippering. En dit raakt dan weer aan onze tweede hoofdlijn: een effectief aanbod met maximale kosten efficiency en ook waar mogelijk besparing. Uiteindelijk leiden deze hoofdlijnen tot een betaalbaar maar vooral ook duurzaam aanbod van zorg en ondersteuning.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Inzicht in (financiële en kwantitatieve) ontwikkelingen in het sociaal domein.
	Effectindicator	Aantal ontwikkelde dashboards.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Het data-warehouse + dashboard ontwikkelen.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Cliënten en naasten worden betrokken bij de totstandkoming van beleid.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none"> ■ We maken afspraken over de inbreng van cliënten en naasten met branchorganisaties en geven daar uitvoering aan. ■ We implementeren het buurtbedrijf per 1 januari 2023 als onderdeel van de zorgdriehoek.
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een betaalbaar en duurzaam aanbod van zorg en ondersteuning.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We geven uitvoering aan het plan van aanpak artikel 12 sociaal domein 2023.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

5.2.3 Zeeuwse samenwerking sociaal domein

De Zeeuwse samenwerking sociaal domein wordt langs verschillende lijnen meer concreet. De doordecentralisatie beschermd wonen wordt per 1 januari 2024 van kracht. De Zeeuwse governance structuur om de inkoop beschermd wonen en jeugdhulp uit te gaan voeren wordt in 2023 aan uw raad voorgelegd. Als het tijdspad van de implementatie na het raadsbesluit in 2023 te krap blijkt, zal Vlissingen haar functie als centrumgemeente op 1 januari 2024 moeten continueren.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Meer regie en sturing in het sociaal domein en minder bestuurlijke drukte en efficiëntere inzet van capaciteit.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	In overleg met de Zeeuwse gemeenten komen tot een gedragen governance structuur voor de inkoop jeugdhulp en beschermd wonen.

5.2.4 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

We willen dat onze kinderen opgroeien tot zelfredzame inwoners: het uitgangspunt van Positieve Gezondheid. Dat zij mee kunnen doen in onze maatschappij. Kinderen krijgen dezelfde kansen om zich, op basis van de eigen talenten en kwaliteiten, te ontwikkelen. Bijvoorbeeld in de vorm van peuter- en kinderopvang op vroege leeftijd en vanaf 4 jaar op school. Sommige kinderen hebben daarbij hulp en ondersteuning nodig. We werken samen met de kinderopvang, het onderwijs en andere betrokken partijen om deze doelen te bereiken.

Wij zijn verantwoordelijk voor het bieden van adequate onderwijshuisvesting, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de betreffende wijk. De uitgangspunten voor de keuzes zijn vastgelegd in het Strategisch Huisvestingsplan 2020-2039. We voeren het uitvoeringsprogramma daarvan verder uit. Daarnaast realiseren we in 2023 huisvesting voor de nieuwe islamitische basisschool Iqra.

Om ieder kind een zelfde startpositie op school te geven ontvangen wij jaarlijks landelijke budgetten om onderwijsachterstanden te voorkomen. In nauw overleg met betrokken partijen wordt het dit budget verdeeld voor aanvullende onderwijsprogramma's.

We blijven ons inspannen om de aansluiting onderwijs en jeugdzorg te verbeteren zoals die in 2022 is ingezet met het Buurtbedrijf Vlissingen en een thuiszitterscoach voor de scholen.

We blijven de scholen monitoren op vervroegd schoolverlaten. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het van belang dat jongeren beschikken over een startkwalificatie. We bieden jongeren (en hun werkgevers) kansenom hieraan te voldoen. Behoud en versterking van (beroeps)onderwijs is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde.

Wij zijn verantwoordelijk voor het vervoer van leerlingen met een beperking naar onderwijsinstellingen. We zijn voornemens om in 2023 de geactualiseerde Verordening Leerlingenvervoer af te ronden.

In de paragraaf 'continue taken' rapporteren wij over de jaarlijkse taken op het gebied van onderwijs.

5.2.5 Sportbeleid en activering

Ook op het gebied van sport is positieve gezondheid het uitgangspunt. Daaruit volgt de sportdoelstelling: het faciliteren en stimuleren van een actieve leefstijl door sport en bewegen, voor alle inwoners van de gemeente Vlissingen. Inwoners die door omstandigheden niet in staat zijn om dit zelf te doen helpen we hierbij.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

In de praktijk blijkt dat een groot deel van de Vlissingse bevolking zelf de weg vindt naar het sport en beweegaanbod. Het faciliteren en zorgen voor een goede sportinfrastructuur is voor deze groep toereikend. Een kleinere groep Vlissingse inwoners is door verschillende oorzaken niet in staat om zelf de weg te vinden naar het lokale sport- en beweegaanbod. Die helpen we op weg om een geschikt aanbod te vinden. De aanpak is gericht op het stimuleren van doelgroepen binnen de Vlissingse samenleving die nog niet deelnemen aan sport- of beweegactiviteiten. De uitvoering en financiering van dit sportstimuleringsbeleid vindt plaats binnen het kader van de rijkssubsidie-regeling “Brede impuls combinatiefuncties” met behulp van externe samenwerkingspartners. Daarnaast zijn uitvoeringsmiddelen beschikbaar door onze deelname aan het Zeeuws Sportakkoord.

Voor 2023 ligt de focus op het laagdrempelig stimuleren van sport en bewegen voor alle doelgroepen in de buitenruimte. Samen met onze inwoners en de Sportraad gaan we bij gebiedsontwikkelingen sport- en beweegvoorzieningen realiseren in de buitenruimte.

Daarnaast blijft de aandacht ook in 2023 gefocust op de basisschooljeugd, door preventief en actief aan de slag te gaan met beweegachterstanden, sportparticipatie en gezonde actieve leefstijl (terugdringen overgewicht). Ook is het ondersteunen van sportverenigingen op het gebied van duurzaamheid, ledenwerving en positieve sportcultuur een aanvulling die we vaker op de uitvoeringsagenda gaan zetten. Qua organisatie is 2023 ook een uitdagend jaar. De uitvoering van sport via Vlissingen in beweging en door onze buurtsportcoaches wordt per 1 januari 2023 een integraal onderdeel van de buurtteams binnen het Buurtbedrijf Vlissingen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Het welzijn van onze inwoners bevorderen door een gezonde en actieve leefstijl te stimuleren.
	Effectindicator	<ul style="list-style-type: none">Percentage dat voldoet aan de bewegnorm (Ned. norm gezond bewegen 16+).Percentage van de Vlissingse basisscholen dat participeert.
	Eerdere resultaten	<ul style="list-style-type: none">2013: 53% 2017: 51,1% 2021: n.n.b.2019: 9/17.
	Streefwaarde	<ul style="list-style-type: none">2023: 53% (monitoring per 4 jaar). Integraal onderdeel van de ambities in het sociaal domein.2022: 13/17 scholen, integraal onderdeel van de ambities in het sociaal domein breed.Aanstellen buurtsportcoaches bij het Buurtbedrijf.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none">We geven uitvoering aan het Sportakkoord.We bevorderen een gezonde actieve leefstijl bij basisschool kinderen.We continueren Vlissingen in beweging als onderdeel van het Buurtbedrijf.Om te kunnen voldoen aan de cofinancieringsverplichting naar het rijk is via deze begroting € 200.000 extra structureel budget gevraagd.

5.2.6 Samenkracht en burgerparticipatie

Hiervoor verwijzen wij u naar paragraaf 6.2.1.2. van het programma Bestuur: Burgerparticipatie.

5.2.7 Wet inburgering

In 2022 is de nieuwe Wet Inburgering Nieuwkomers in werking getreden. Deze wet is in de loop van 2022 geïmplementeerd binnen gemeente Vlissingen. In de paragraaf ‘continue taken’ rapporteren wij over de jaarlijkse taken horend bij deze wetgeving.

5.2.8 Preventie, vroegsignalering en toegang sociaal domein

We streven ernaar dat iedereen kan meedoen in Vlissingen. Het gros van de inwoners kan dat prima zelf of samen met familie, vrienden of in de buurt regelen. Om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk op deze manier kunnen deelnemen in de samenleving versterken we vroegsignalering, preventie en participatie. We organiseren dit vanuit het Buurtbedrijf Vlissingen en de gemeentelijke toegang.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Het Buurtbedrijf vormt samen met de Kerngezondcentra en aanvullende zorg de Vlissingse zorgdriehoek. Het Buurtbedrijf staat dichtbij onze inwoners en is gemakkelijk benaderbaar. Het is er op gericht om samen met onze inwoners vragen op te lossen. Het Buurtbedrijf heeft een groot netwerk met vrijwillige inzet en partners in en rondom het onderwijs en veiligheid. Mocht er toch meer nodig zijn bij ondersteuningsvragen dan is er een nauwe samenwerking tussen het Buurtbedrijf en de gemeentelijke toegang. De toegang kan anderzijds ook een beroep op het Buurtbedrijf doen als de ondersteuning weer wat lichter kan of als iemand het weer zelf kan regelen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Preventie efficiënter en effectiever in de eigen woonomgeving organiseren. Daarmee de instroom naar individuele maatwerkvoorzieningen voorkomen.
	Effectindicator	<ul style="list-style-type: none"> Inwoners met een maatwerkvoorziening Wmo. Inwoners met een maatwerkvoorziening Jeugd.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none"> Als onderdeel van het Buurtbedrijf is per 1 januari basishulp beschikbaar in de buurten afgestemd op de ondersteuningsvraag van onze inwoners. We investeren in preventie, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning en activering in de woonomgeving van de inwoners.

5.2.9 Werk en inkomensregelingen

We willen een betaalbare, toekomstbestendige en optimaalfunctionerende uitvoering en organisatie van de Participatiewet, de schuldhulpverlening en het minimabeleid. De belangrijkste verbeteracties die we hiervoor verder gaan implementeren, richten zich op 3 hoofdthema's:

- invulling geven aan de beleidsregisserende rol van de gemeente;
- het rendement en bedrijfsconcept van het Werkleerbedrijf van Orionis Walcheren verbeteren;
- een toekomstbestendige organisatie en uitvoering van taken passend binnen het integraal sociaal domein.

Orionis Walcheren dient meerjarig maximaal bij te dragen aan de gemeentelijke taakstelling op het cluster inkomen en participatie in het kader van de artikel 12-procedure. Naar aanleiding van de medio 2022 gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) moet de gemeenschappelijke regeling (GR) Orionis Walcheren worden aangepast. Eind 2023 willen we een voorstel van de aangepaste GR aan de raden van de, in de GR deelnemende gemeenten, aanbieden ter vaststelling.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling Orionis.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	GR Orionis Walcheren (2019).
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	De Walcherse gemeenten zijn in 2022 gestart met het proces om te komen tot een voorstel voor aanpassing van de GR. Naar verwachting bieden we in het vierde kwartaal van 2023 deze aanpassing met een raadsvoorstel ter vaststelling aan.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Grip en sturing op de taken die de gemeente heeft gedelegeerd aan Orionis Walcheren.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Kadernota Orionis Walcheren 2020-2022.
	Streefwaarde	Kadernota Orionis Walcheren 2023-2026.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Het proces om tot een nieuwe kadernota Orionis Walcheren 2023-2026 te komen is in 2022 opgestart. We leggen naar verwachting half 2023 de kadernota ter besluitvorming aan uw raad voor.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Nr.	Omschrijving	Status
3	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Actueel armoedebeleid.
	Effectindicator	
	Eerdere resultaten	Beleidsplan armoedebeleid (2015-2018).
	Streefwaarde	Armoedebeleidsplan 2023-2026.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	In 2022 is er een armoedemonitor uitgevoerd als grondslag voor de herziening van het armoedebeleid. Op basis van die resultaten leggen we in 2023 een herzien armoedebeleidsplan aan uw raad voor.

5.2.10 Maatwerkdienstverlening 18+

We geven uitvoering aan de raamovereenkomst 'Wmo: aanvullende zorg' met onze samenwerkingspartners Zeeuws Baken en Naerebout Combinatie. Het belangrijkste doel is dat de aanvullende zorg (= ondersteuning binnen de Wmo) in de toekomst beschikbaar blijft voor onze inwoners en betaalbaar voor ons als gemeente. De aanvullende zorg wordt geleverd vanuit het perspectief van Mijn Positieve Gezondheid en passende ondersteuning: doen wat nodig is, niet meer en niet minder. We streven naar een organische Vlissingse zorgdriehoek van gelijkwaardige partijen, waar de aanvullende zorg een element van is. Het is belangrijk dat er een toekomstbestendig systeem komt en dat we oog houden voor het grote geheel.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Doorontwikkeling van de aanvullende zorg binnen de Wmo, die onderdeel is van de Vlissingse zorgdriehoek.
	Effectindicator	Wmo-ondersteuning is beschikbaar voor inwoners die deze nodig hebben en betaalbaar voor ons als gemeente.
	Eerdere resultaten	Aanbestedingsprocedure 'Wmo: aanvullende zorg'; raamovereenkomst 'Wmo: aanvullende zorg'.
	Streefwaarde	Terugdringen van het aantal aanvragen en toekenningen voor individuele voorzieningen.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Samen met onze samenwerkingspartners geven wij uitvoering aan de raamovereenkomst 'Wmo: aanvullende zorg'. We bouwen daarmee aan de Vlissingse zorgdriehoek: de Kerngezondcentra, het Buurtbedrijf Vlissingen en de aanvullende zorg. We beoordelen of we de raamovereenkomst Wmo per 1 januari 2025 willen verlengen.

5.2.11 Maatwerkdienstverlening 18-

Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder begrepen jeugd- en opvoedhulp, jeugd-GGZ, jeugdzorg aan verstandelijk beperkten, vervoer (18-), Persoonsgebonden budget (PGB) Jeugd, persoonlijke verzorging, (kortdurend) en jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp).

Uitgezonderd het vervoer en PGB worden al deze voorzieningen gezamenlijk Zeeuws ingekocht door de Inkooporganisatie jeugdhulp welke valt onder de GR GGD Zeeland.

Als gevolg van landelijke afspraken moet een jeugdzorgregio in het kader van de Norm van Opdrachtgeverschap een gezamenlijke visie hebben. De Zeeuwse gemeenten zullen deze Regiovisie jeugd uiterlijk 2023 opgesteld hebben. In de visie worden onder meer afspraken gemaakt over de beschikbaarheid en transformatie van de specialistische functies en bovenregionale samenwerking. Bij het opstellen van de Regiovisie moet zo veel mogelijk rekening gehouden met de gevolgen van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd die naar verwachting eind 2022 wordt vastgesteld.

In 2023 wordt ook het nieuwe aanbestedingstraject jeugdhulp opgestart. Een belangrijke keuze is welk aanbestedingsmodel hierin gevolgd gaat worden. Vlissingen streeft naar een terugbrengen van de Zeeuwse inkoop naar uitsluitend specialistische functies, een vermindering van het aantal contractpartijen en administratieve lastenverlichting. Wij willen op termijn een deel van de bij de GR vastliggende budgetten voor lichte opvoedondersteuning in kunnen zetten voor de Vlissingse preventie- en zorgstructuur die zich

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

richt op normaliseren, eigen kracht en positieve gezondheid. De eerste Zeeuwse oriëntaties en consultaties van stakeholders gaan eind 2022 van start.

Tenslotte zal Vlissingen in 2023 uitvoering geven aan de aanbevelingen van het lokale onderzoek naar de uitvoering van de Jeugdwet in het kader van het plan van aanpak art.12.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een effectief en efficiënt jeugdhulp aanbod.
	Effectindicator	Aantal cliënten (per type jeugdhulp).
	Eerdere resultaten	Gegevens 2021.
	Streefwaarde	Daling van het totaal aantal cliënten met jeugdhulp in 2023.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Inbreng in het opstellen van de Zeeuwse Regiovisie Jeugd en daaruit voortvloeiende werkagenda. Inbreng op het nieuwe aanbestedingsmodel voor het beschikbare aanbod jeugd. Inbreng op de visie governance inkoop jeugd.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Vermindering van de uitgaven aan jeugdhulp.
	Effectindicator	Uitgaven (per type jeugdhulp).
	Eerdere resultaten	Gegevens 2021.
	Streefwaarde	Vermindering van de uitgaven aan jeugdhulp in 2023.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Sturen op de aanbevelingen uit het lokale onderzoek Jeugdwet; Efficiënte samenwerking met het Buurtbedrijf Vlissingen, toegang, huisartsen en onderwijs.

5.2.12 Geëscaleerde zorg 18+

We geven in Vlissingen verder vorm aan de opgave die we hebben voor onze kwetsbare inwoners die (tijdelijk) gebruik moeten maken van een beschermd wonen voorziening of maatschappelijke opvang. Dit in het licht van de landelijke ontwikkelingen waarbij verantwoordelijkheden op termijn verschuiven van de centrumgemeente Vlissingen naar de overige Zeeuwse gemeenten. We hanteren de uitgangspunten uit de Regiovisie beschermd Wonen Maatschappelijke Opvang (BWMO) Zeeland 2022-2025: focus op herstel en participatie zoveel mogelijk in de eigen woonomgeving. We zetten in op passende zorg. We maken nieuwe samenwerkingsafspraken met de Zeeuwse gemeenten om meer lokaal georganiseerde voorzieningen met de juiste spreiding in het Zeeuwse te realiseren. Om deze opgave te kwantificeren voeren we onderzoeken uit. Op basis van deze nieuwe inzichten zetten we passende vervolgstappen in 2023 richting de uitvoering in 2024.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Inwoners die aangewezen zijn op beschermd wonen en opvang komen op een verantwoorde manier zelfstandig in de wijk te wonen.
	Effectindicator	Een inclusieve samenleving. Het aantal cliënten dat een beroep doet op een vorm van beschermd wonen neemt af en we zien een verschuiving naar de lichtere vormen van beschermd wonen.
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	<ul style="list-style-type: none"> ■ We stellen een Opbouw Ombouw Afbouw Spreidingsplan (OOAS-plan) op voor alle beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang voorzieningen in Zeeland. ■ We besteden beschermd wonen meerjarig aan met het accent op transformatiedoelen.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Inwoners die aangewezen zijn op maatschappelijke opvang komen op een verantwoorde manier zelfstandig in de wijk te wonen.
	Effectindicator	Een inclusieve samenleving. Het aantal cliënten dat een beroep doet op een vorm van maatschappelijke opvang neemt af.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Nr.	Omschrijving	Status
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	In het kader van Weer Thuis op Walcheren maken we samenwerkingsafspraken tussen de 3 gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders.

5.2.13 Geëscaleerde Zorg 18-

Tot dit taakveld behoren aanpak kindermishandeling, Veilig Thuis 18-, jeugdbescherming en jeugdreclassering en kindbeschermingsmaatregelen opgelegd door de rechtbank, uitgevoerd door een gecertificeerde instelling (GI).

Vlissingen speelt met eigen casusregie van het Regieteam in op complexe gezinsproblematiek met veiligheidsrisico's. Hiermee proberen wij waar mogelijk escalatie en gedwongen kader te voorkomen. In die gevallen waarin dit toch niet lukt, komt de jeugdbescherming in beeld.

De sector jeugdbescherming wordt gezien als de intensive care van de jeugdzorg en kampt al jaren met forse bedrijfsvoerings- en personele problemen (landelijk). In de Zeeuwse situatie heeft dit geleid tot een overname in 2021 van Intervence door JB West. Met JB West is een vijfjarige omzetgarantie afgesproken waarin – naast de uitvoering van de reguliere wettelijke maatregelen -een zekere ruimte is om aanvullende diensten voor lokale gemeenten te verrichten. In relatie tot de behoefte van ons Team Wmo jeugd en het Regieteam maken wij in 2023 actuele afspraken.

Omdat de totale organisatie van onze jeugdbescherming vrijwel onhoudbaar is geworden, is in 2021 landelijk het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming vastgesteld. Het stelsel gaat zodanig op de schop dat wordt toegewerkt naar regionale veiligheidsteams van af 2025, waarin de bestaande GI's, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming zullen opgaan. De gezinnen worden in principe ondersteund door 1 vast gezicht vanuit een lokaal team, waarbij 1 expert vanuit het regionale team als duo-lid betrokken kan worden. Om dit model voor te bereiden zijn er landelijk 6 proefregio's bepaald. Zeeland neemt hieraan deel door het project Vaart in Veiligheid (ViV). Vlissingen heeft eerder deelgenomen aan de eerste pilot van ViV, maar die stagneerde door het dossier Intervence en visiediscussies in de Zeeuwse stuurgroep. Inmiddels draait ViV nu door een pilot vanuit de gemeente Tholen. In 2023 zal Vlissingen verder afstemmen met de nieuwe pilot. Overigens werken we in Vlissingen al zo veel mogelijk toe naar de principes van het Toekomstscenario.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	In het kader van Weer Thuis op Walcheren maken we samenwerkingsafspraken tussen de 3 gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders.
	Effectindicator	Aantal cliënten per vorm van jeugdbescherming en jeugdreclassering.
	Eerdere resultaten	Gegevens 2021.
	Streefwaarde	Vermindering van het totaal aantal cliënten in jeugdbescherming en jeugdreclassering in 2023.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Reguliere inzet van het Regieteam complexe casuïstiek en inzet op preventie via het Buurtbedrijf. Afspraken naar behoefte over extra inzet JB West. Voortzetting goede afstemming met pilot Vaart in Veiligheid.

5.2.14 Centrumtaken

Via een motie heeft de raad het college verzocht om inzicht te geven in de rijkmiddelen voor de centrumtaken. Gemeente Vlissingen is centrumgemeente voor Zeeland voor de Maatschappelijke opvang (MO), Vrouwenopvang (VO) en Beschermd wonen (BW). Dit houdt in dat gemeente Vlissingen verantwoordelijk is voor het beheer van het financiële budget dat hiervoor vanuit het Rijk beschikbaar wordt gesteld.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang

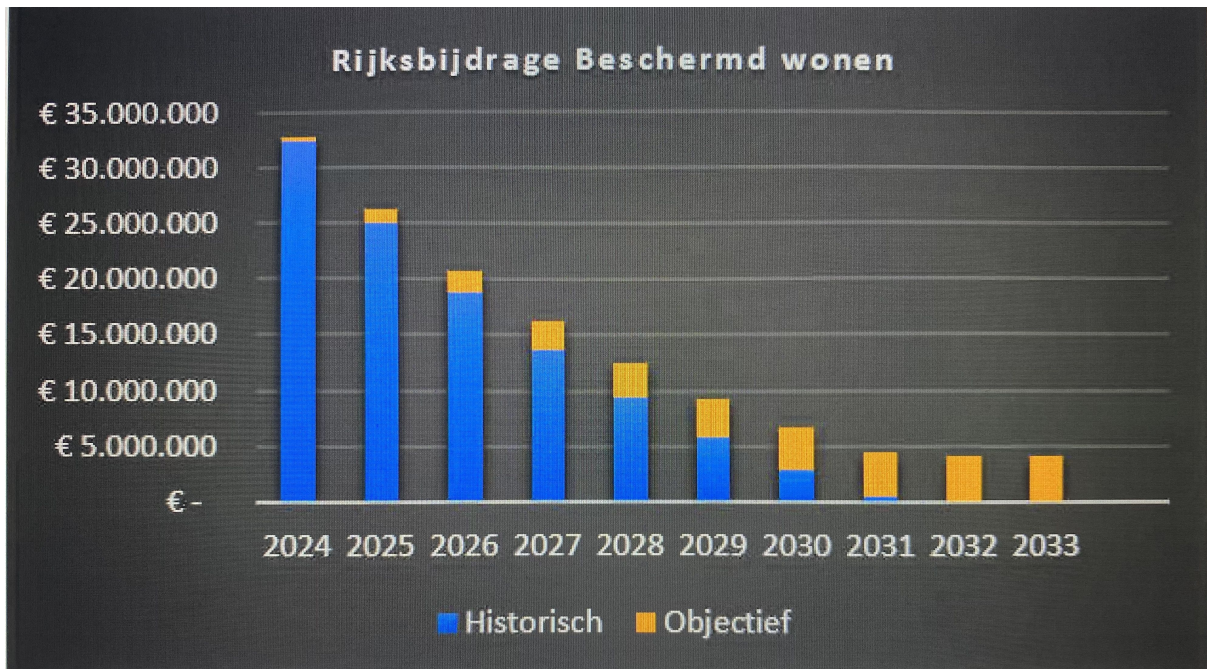
Voor vrouwenopvang en maatschappelijke opvang blijft gemeente Vlissingen nog fungeren als centrumgemeente. Beschermd wonen wordt de komende jaren doorgecentraliseerd. De rijksbijdrage voor VO en MO is als volgt:

Rijksbijdrage regio Zeeland (bedragen * € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Maatschappelijke opvang en OGGz	6.600	6.600	6.600	6.600
Vrouwenopvang	4.205	4.205	4.205	3.838

Met ingang van 2022 ontvangt Vlissingen als centrumgemeente Maatschappelijke Opvang ook de nieuwe gelden voor de aanpak dak- en thuisloosheid. Voor zover nu bekend, zijn het structurele gelden (voor Zeeland ca. € 1 mln.) maar is het structurele bedrag voor 2023 en verder nog niet bekend. Ook is nog niet bekend of het om een decentralisatie-uitkering gaat of om een SPUK (specifieke uitkering).

Beschermd Wonen

Met de doordecentralisatie die waarschijnlijk per 1-1-2024 van start gaat wordt het totale budget voor Beschermd Wonen dat beschikbaar is gesteld aan de centrumgemeente Vlissingen via het objectief verdeelmodel stapsgewijs doorgedecentraliseerd naar de 13 Zeeuwse gemeenten. Het tempo is bepaald door het landelijk vastgesteld ingroeipad van 10 jaar. Dus vanaf 2033 is het budget volledig objectief verdeeld (zie onderstaande figuur). Met de invoering van het woonplaatsbeginsel per 2024 ontvangen regiogemeenten budget voor de nieuwe cliënten Beschermd Wonen. Dit bedrag neemt de komende jaren geleidelijk toe, conform het objectief verdeelmodel. Gemeente Vlissingen blijft als centrumgemeente Rijksbudget ontvangen (historisch budget) voor cliënten die op 1 januari 2024 al in zorg zijn. Dit bedrag neemt de komende jaren af.

Ingroeipad objectief verdeelmodel

In 2023 blijft gemeente Vlissingen ook voor BW als centrumgemeente fungeren. Het budget voor beschermd wonen loopt nog via de begroting van Vlissingen. De ontvangen rijksbijdrage voor 2023 ziet er als volgt uit:

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Clënten	Rijksbijdrageaandeel Vlissingen 2023	Rijksbijdrage voor de regio 2023 (13 gemeenten)
Bestaande cliënten (obv historisch model)	-	€ 35,6 mln
Nieuwe cliënten (obv objectief verdeelmodel)	-	-

5.2.15 Volksgezondheid

In Vlissingen wordt er hard gewerkt aan de gezondheid van inwoners samen met vele organisaties, initiatieven, bedrijven en de inwoners zelf. Samen met de lokale partners van het lokaal preventieakkoord, Samen Gezond in Vlissingen voeren we dit uit.

We leggen de verbinding met andere domeinen. Gezondheid wordt namelijk bepaald door een combinatie van persoonlijke kenmerken en omstandigheden waarin mensen geboren worden, opgroeien, wonen en werken. Veel van deze factoren hangen samen met sociaaleconomische status en liggen vaak buiten het gezondheidsdomein. De professionals die verbonden zijn aan de Kernegezond-centra (o.a. medewerkers van het Buurtbedrijf) worden geschoold in het werken volgens positieve gezondheid.

Om onze gezondheidsambitie te behalen richten we ons vanuit het lokaal preventieakkoord op de volgende speerpunten:

1. De mentale gezondheid bevorderen.
2. Een gezond gewicht stimuleren.
3. Ontmoedigen genotmiddelen.

Een groot gedeelte van de uitvoering van de Wet publieke gezondheid hebben we belegd bij de GR GGD Zeeland. De GGD geeft onder andere uitvoering aan de jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding (waaronder COVID-19), medische milieukunde (waaronder PFAS-gerelateerde zaken) en psychosociale hulpverlening. Daarnaast zijn we verbonden aan de Zeeuwse Zorg Coalitie waarin de Zeeuwse gemeenten samenwerken met zorgaanbieders, verzekeraars en inwoners om de groeiende zorgkloof in Zeeland te dichten.

Fiche H Wind in de Zeilen: Zorg

Kwalitatief goede en bereikbare zorg is belangrijk voor onze inwoners en levert bovendien een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Met het fiche Zorg krijgt de zorginfrastructuur een impuls. De drie onderdelen van dit fiche hangen met elkaar samen en versterken elkaar.

1. Zeeuwse Zorginfrastructuur; binnen de Zeeuwse zorgcoalitie werken we met de andere Zeeuwse gemeenten, Provincie, zorgaanbieders en zorgverzekeraar samen aan een toekomstbestendige zorginfrastructuur.
2. Opleiden huisartsen en physician assistants (PA's) in Zeeland; huisartsen opleiden in en binden aan Zeeland.
3. Ontwikkelen drie Kernegezond-centra in Vlissingen; multidisciplinaire samenwerkingsverbanden ondersteund door digitalisering en huisvesting.

Met zorgverzekeraar CZ zijn we verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderdeel Kernegezond-centra. In nauwe samenwerking met Vlissingse huisartsen en betrokken zorgaanbieders ontwikkelen we Kernegezond in Vlissingen. Als gemeente zijn we ook participant in de samenwerking Kernegezond. Het Buurtbedrijf en onze gemeentelijke toegang leveren hierin een belangrijke bijdrage.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Een toekomstbestendige zorginfrastructuur met kwalitatief goede zorg dichtbij de inwoners.
	Effectindicator	Kernegezondcentra: multidisciplinaire gezondheidscentra met verbinding tussen medisch en Sociaal domein.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

Nr.	Omschrijving	Status
	Eerdere resultaten	
	Streefwaarde	Dekking voor alle wijken & dorpen binnen de gemeente: 3 centra.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We implementeren met partners het inhoudelijk concept Kernegezond in drie samenwerkingsverbanden.

5.3 Continue taken

Van de taken die we continu uitvoeren, willen we er een aantal onder uw aandacht brengen. Hieronder geven wij u een overzicht* van de taken die structureel worden uitgevoerd.

Nr.	Product/taakveld	Bijzonderheden 2023
1	Leerlingenvervoer	Met het actualiseren van de verordening werd gestart in 2022. In 2023 wordt een nieuwe verordening vastgesteld.
2	Onderwijsachterstandenbeleid	Opstellen van Onderwijsachterstanden Beleidsplan 2023-2026. Uitvoering geven aan het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid conform het nog vast te stellen beleid.
3	Nationaal Programma Onderwijs	Uitvoer geven aan het 'Ondersteuningsplan Nationaal Programma Onderwijs (NPO) Gemeente Vlissingen'. Conform BenW-nota, Raadsvoorstel 1358857 Gemeentelijke Middelen Nationaal Programma Onderwijs (NPO) Gemeente Vlissingen, d.d. 24 februari 2022. We gaan er vanuit dat de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld vanuit het Rijk budgetneutraal beschikbaar kunnen worden gesteld voor het onderwijs op basis van de bestaande capaciteit.
4	Wet inburgering	Samen met onze uitvoeringsorganisaties ondersteunen we inburgeraars met als doel om zo snel mogelijk in te burgeren volgens de nieuwe wet inburgering in onze gemeente.
5	Arbeidsmarkt. Wind in de Zeilen, fiche I: impuls werkzoekenden.	De (om)scholingstrajecten richting zorg, bouw en haven zijn 2021/2022 gestart. De instroom van nieuwe kandidaten is ook in 2023 een doorlopend proces. Mogelijke (om)scholings- en ontwikkeltrajecten voor de banen die – in brede zin – zullen ontstaan a.g.v. realisatie van het Justitieel Complex Vlissingen, worden in afstemming met DJI in 2023 verder in beeld gebracht en ontwikkeld. Ook mogelijkheden bij de PI Middelburg hiervoor worden verkend.

* Dit overzicht is niet limitatief

5.4 Wat mag het kosten?

Het overzicht op de volgende bladzijde vermeldt voor het programma Sociale Samenhang de totale lasten en baten en de mutaties daarin.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

5.4.1 Lasten en baten

(bedragen * € 1.000)

	JAARREKENING	BEGROTING				
		PROGRAMMA TOTALEN				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN	133.603	153.968	152.817	152.108	151.432	150.419
BATEN	31.199	30.734	28.732	29.180	30.076	30.140
Saldo	102.404	123.234	124.085	122.928	121.356	120.279
Mutatie reserves						
Onttrekking reserve revitalisering accommodaties		71	71	71	71	71
Onttrekking reserve centrumtaken	369	3.515				
Toevoeging reserve centrumtaken	15.075					
Saldo na bestemming	117.110	119.648	124.014	122.857	121.285	120.208

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de paragraaf 9.8. Hier zijn ook de toelichtingen opgenomen.

In paragraaf 9.1 lokale heffingen, wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen, belastingen en overige rechten.

5.

PROGRAMMA 3 SOCIALE SAMENHANG

5.4.2 Investeringsen

Dit programma heeft geen investeringen.

6.1 Inleiding

Programmadoel Bestuur

Het programma Bestuur gaat over de relatie van het gemeentebestuur met haar inwoners, ondernemers en instellingen en andere overheden en over de relatie tussen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie.

Met onze inwoners, ondernemers en instellingen willen we werken aan wat we gezamenlijk belangrijk vinden voor de gemeente Vlissingen. We geven daaraan richting op basis van een gezamenlijk vastgestelde strategische koers voor Vlissingen in 2040. Onze werkwijze om de programmadoelen te bereiken kenmerkt zich door: het samen doen, de dialoog opzoeken, de participatie bevorderen en 'van buiten naar binnen denken'.

Samen met de regio willen we het stedelijke gebied op Walcheren versterken en binnen het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) de bestuurlijke krachten bundelen, gericht op de thema's wonen, economie, arbeidsmarkt, sociaal domein, milieu, energie en klimaat.

Maar de wereld om ons heen stopt niet bij deze grenzen. De overheid moet zich positioneren als onderdeel van een veranderende (informatie)samenleving. Met het rijk, provincies, waterschappen en andere gemeenten willen we meer samenwerken aan de complexe opgaven waar we als overheden voor staan. Samen kunnen we meer bereiken als één overheid. Uiteraard geldt dit in het bijzonder voor het compensatiepakket 'Wind in de Zeilen'; rijk, provincie en onze gemeente bewaken gezamenlijk in een aparte stuurgroep de voortgang en integraliteit van de uitvoering van dit pakket.

Waar ruimte ontstaat voor nieuw beleid, zal de gemeenteraad aan de voorkant van processen worden betrokken, zodat hij goed in positie komt en blijft. Als het gaat om de samenwerking tussen bestuur en organisatie accepteren en respecteren we een duidelijke rolverdeling tussen gemeenteraad, college en organisatie. De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners en ondernemers, stelt de kaders vast en controleert het college. Het college bestuurt collegiaal de gemeente. De ambtelijke organisatie adviseert onafhankelijk, bereidt de besluiten voor en voert deze uit. We zijn in deze rolverdeling transparant over de manier waarop we met bevoegdheden omgaan.

De besluiten die we nemen en andere overheidsinformatie publiceren we actief op grond van de Wet open overheid en omdat we transparantie een belangrijke kernwaarde vinden in onze woorden en daden als gemeente.

De gemeente wil zich verder ontwikkelen tot een integrale overheid; een servicegerichte en betrouwbare organisatie zonder onnodige drempels en procedures. Bestuur en organisatie inspireren, stimuleren en faciliteren daarbij inwoners, ondernemers, instellingen en andere (triple helix) partners en zoeken actief de dialoog en samenwerking met hen. Daarvoor gebruiken we ook de sociale media en bieden we ook digitale kanalen. Bestuur en organisatie tonen zich een betrouwbare partij: we zeggen wat we doen en doen wat we beloven. We zeggen het ook als iets niet kan en dan zoeken we samen naar oplossingen, in de geest van de Omgevingswet en in het gezamenlijke belang van Vlissingen.

We blijven investeren in de verbetering en het op peil houden van onze dienstverlening en willen daarbij ook digitalisering een ondersteunende rol laten spelen. Om onze dienstverlening op peil te houden is het ook noodzakelijk dat we voldoende gekwalificeerd personeel hebben, die de gemeente ervaren als een aantrekkelijke werkgever, die werkinhoudelijke uitdagingen biedt en kansen voor de eigen ontwikkeling.

Tenslotte gaan we actief op zoek naar subsidiemogelijkheden voor co-financiering van onze projecten. Ook daarin werken we samen met partners als de provincie en North Sea Port.

Speerpunten programma Bestuur 2023:

- Implementatie Wet open overheid
- Burgerparticipatie
- Subsidieverwerving

Deze onderwerpen worden nader toegelicht bij paragraaf 6.2.1.

6.2 Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

6.2.1 Bestuur

6.2.1.1 Implementatie Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden ter vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het grootste verschil tussen de Woo en de Wob is de verplichting om overheidsinformatie actief openbaar te maken. Wat betreft de passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek) is de Woo niet veel gewijzigd. Vanaf 2023 zal geleidelijk aan steeds meer overheidsinformatie actief openbaar moeten worden gemaakt.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Op een effectieve en efficiënte wijze voldoen aan de verplichting in de Woo.
	Effectindicator	Aantal verzoeken om openbaarmaking en aantal officiële publicaties van besluiten en andere informatie en daarmee bijdragen aan een open en transparante overheid.
	Eerdere resultaten	Aantal Wob/Woo verzoeken: 2019: 11 2020: 17 2021: 19 2022: 10 Wob en 9 Woo (tot 1 juli), waarvan 4 digitaal via e-formulier (sinds 1 mei) Aantal officiële publicaties: 2019: 668 2020: 740 2021: 879 2022: 430 (tot 1 juli).
	Streefwaarde	Aantal Woo-verzoeken maximaal 30 per jaar. Aantal officiële publicaties: minimaal 800 per jaar.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Door vanaf 2023 overheidsinformatie actief openbaar te maken, neemt het aantal (passieve) Woo-verzoeken geleidelijk af.

6.2.1.2. Burgerparticipatie

We zetten in op het planmatig betrekken van belanghebbenden in de visievorming, beleidsontwikkeling, ruimtelijke plannen en het onderhouden van onze kapitaalgoederen. Als onderdeel van onze standaard werkwijze bepalen we op welke manier participatie mogelijk is en op welk niveau van de participatieladder. De manier van participatie wordt afgestemd op de doelgroep en het onderwerp. We maken gebruik van diverse participatie methodieken, waaronder een digitaal platform.

We zorgen dat iedereen inbreng en invloed kan hebben op zijn leefomgeving en mee kan doen. Daarnaast faciliteren we initiatieven die inwoners zelf ontplooiën om hun leefomgeving te verbeteren. Hierin spelen de wijkcoördinatoren een verbindende rol tussen de samenleving en onze organisatie. De wijkcoördinator is makkelijk te benaderen voor advies en informatie van wijkbewoners en een goede stimulator voor bewonersparticipatie.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	We zorgen dat iedereen inbreng en invloed kan hebben op zijn leefomgeving en mee kan doen.
	Effectindicator	Het aantal mensen dat heeft deelgenomen aan een fysieke of digitale participatieactiviteit.
	Eerdere resultaten	Voorheen is dit niet systematisch gemeten.
	Streefwaarde	Minimaal 3000 inwoners hebben actief deelgenomen.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	Om de participatie goed vorm te geven stellen we een extra wijkcoördinator aan. Daarnaast borgen we participatie binnen de projectmatige aanpak.
2	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	We faciliteren initiatieven die inwoners zelf ontplooiën om hun leefomgeving te verbeteren.
	Effectindicator	Het aantal bewonersinitiatieven dat we hebben ondersteund.
	Eerdere resultaten	Voorheen is dit niet systematisch gemeten.
	Streefwaarde	10 initiatieven zijn actief ondersteund.

6.

PROGRAMMA 4 BESTUUR

Nr.	Omschrijving	Status
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We gaan de initiatieven in beeld brengen, ondersteunen en monitoren.

6.2.1.3. Subsidieverwerving

De Europese subsidieprogramma's kennen een cyclus van zeven jaar. In 2022 is een nieuwe periode van start gegaan. Elke zeven jaar worden er nieuwe doelen gesteld die aan de subsidies zijn gekoppeld. In de huidige subsidieperiode ligt de nadruk op klimaatverandering (groener), digitalisering (slimmer) en aandacht voor inclusie (socialer). Thema's die gekoppeld kunnen worden aan Vlissingse uitdagingen.

Een specifieke uitdaging is de beëindiging door de Brexit van het Interreg 2-zeeën project. Vlissingen maakte veel gebruik van deze regeling. In 2023 zal daarom vooral ingezet worden op de kansen die andere EU programma's, maar ook regionale en landelijke regelingen bieden. Het in het coalitieakkoord genoemde budget zal in 2023 gebruikt worden om ervaring op te doen met de nieuwe subsidieregelingen, scans uit te voeren en eerste aanvragen te (laten) doen.

Nr.	Omschrijving	Status
1	Wat wil de Raad bereiken? (effect)	Maximaal benutten van externe (Europese) financiële middelen voor de realisatie van projecten, die we al ambiëren en waarvoor dus co-financiering beschikbaar is.
	Effectindicator	Aantal projecten dat is gescand, aantal aanvragen dat is ingediend en aantal aanvragen dat succesvol is en het bedrag dat dit heeft opgeleverd.
	Eerdere resultaten	In 2022 zijn 5 scans uitgevoerd en participeerden we in 3 aanvragen.
	Streefwaarde	Er zullen tussen de 5 en 10 scans worden uitgevoerd.
	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?	We zetten in op subsidieverwerving: door het laten scannen van mogelijkheden, de kansen te laten matchen met voornemens met betrekking tot projecten, samenwerking met andere partijen op te zetten en capaciteit in te zetten om aanvragen in te dienen en aan de voorwaarden te voldoen.

6.2.2 Burgerzaken

Zie voor het onderdeel Burgerzaken paragraaf 6.3 Continue taken.

6.3 Continue taken

Van de taken die we continu uitvoeren, willen we er een aantal onder uw aandacht brengen. Hieronder geven wij u een overzicht*.

Nr.	Product/taakveld	Bijzonderheden 2023
1	Burgerzaken - Verkiezingen	In 2023 organiseren we twee verkiezingen op 15 maart 2023; die voor Provinciale Staten en voor het algemeen bestuur van het Waterschap. De aanpassingen in de Kieswet worden daarbij meegenomen: op 13 en 14 maart 2023 zijn er extra verkiezingsdagen. Hiervoor wordt een gemeentelijk stembureau ingesteld.
2	Griffie - Raadszaal	In 2023 wordt een plan en een kostenraming gemaakt om het interieur van de raadszaal te vernieuwen. Voor de uitvoering van dit plan worden in de Programmabegroting 2024-2027 middelen gevraagd.

* Dit overzicht is niet limitatief

6.

PROGRAMMA 4 BESTUUR

6.4 Wat mag het kosten?

Het onderstaande overzicht vermeldt voor het programma Bestuur de totale lasten en baten en de mutaties daarin.

6.4.1 Lasten en baten

(bedragen * € 1.000)

	JAARREKENING	BEGROTING					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
	PROGRAMMA TOTALEN						
LASTEN	3.673	6.787	3.665	4.567	4.945	5.286	
BATEN	664	799	557	649	664	681	
Saldo	3.009	5.988	3.108	3.918	4.281	4.605	
Mutatie reserves							
Toevoeging Alg. reserve jaarlijkse rijks bijdrage art 12 *)	7.000	7.000					
Toevoeging Alg.reserve jaarlijkse eigen gemeentelijke bijdrage art 12 *)	1.690	1.717					
Toevoeging Alg. reserve rekeningresultaat	23.857						
Onttrekking algemene reserve	33.005	3.965	217	193	77	77	
Toevoeging reserve transitievisie		248					
Toevoeging reserve organisatie doorontwikkeling	550						
Onttrekking reserve organisatie doorontwikkeling			154				
Onttrekking reserve frictiekosten	18						
Saldo na bestemming	3.999	10.740	2.737	3.725	4.204	4.528	

Met ingang van 2023 wordt de jaarlijkse rijksbijdrage Art 12 verantwoord in het hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen. De jaarlijkse rijksbijdrage Art 12 is opgenomen in jaarlijkse algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze wordt verantwoord in het hoofdstuk Algemene Dekkingsmiddelen.

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de paragraaf 9.8. Hier zijn ook de toelichtingen opgenomen.

In paragraaf 9.1 lokale heffingen, wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen, belastingen en overige rechten.

6.4.2 Investeringsen

Dit programma heeft geen investeringen.

7.

OVERHEAD

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de kosten van de overhead. Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in de primaire processen, waaronder directie, financiën, controlling, personeel en organisatie, ICT, facilitaire-, bestuurs- en juridische zaken en huisvesting.

Beleidsindicatoren (uit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl))

Beleids indicatoren	Omschrijving	periode	Vlissingen	Nederland	bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2022	8,3	n.v.t.	eigen begroting
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2022	8,3	6,8	eigen begroting; landelijk gebaseerd op Benchmark Beerenschot 2014 voor gemeenten met 30-50.000 inwoners
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	372	n.v.t.	eigen begroting
Overheadkosten	% van totale lasten	2022	6,37%	n.v.t.	eigen begroting
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2022	12,07%	n.v.t.	eigen begroting

7.1 Inleiding

Overhead kosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Overhead bestaat in elk geval uit:

- Leidinggevend primair proces (hiërarchisch). Projectleiding valt hier buiten. Het betreft alle hiërarchische leidinggevenden (directie en teamleider) in het primair proces. Zij hebben een personele verantwoordelijkheid waaronder het voeren van functioneringsgesprekken. **Niet:** projectleiding en coördinatoren.
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
- P&O / HRM. Het betreft salarisadministratie, P&O / HRM advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, ARBO, recruitment, arbeidsvoorwaarden, HR control. Het is exclusief opleidingen door P&O gegeven en gericht op de directe uitvoeringspraktijk.
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). Het gaat om zowel interne als externe communicatie. **Niet:** projectcommunicatie en medewerkers die bij een projectbureau werken.
- Juridische zaken. Het betreft juridische medewerkers die op de bedrijfsvoering afdeling werken of belast zijn met een bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. **Niet:** afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. **Niet:** juristen die primaire taken verrichten (bijv. vergunningverlening).
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning. Het betreft bestuursadviseurs en bestuursondersteuner, zijnde de ambtelijke ondersteuning beleidsadvisering [3] van de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. **Niet:** raadsgriffie (behoort tot facilitering bestuursorganen, taakveld 0.1).
- Informatievoorziening en automatisering (ICT). Het betreft medewerkers informatisering en automatisering, systeem- en netwerkbeheer, werkplekondersteuning, helpdesk, ontwikkeling ICT-

7.

OVERHEAD

projectmanagement, technisch applicatiebeheer en functioneel applicatiebeheer dat door bedrijfsvoering medewerkers wordt gedaan (het is exclusief functioneel beheer ten behoeve van primaire proces systemen).

- Facilitaire zaken en Huisvesting. Het is inclusief receptie, beveiliging en catering en gebouwenbeheerders.
- DIV. Het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise-ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en –aansluitingen op e-depot, DMS inrichten en beheren, zich bezighouden met postregistratie en e-depot, archiefonderzoeken en coördineren (niet zijnde leidinggevende), fysieke en digitale documenten verwerken, vernietigen en overbrengen en fysiek en digitaal archief opbouwen en beheren.
- Managementondersteuning primair proces. Het betreft secretariaten, office-management en management assistentie in het primair proces.

7.2 Wat mag het kosten?

Lasten en baten

	JAARREKENING	BEGROTING				
	PROGRAMMA TOTALEN					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN	20.734	21.685	23.210	24.239	26.054	27.247
BATEN	4.604	4.440	5.385	5.390	5.451	5.448
Saldo	16.130	17.245	17.825	18.849	20.603	21.799
Mutatie reserves						
Saldo na bestemming	16.130	17.245	17.825	18.849	20.603	21.799

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de paragraaf 9.8. Hier zijn ook de toelichtingen opgenomen.

In paragraaf 9.1 lokale heffingen, wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen, belastingen en overige rechten.

Investeringsplan

Het overzicht overhead kent de navolgende investeringen:

		INVESTERINGSPLAN				
		totaal	2023	2024	2025	2026
	Investeringsplan					
1	Hybride werken	2.893	1.031	1.031	831	-
	Totaal investeringsplan	2.893	1.031	1.031	831	-

Investeringsplan

Het hybride werken vergt een investering in het gemeentehuis voor een bedrag van € 3,1 miljoen. Deze investering omvat het verbouwen en herinrichten van het gemeentehuis.

In de paragraaf 9.8 reserves en voorzieningen is een totaal overzicht opgenomen van alle reserves en voorzieningen met toelichting daarop.

8.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

De algemene dekkingsmiddelen betreffen de middelen die door de gemeente vrij besteed mogen worden en niet gebonden zijn aan een specifiek (beleids)doel.

Lokale heffingen

Onder lokale heffingen zijn de verwachte opbrengsten en uitvoeringskosten opgenomen die verband houden met de onroerende zaakbelasting, toeristenbelasting en hondenbelasting aangezien deze middelen niet gebonden zijn aan een specifieke besteding. Daarnaast zijn onder de lasten de kosten van heffing en invordering en ICT (specifiek gebruikt voor de belastingen) opgenomen.

Voor een toelichting op de gemeentelijke belastingen wordt verwezen naar de paragraaf 9.1 lokale heffingen waarin wordt ingegaan op de beleidsuitgangspunten, belastingvoorstellen en het kwijtscheldingsbeleid. In de paragraaf wordt naast bovengenoemde belastingen ook ingegaan op de heffingen die niet leiden tot algemene dekkingsmiddelen.

Algemene uitkering

Betreft de algemene uitkering gemeentefonds op basis van de uitgangspunten van de septembercirculaire 2022.

Dividend

Betreft het verwachte dividend over de aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Evides Aqua b.v. en PZEM

Saldo van de financieringsfunctie

De financieringsfunctie betreft het saldo tussen de externe rentelasten en –baten en de rente die wordt toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden. Hiermee vormt dit het grootste deel van het renteresultaat. Een nadere toelichting op het renteresultaat is opgenomen in de paragraaf financiering.

8.1 Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)

	JAARREKENING	BEGROTING				
	PROGRAMMA TOTALEN					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN	1.978	1.017	2.499	2.638	2.594	2.709
BATEN	172.015	168.077	185.685	192.766	198.243	192.545
Saldo	-170.037	-167.060	-183.186	-190.128	-195.649	-189.836
Mutatie reserves						
Toevoeging Algemene reserve jaarlijkse rijksbijdrage Art 12 *)			7.000	7.000	7.000	7.000
Toevoeging Algemene reserve jaarlijkse eigen gemeentelijke bijdrage Art 12 **)			1.744	1.772	1.801	1.829
Toevoeging reserve GBE Aqua ***)			5.000	5.000	5.000	5.000
Saldo na bestemming	-170.037	-167.060	-169.442	-176.356	-181.848	-176.007

*) Met ingang van 2023 verantwoorden wij de jaarlijkse rijksbijdrage Art 12 bij het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen. De jaarlijkse rijksbijdrage Art 12 is opgenomen in jaarlijkse algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze verantwoorden we ook bij het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen. Tot en met 2022 hebben wij deze verantwoord bij programma 4 Bestuur.

***) Met ingang van 2023 verantwoorden wij de eigen gemeentelijke bijdrage Art 12 bij het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen. Tot en met 2022 hebben wij deze verantwoord bij programma 4 Bestuur.

***) Reserve GBE Aqua Als onderdeel van Wind in de Zeilen zijn de aandelen Evides 'ontvlochten' uit PZEM voor € 380 miljoen en overgenomen door een daar specifiek voor opgerichte BV GBE Aqua. Het dividend

8.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

van PZEM dat we ontvangen (€ 5.000.000) moeten we als kapitaalstorting doorstorten voor de aflossing van de door GBE Aqua aangegane geldlening voor aankoop van de aandelen Evides. Deze kapitaalstorting verantwoorden we als financieel vast actief in onze balans. Hiertegenover staat deze reserve die jaarlijks op gaat lopen totdat de lening van € 380 miljoen welke GBE Aqua is aangegaan is afgelost. In onze balans ontstaat een financieel vast actief van bijna € 22 miljoen (zijnde 5,76 % van de waardering van GBE Aqua) waar deze 'beklemd' reserve tot eveneens bijna € 22 miljoen tegenover komt te staan. Bij eventuele verkoop van GBE Aqua zouden deze middelen daadwerkelijk beschikbaar komen.

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de paragraaf 9.8. Hier hebben we ook de toelichtingen opgenomen.

In paragraaf 9.1 lokale heffingen, geven wij inzicht in de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen, belastingen en overige rechten.

9.1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt een overzicht van de verschillende gemeentelijke heffingen gegeven. Er wordt ingegaan op de opbrengsten en de ontwikkelingen op dit gebied. De gemeente Vlissingen kent in 2023 de volgende heffingen:

- Onroerende zaakbelastingen;
- Rioolheffingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Hondenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Precariobelasting;
- Parkeerheffingen;
- Toeristenbelasting;
- Bedrijveninvesteringszone (BIZ);
- Overige rechten zoals leges, havengelden, marktgeden en lijkbezorgingsrechten.

De opbrengst van de OZB, forensen-, toeristen-, precario- en hondenbelasting vormt een deel van de algemene dekkingsmiddelen.

Uitgangspunten

Indexering en tariefverhoging

Jaarlijks stelt de raad de tarieven voor de gemeentelijke belastingen vast in de belastingverordeningen.

De gemeentelijke belastingen worden in 2023 in beginsel verhoogd met de index te weten 3,9%, met uitzondering van de afvalstoffenheffing, rioolheffingen en de lijkbezorgingsrechten. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat een extra stijging van 2,6% noodzakelijk is. Voor de rioolheffingen geldt dat de tarieven gelijk blijven aan de tarieven van 2022. De tarieven van de lijkbezorging worden jaarlijks met 5% extra verhoogd i.v.m. het verhogen van de kostendekking

Kostendekking

Voor alle retributies is het kostendekkingspercentage in deze paragraaf vastgelegd. Hiermee wordt de transparantie m.b.t. verhouding kosten en baten per heffing vergroot.

Kwijtschelding

Kwijtschelding wordt berekend op basis van 100% van de bijstandsnorm. Voor het berekenen van de kwijtschelding zijn de Zeeuwse gemeenten een samenwerkingsverband aangegaan met SABEWA Zeeland. Hierdoor hoeven de inwoners maar één keer een aanvraagformulier in te dienen en wordt hun betalingscapaciteit, dit is het inkomen minus de kosten van bestaan, ook maar één keer beoordeeld. In de begroting is rekening gehouden met een bedrag aan kwijtschelding van € 696.780. Kwijtschelding is uitsluitend mogelijk voor de gebruikersheffingen voor woningen te weten afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De ontwikkeling van de geraamde bedragen voor de kwijtschelding over de afgelopen jaren is als volgt.

jaren	Kwijtschelding
2023	€ 696.780,00
2022	€ 696.780,00
2021	€ 696.780,00
2020	€ 690.876,00

Opbrengsten belastingen

9.

PARAGRAFEN

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de geraamde en de werkelijke opbrengsten van de afgelopen jaren in relatie met het begrotingsjaar 2023.

Heffingen (x € 1.000)	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onroerende zaakbelastingen	13.404	13.277	13.373	14.325	14.827
Afvalstoffenheffing	6.770	6.933	6.971	7.569	7.952
Hondenbelasting	318	301	323	310	321
Forensenbelasting	303	373	308	344	355
Precariobelasting	425	1094	432	125	130
Parkeerbelastingen	3.086	3.101	3.109	3.110	3.154
Toeristenbelasting	550	583	558	567	888
Rioolheffing	7.302	7.524	6.635	6.721	6.651
TOTAAL	32.158	33.186	31.709	33.071	34.837

Toelichting per heffing

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Onder de naam “onroerende zaakbelastingen” wordt een belasting geheven van eigenaren van woningen en van eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden en overige gebouwen. De grondslag voor de heffing is de waarde van de onroerende zaak.

Het kader voor de heffing van de OZB is het voorschrift vanuit het art. 12-traject dat het tarief is gebaseerd op 140% van het landelijk gemiddelde.

De WOZ-objecten worden elk jaar getaxeerd met de waarde peildatum van één jaar voor het belastingjaar. Voor het jaar 2023 is dat dus 1 januari 2022. Omdat de totale WOZ waarden pas begin november bekend zijn, wordt deze verordening in een later stadium separaat aan de raad aangeboden.

Voor 2023 worden de tarieven in beginsel verhoogd met de index (3,9%).

Rioolheffingen

Rioolheffingen zijn een vergoeding voor de exploitatiekosten van de gemeentelijke riolering. Iedere gebruiker van een woning, bedrijfspand of gebouw waarvan en/of waar vanuit afval- en/of hemelwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt geloosd wordt aangeslagen tegen een tarief dat afhankelijk is van het waterverbruik. Iedere eigenaar van een woning, bedrijfspand of gebouw waarvan en/of waar vanuit afval- en/of hemelwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt geloosd wordt aangeslagen tegen een vast tarief. De totale geraamde belastingopbrengst mag de totale geraamde lasten niet overschrijden.

De financiële onderbouwing van de rioolheffingen is gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan (VGRP). Voor 2023 is dat (nog) niet vernieuwd. Op basis van het verlengde oude VGRP worden de tarieven niet verhoogd. Mocht het nieuwe VGRP uitwijzen dat de tarieven verder verlaagd kunnen worden zal in de raad van januari een wijzigingsverordening worden voorgelegd.

Dit geeft de volgende tarieven:

Tabel: Ontwikkeling tarieven rioolheffing

Rioolheffing eigenaar	2020	2021	2022	2023
Per perceel	229,78	210,13	210,13	210,13
Rioolheffing gebruiker				
Bij een waterverbruik van 0 – 400m ³	75,23	68,80	60,54	60,54

Het landelijke gemiddelde tarief ligt in 2022 op € 207,00. (Bron: COELO Atlas van de lokale lasten)

9.

PARAGRAFEN

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een vergoeding voor de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijk- en tuinafval. Iedere gebruiker van een woning binnen de gemeente waar afvalstoffen kunnen ontstaan wordt aangeslagen met een gelijk tarief. De totale geraamde belastingopbrengst mag de totale geraamde lasten niet overschrijden. Uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking en omdat de kosten voor inzameling en verwerking van afval zijn gestegen, wordt het tarief naast de index extra verhoogd met 2,6 %.

Dit geeft het volgende tarief:

Tabel: Ontwikkeling tarief afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing	2020	2021	2022	2023
Per perceel	307,89	316,97	332,18	353,77

Het landelijke gemiddelde tarief (van een meerpersoonshuishouden) ligt in 2022 op € 317,00. (Bron: COELO Atlas van de lokale lasten)

Hondenbelasting

Elke houder van één of meer honden is hondenbelasting verschuldigd. Op basis van aangifte wordt de houder aangeslagen. Voor de eerste hond wordt een basisbedrag in rekening gebracht. Voor elke tweede en volgende hond geldt het dubbele tarief. Jaarlijks worden steeds circa 7.500 woningen gecontroleerd op (het houden van) honden. De jaarlijkse controle heeft als doel het aantal honden actueel te houden. De ervaring wijst uit dat bij geen controle het aantal geregistreerde honden afneemt.

In verband met de corona pandemie is de controle in 2021 niet uitgevoerd. Voor 2022 staat de controle gepland in het 4e kwartaal.

De tarieven van de hondenbelasting in 2023 stijgen met de het inflatiepercentage van 3,9% t.o.v. 2022. Dat betekent € 99,56 voor de 1^e hond en € 199,09 voor de 2^e en volgende hond.

De tarieven van de hondenbelasting in 2023 stijgen met het inflatiepercentage van 3,9% t.o.v. 2022. Dat betekent € 99,56 voor de 1^e hond en € 199,09 voor de 2^e en volgende hond.

Tabel: Ontwikkeling tarief hondenbelasting

Hondenbelasting	2020	2021	2022	2023
1e hond	93,00	94,40	95,82	99,56
2e en volgende hond	186,00	188,79	191,62	199,09

9.

PARAGRAFEN

Forensenbelasting

De woonforensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf houden, er op meer dan negentig dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De heffing betreft een vast bedrag per woning. Het tarief van de forensenbelasting in 2023 wordt bepaald op € 957,22 dus een stijging van 3,9% (index).

Tabel: Ontwikkeling tarief forensenbelasting

Forensenbelasting	2020	2021	2022	2023
Tarief per woning	894,28	907,67	921,29	957,22

Precariobelasting

Voor het hebben van voorwerpen op, boven of onder voor openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt precariobelasting geheven. Ook voor deze belasting geldt dat er een tariefsverhoging wordt toegepast van 3,9% (index).

Parkeerbelastingen

Onder de naam "parkeerbelastingen" worden de volgende belastingen geheven:

- een belasting ter zake van het parkeren van een voertuig op een bij de belastingverordening dan wel krachtens de belastingverordening in de daarin aangewezen gevallen door het college te bepalen plaats, tijdstip en wijze;
- een belasting ter zake van een van gemeentewege verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

De opbrengst van de parkeerbelastingen is een vergoeding voor de exploitatiekosten van de parkeergarages en –voorzieningen. De parkeertarieven blijven gelijk. De tarieven voor de vergunningen worden verhoogd met de afgesproken index van 3,9%.

Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet in de gemeentelijke basisadministratie zijn ingeschreven wordt een toeristenbelasting geheven. Met ingang van 2017 wordt differentiatie toegepast op basis van een bestaand verblijfsmiddel (recreatiewoning, hotel, pension, stacaravan enz.) en een meegebracht verblijfsmiddel (caravan, tent, camper enz.). In lijn met het coalitieakkoord wordt voorgesteld de tarieven voor de toeristenbelasting naast de aanpassing met de index van 3,9% extra te verhogen met 10%.

Het nieuwe tarief wordt € 2,04 voor verblijf in een bestaand verblijfsmiddel en € 1,83 voor verblijf in een meegebracht verblijfsmiddel.

Toeristenbelasting	2020	2021	2022	2023
Bestaand verblijfsmiddel 1	1,73	1,76	1,79	2,04
Meegebracht verblijfsmiddel	1,57	1,59	1,61	1,83

Bedrijveninvesteringszone (BIZ) ondernemersfonds binnenstad Vlissingen

In samenwerking met de vertegenwoordigers van de winkeliers en horecaondernemers in de binnenstad, verenigd in de Vlissingse Ondernemers Centrale (VOC) is voor een deel van de binnenstad de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) gerealiseerd voor de periode 1 januari 2022 tot 1 januari 2027.

Toelichting overige rechten

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het innemen van openbare gemeentegrond en voor de beschikbaarstelling van gemeentelijke voorzieningen. De marktgelden worden verhoogd met de index (3,9%).

9.

PARAGRAFEN

Leges

Voor het verstrekken van een vergunning of document wordt een vergoeding in de vorm van leges gevraagd. Deze leges worden ook verhoogd met de index (3,9%). De aanpassing van de verordening m.b.t. de Omgevingswet is in voorbereiding.

Lijkbezorgingrechten

Voor het begraven en het huren van een graf enz. wordt een vergoeding in de vorm van lijkbezorgingrechten gevraagd. Deze rechten worden naast de index (3,9%) extra verhoogd met 5% om de kostendekkendheid te verhogen.

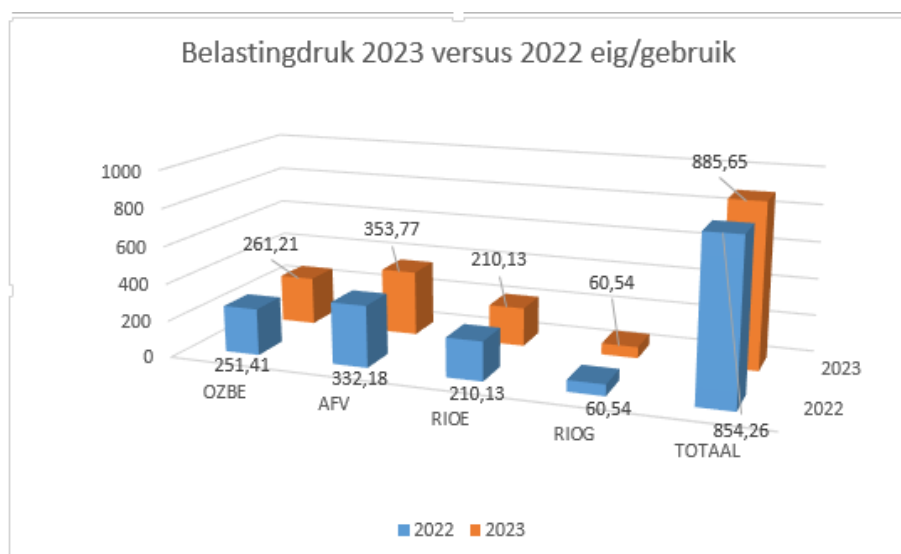
Havengelden

Havengelden worden geheven voor het innemen van openbare gemeentewateren en voor de beschikbaarstelling van gemeentelijke voorzieningen (kade). Deze gelden worden verhoogd met de index (3,9%).

Belastingdruk

De tarieven voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende-zaakbelastingen stijgen. Daarmee stijgen de woonlasten. Wat dit betekent voor een eigenaar van een pand met een WOZ waarde van € 181.000 (gemiddelde WOZ waarde in Vlissingen) in 2023 ten opzichte van 2022 wordt grafisch weergegeven in figuur 1.0.

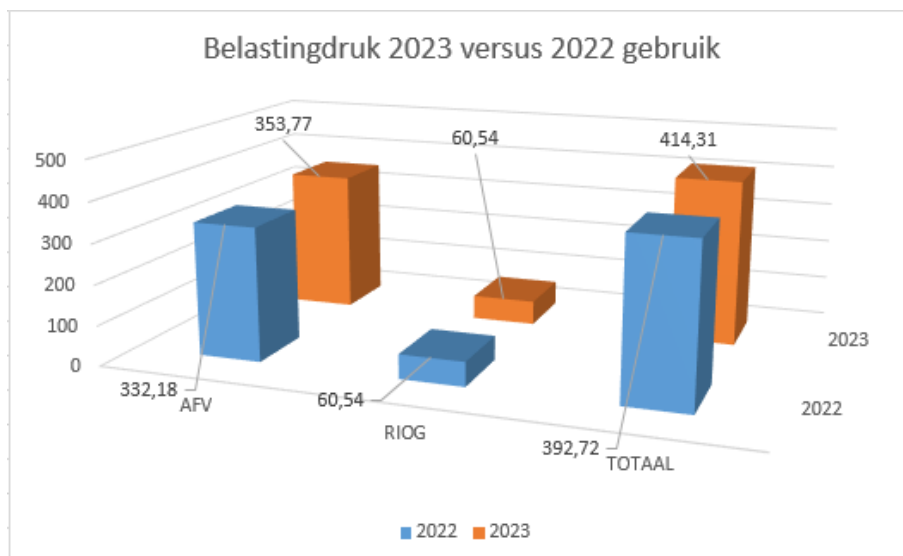
figuur 1.0

Wat dit voor gevolgen heeft voor de gebruiker wordt in figuur 1.1 weergegeven.
Figuur 1.1

9.

PARAGRAFEN

Kengetallen belastingcapaciteit

Sinds de begroting 2016 worden in de paragraaf lokale lasten een aantal kengetallen opgenomen in relatie tot het landelijke gemiddelde. Voor 2023 gelden in Vlissingen de volgende kengetallen:

	Kengetallen belastingcapaciteit 2023			
A	OZB lasten voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			
	gem. WOZ waarde	€ 181.000	0,1443%	€ 261,21
B	Rioolheffing voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			
	Rioolheffing	eigendom	€ 210,13	
		gebruik	€ 60,54	€ 270,67
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin			€ 353,77
D	Heffingskorting			€ -
E	Totale woonlasten voor gezin bij een gemiddelde WOZ waarde			€ 885,66
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin bij een gemiddelde WOZ waarde			€ 904,00
	gemeentelijke belasting capaciteit		E/F * 100%	97,97%

Kostendekking tarieven

Vanaf de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten.

Bij de hierna opgesomde heffingen is hiervan sprake. Bij deze heffingen is het toegestaan om maximaal 100% van de kosten te dekken. Dit is in de gemeente Vlissingen uitgangspunt.

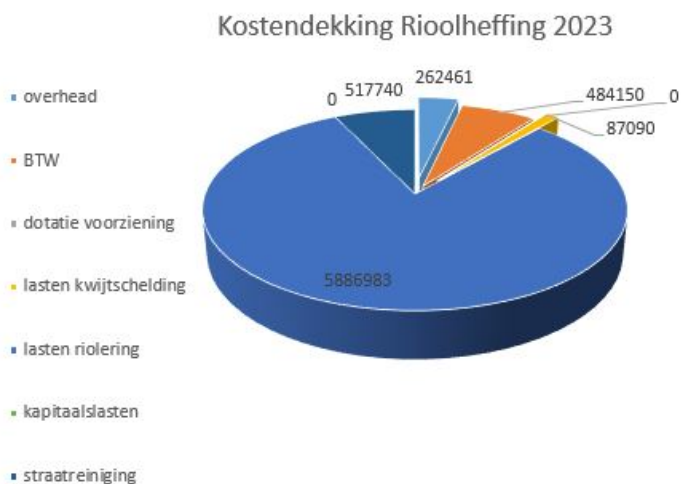
In de onderstaande gegevens worden de totale kosten en baten met elkaar vergeleken en wordt het kostendeckingspercentage genoemd.

Rioolheffingen

Totale kosten € 6.680.000

Totale baten € 6.680.000

Kostendekking percentage 100%

9.

PARAGRAFEN

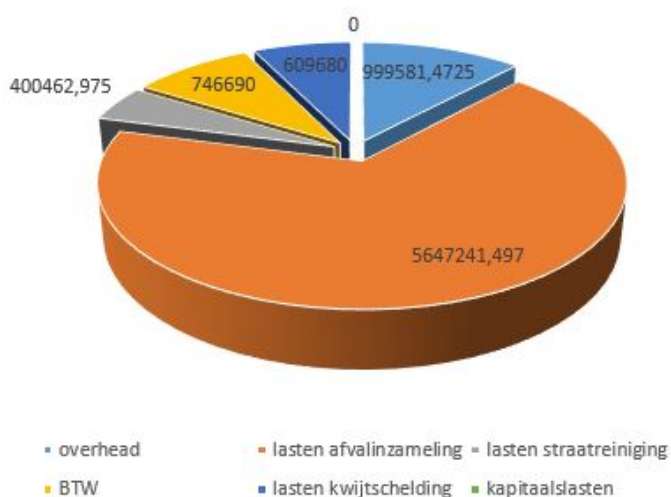
Afvalstoffenheffing

Totale kosten € 8.404.000

Totale baten € 8.404.000

Kostendecking percentage 100%

Kostendecking afvalstoffenheffing 2023

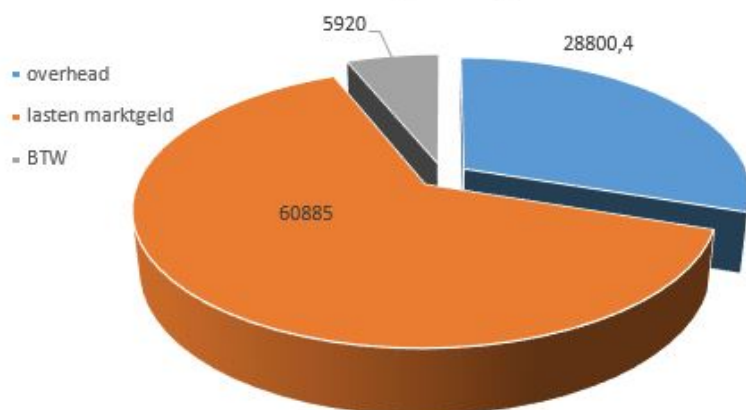
Marktgeden

Totale kosten € 95.600

Totale baten € 61.500

Kostendecking percentage 64%

Kostendecking marktgeden 2023

9.

PARAGRAFEN

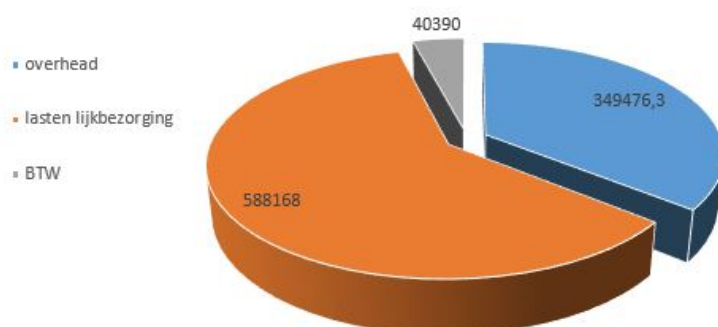
Lijkbezorging

Totale kosten € 978.000

Totale baten € 600.800

Kostendeckingspercentage 61%

Kostendeckingslijst lijke bezorgingsrechten 2023

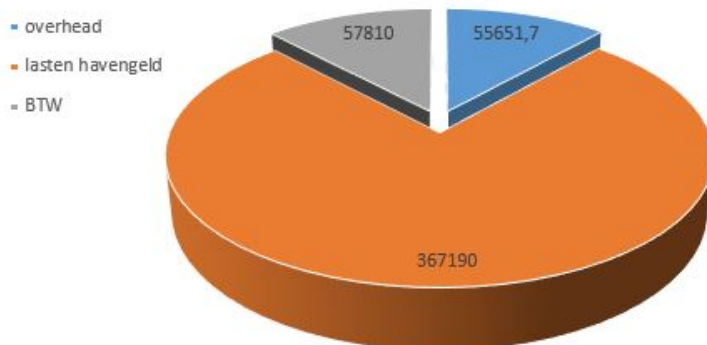
Binnenhavengelden

Totale kosten € 480.600

Totale baten € 21.600

Kostendeckingspercentage 4,5%

Kostendeckingslijst Havengelden 2023

9.

PARAGRAFEN

Leges

Totale kosten € 2.611.444

Totale baten € 2.439.884

Kostendeckingspercentage 2023 is 93,4%.

Omdat leges over tal van producten wordt geheven en hierboven het gemiddelde kostendeckingspercentage (93,4%) is aangegeven, wordt in onderstaande tabel de kostendeckingspercentage per hoofdstuk in de legesverordening aangegeven.

In de onderstaande tabel wordt de kostendeckendheid per titel (het soort dienstverlening) nader toegelicht. We hanteren bij de leges de toegestane regels van kruissubsidiëring, waarbij binnen een titel een percentage boven de 100% op hoofdstukniveau is toegestaan onder voorwaarde dat het gemiddelde percentage van de gehele verordening niet boven de 100% uitkomt.

Recapitulatie kostendeckendheid leges 2023 Vlissingen.

Hoofdstuk	Recapitulatie kostendeckendheid leges 2023 Vlissingen	Uren	Overige kosten	Overhead	Totale kosten	Opbrengst	Percentage
Totaal	KOSTENDEKKENDHEID LEGES 2023 (bedragen * € 1.000)	€1.201	€342	€1.069	€2.611	€2.440	93,4%
Titel I	Algemene dienstverlening	€414	€278	€369	€1.060	€569	54%
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€91	-	€81	€172	€34	20%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	€125	€122	€111	€358	€233	65%
	Naturalisatie	€70	€49	€62	€181	€74	41%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	€67	€53	€60	€180	€125	70%
Hoofdstuk 4	Verstrekkings uit de basis registratie personen	€20	€4	€18	€42	€37	87%
Hoofdstuk 5	Verstrekkings uit het kiezersregister	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Gemeentegarantie	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€14	€49	€12	€75	€55	73%
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 11	Huisvestingswet	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 12	Leegstandwet	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 13	Gevaarlijke stoffen	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 14	Winkeltijdenwet	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 15	Kansspelen	€1	-	€1	€2	-	15%
Hoofdstuk 16	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren - AVOI	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 17	Algemene plaatselijke verordening Vlissingen	€6	-	€5	€12	€2	21%
Hoofdstuk 18	Verkeer en vervoer	€21	-	€18	€39	€9	22%
Hoofdstuk 19	Diversen	€0	€0	€0	€0	€0	-
Titel II	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€537	€51	€478	€1.066	€1.803	169%
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	-	-	-	-	-	-

9.

PARAGRAFEN

	Recapitulatie kostendekkenheid leges 2023 Vlissingen						
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	€537	€51	€478	€1.066	€1.803	169%
Hoofdstuk 4	Vermindering	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 5	Teruggaaf	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Intrekken omgevingsvergunning	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Wijzigen omgevingsvergunning	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 9	In deze titel niet benoemde beschikking	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 10	Overig	-	-	-	-	-	-
Titel III	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	€249	€14	€222	€485	€68	14%
Hoofdstuk 1	Horeca	€135	€7	€121	€263	€37	14%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten	€111	€7	€99	€216	€30	14%
Hoofdstuk 3	Prostitutiebedrijven	€2	-	€1	€3	-	12%
Hoofdstuk 4	Huisvestingswet 2014	€2	-	€1	€3	-	12%
Hoofdstuk 5	Brandbeveiligingsverordening	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	-	-	-	-	-	-

9.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement en beleid

Risicomanagement

Het beleid dat de gemeente Vlissingen voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. In deze nota is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van risicomanagement. De gemeente is verplicht zowel in de begroting als in de jaarrekening de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening dient een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn.

Werkwijze

Risicomanagement is een continu proces. Bij ieder besluit worden risico's afgewogen. Bij grote projecten worden mogelijke risico's afgewogen in relatie tot het risicoprofiel van de gemeente en expliciet vastgelegd. Twee keer per jaar worden alle risico's binnen de gemeente geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie worden per team de huidige en mogelijk nieuwe risico's in beeld gebracht. Op basis hiervan ontstaat er een risico top 10 voor de gemeente. De risico's van de teams worden periodiek binnen het team besproken en waar nodig worden verdere beheersmaatregelen getroffen om de risico's zoveel mogelijk te beperken. De raad, het college en het management team worden geïnformeerd over de top 10 risico's van de gemeente. Gedachte hierachter is dat de risico top 10 van de gemeente goed is voor ongeveer 90% van risicobedrag.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het management team een structurele plek binnen de planning- en controlcyclus. Voor de raad betekent dit dat bij zowel de begroting als bij de jaarrekening gerapporteerd wordt hoe de risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit. Één van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart (zie afbeelding). De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied. Netto betekent de situatie van de risico's inclusief de genomen beheersmaatregelen om de risico's te beperken. Per risico is bepaald welke beheersmaatregelen er kunnen worden genomen om een risico te beperken. Voorbeelden hiervan zijn het opnemen van een reserve, verbeterde proces/werkafspraken, interne controles of aanpassingen beleid.

9.

PARAGRAFEN

Financieel	Netto				
$x > € 1.000.000$	1				1
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$	1	1			4
$€ 200.000 < x < € 500.000$	1	1	2	2	2
$€ 50.000 < x < € 200.000$	1	3	1	1	3
$x < € 50.000$	4	2	2	3	17
Geen financiële gevolgen	4		3	5	17
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Voor deze risico's wordt het dan ook aangeraden niet lang te wachten met het nemen van verdere beheersmaatregelen. In de risicokaart wordt duidelijk dat er zich relatief veel risico's in de groene en oranje zone bevinden, onder/midden in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kan op de langere termijn serieuze bedreigingen ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering worden voorkomen. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de bedrijfsvoering wordt bedreigd.

Risico's

Op basis van het risicoprofiel van de gemeente Vlissingen kan worden bepaald hoeveel geld benodigd is om alle risico's te kunnen financieren. Dit wordt ook wel de benodigde weerstandscapaciteit genoemd. De financiële omvang van de risico's wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. In totaal zijn er 82 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Op basis van de risicosimulatie is het financieel risico gemiddeld circa € 17 miljoen.

In de hiernavolgende tabel wordt **de top 10** risico's van de gemeente Vlissingen gerangschikt naar financiële impact weergegeven. Het percentage geeft de weging van het betreffende risico aan t.o.v. het totaal aan risico's. Hieruit is af te leiden dat de top 10 risico's een weging heeft van ongeveer 90% in het totaal van de gedefinieerde risico's.

9.

PARAGRAFEN

Begroting 2023	Jaarrekening 2021	Begroting 2022		
Nr.	Nr.	Nr.	Belangrijkste financiële risico's	Invloed
1	-	-	Stijging verliesvoorziening grondexploitatie door stijging rente.	68,79%
2	-	-	Stijging verliesvoorziening grondexploitatie door stijging inflatie.	4,24%
3	2	3	Stijgende uitvoeringskosten jeugdzorg.	3,62%
4	4	4	Budgetoverschrijving van de taken WMO maatwerk dienstverlening en voorzieningen.	3,40%
5	3	7	Exploitatietekort sociale werkvoorziening (Orionis).	3,17%
6	-	8	Niet aanbesteden terwijl wettelijk drempelbedrag aanbestedingen wordt overschreden.	2,26%
7	-	-	De financiële basis van de GR GGD is niet op orde om het basistakenpakket op het gewenste niveau uit te voeren.	1,36%
8	-	-	Aantrekken van leningen tegen een hoger rentepercentage dan geraamd.	1,26%
9	-	-	Gemeente wordt getroffen door een hack en/of cryptolocker inclusief mogelijke afpersing.	1,25%
10	-	-	Restrisico's Kenniswerf Prins Hendrikweg/Oude Veerhavenweg.	1,09%

Toelichting top 10 risico's

De risicoanalyse voor de begroting 2023 heeft geleid tot nieuwe risico's in de top 10. Dit heeft mede te maken met de huidige ontwikkelingen/verwachtingen en de gemaakte keuzes in de begroting 2023. Onderstaand worden de risico's uit de top 10 nader toegelicht.

1. Stijging verliesvoorziening grondexploitatie door stijging rente

Voor grondexploitatie met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de geprognosticeerde eindwaarden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt. Aanpassingen zijn afhankelijk van een aantal parameters waaronder de rente. Omdat voor het financieren van de boekwaarde in de grondexploitatie geld geleend moet worden, wordt de rente over deze leningen doorberekend op de grondexploitatie. Met een totale boekwaarde van circa € 150 miljoen eind 2021 heeft een rentestijging een forse negatieve impact op de verliesvoorziening grondexploitatie. Hierbij leidt met name de hoge boekwaarde van het Scheldekwartier in combinatie met de relatief nog lange looptijd tot een hoge gevoeligheid voor mutaties in de langlopende rente. De kans dat het risico zich voordoet wordt met de huidige kennis bepaald op hoog. Het risico van de financiële impact, met een uitgangspunt van 1% stijging van de omslagrente, betreft € 15.132.000. De omslagrente is gebaseerd op de totale financieringsportefeuille.

2. Stijging verliesvoorziening grondexploitatie door stijging inflatie

Voor grondexploitatie met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de geprognosticeerde eindwaarden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt. Aanpassingen zijn afhankelijk van een aantal parameters waaronder de inflatie. Een hogere inflatie dan eerder geprognosticeerd leidt tot hogere kostenramingen en daarmee tot een hogere verliesvoorziening. De kans dat het risico zich voordoet wordt met de huidige kennis bepaald op hoog. Het risico van de financiële impact, met een uitgangspunt van 1% stijging van de kostenindexering, betreft € 935.000.

3. Stijgende uitvoeringskosten jeugdzorg

Vanaf 2022 gelden nieuwe regels conform het woonplaatsbeginsel. Relatief veel jongeren uit de gemeente Vlissingen verblijven in externe verblijfszorg elders. Door het nieuwe woonplaatsbeginsel moet onze gemeente deze lasten dragen. Naar inschatting gaat het over een bedrag van bijna € 2 miljoen. Hiervoor hebben wij compensatie ontvangen vanuit het gemeentefonds. In 2023 zal duidelijk worden of de

compensatie voldoende is. Samen met de toenemende zorgvraag blijft het risico bestaan dat budgetten onvoldoende zijn. Gezien de huidige spanningen in de wereld en de daaraan gekoppelde financiële stijgende lasten blijft de zorgvraag onder jeugdigen stijgen. Zo hebben jeugdigen steeds vaker last van psychische klachten. Dit zet druk op de financiële middelen binnen het sociaal domein, in welke mate is moeilijk in te schatten. Daarnaast zijn vanuit het coalitieakkoord aanvullende beleidsmaatregelen in de jeugdzorg genomen, deze komen in aanvulling op de huidige hervormingsagenda. Voor de komende jaren gaat het om besparingen van 100 miljoen vanaf 2024 tot 500 miljoen vanaf 2025. Deze besparingen zijn meegenomen in de begroting maar zijn nog niet gerealiseerd. Ondanks dat het Rijk garant staat voor deze besparingen loopt het risico voor de gemeente op tot € 800.000.

4. Budgetoverschrijving van de taken WMO maatwerk dienstverlening en voorzieningen

De vraag naar Wmo-voorzieningen blijven stijgen, dit heeft een aantal oorzaken. Ten eerste zorgde de invoering van het abonnementstarief Wmo-voorzieningen per 1 januari 2020 voor een aanzuigende zorgvraag. Het abonnementstarief is voor iedereen gelijk en niet inkomensafhankelijk, hierdoor is het aanvragen van zorg laagdrempelig. Vanaf 2025 voert het rijk een passende eigen bijdrage in, de verwachting is dat de vraag naar Wmo-voorzieningen zal afzwakken dan wel ombuigen. Echter blijven oude risico's nog steeds meespelen, ouderen blijven langer mobiel waardoor ouderen langer thuis blijven wonen met ondersteuning uit de Wmo. Voorts verwachten wij als gevolg van de actuele ouderen problematiek een stijging van de zorgvraag met name waar het gaat om psychische ondersteuning. Onze zorgaanbieders geven aan dat het afgelopen half jaar al meer dan 200 nieuwe cliënten zich zouden hebben aangemeld voor ondersteuning. De compensatie vanuit het rijk blijft ontoereikend, het risico is ingeschat op € 750.000.

5. Exploitatietekort sociale werkvoorziening (Orionis)

Jarenlang is er sprake van een exploitatietekort in het Werkleerbedrijf. O.b.v. in 2021 door de gemeente(n) geïnitieerd onderzoek is gebleken dat door implementatie van verschillende verbetermaatregelen de komende jaren een ruime rendementsverbetering gerealiseerd moet kunnen worden. Raming daarbij is dat het Werkleerbedrijf Orionis omstreeks 2025 'zwarte cijfers' kan schrijven. Daarmee is het zeer reëel in te schatten dat er de komende periode nog sprake zal zijn van een tekort, waarbij de kans dat het risico zich voordoet op hoog is ingeschat en het risicobedrag op € 700.000. Voor 2022 heeft Orionis een tekort van € 1.442.000. Dit zal eind van het jaar via een begrotingswijziging aan de raad worden aangeboden. De gemeente Vlissingen zal hier obv de verdeelsleutel circa € 700.000 aan moeten bijdragen. Het tekort wordt als incidenteel bestempeld door Orionis, waarbij het de vraag is wat voor consequenties dit heeft voor 2023 etc. Dit is tot op heden nog onduidelijk.

6. Niet aanbesteden terwijl wettelijk drempelbedrag aanbestedingen wordt overschreden

Het risico bestaat dat een aanbesteding niet correct wordt behandeld (conform wet- en regelgeving). De kans dat het risico zich voordoet is hoog (> 1x per jaar). De inkoopanalyses 2019 tm 2021 hebben aangetoond dat in een aantal dossiers sprake is van onrechtmatigheden. De inkoopanalyse 2021 heeft duidelijk gemaakt dat er sprake is van € 700.000 aan fouten. Dit betroffen vooral nog fouten, welke in het verleden zijn ontstaan, maar nog van toepassing waren in 2021. Bijsturing heeft plaatsgevonden. Dit zijn bij inhuurdossiers, de broker en de groslijst. Indien er een nieuwe aanbesteding nodig was, heeft deze ook plaatsgevonden. De verwachting is dat het bedrag aan fouten zal dalen. De financiële impact is om deze reden bepaald op € 500.000.

7. De financiële basis van de GR GGD is niet op orde om het basistakenpakket op het gewenste niveau uit te voeren

De GR GGD heeft gedurende het najaar van 2021 aangegeven dat de financiële basis van de organisatie niet op orde is om het basistakenpakket op het gewenste niveau uit te voeren. Sommige taken van de organisatie worden nu zelfs onder het gewenste niveau uitgevoerd. De GR GGD heeft dit in een begrotingswijziging in 2022 uitgewerkt. De raad van de gemeente Vlissingen geeft hierover een zienswijze in december 2022. Het AB zal daarna een besluit nemen. Het totaal gevraagde bedrag Zeeuws breed is € 2,5 mln. Het Vlissingse aandeel betreft € 300.000. In de gemeentelijke begroting 2023 is hier geen rekening mee gehouden.

8. Aantrekken van leningen tegen een hoger rentepercentage dan geraamd

De verwachte rente per 31-12-2022 is bepaald op 4,03% Er is een inschatting gemaakt dat een rente van 4% onvoldoende is om de inflatie terug te brengen op het gewenste niveau van 2%. Er is daarom voor gekozen om de rente te ramen op 5% voor 2023 en 6% voor 2024. Bij kort geld (bankrekening en kasgeld)

zijn de inschattingen wat lastiger te maken. De korte rente heeft nauwelijks fluctuaties laten zien, waardoor het rentepercentage van 1% als uitgangspunt wordt genomen. De eerder benoemde rentepercentages zijn opgenomen als rentelasten in de begroting 2023. Er is gekozen voor een hogere ingeschatte rente van 5%, waardoor de kans dat het risico zich voordoet is bepaald op laag. De financiële impact is uiteraard afhankelijk van de rentestijgingen (ontwikkelingen markt). Deze is voorzichtigheidshalve bepaald op € 500.000.

9. Gemeente wordt getroffen door een hack en/of cryptolocker inclusief mogelijke affersing

Het risico bestaat dat de gemeente wordt getroffen door een hack en/of cryptolocker. Via phishing (mail, bestand, website, etc.) en/of hack wordt data gestolen en/of versleuteld door cryptolocker. Criminelen eisen geld voor teruggave data (ongedaan maken cryptolocker) en/of niet publiceren gestolen data. De kans dat het risico zich voordoet is midden. Het afgelopen jaar is er sprake van een stijging bij gemeenten, waar het risico zich heeft voorgedaan. Naast gemeenten worden nu de leveranciers van SAAS, welke de gemeente gebruikt, ook getroffen. Dit heeft impact op de dienstverlening van de gemeente. Herstelkosten en imagoschade bij verlies ICT en data zijn enorm. Er kan daarnaast sprake zijn van losgeld, inkomstenderving en moeten er bedrijven worden ingehuurd die het probleem gaan onderzoeken en oplossen. De financiële impact (mede ook obv ervaringen bij andere gemeenten) is bepaald op € 500.000.

10. Restrictie's Kenniswerf Prins Hendrikweg/Oude Veerhavenweg

Het grootste deel van de risico's is opgenomen in de grondexploitaties Kenniswerf fase 1 t/m 4 (scenario laag). Maar er zijn ook onderdelen die niet in een grondexploitatie zitten, om deze reden is dit risico opgenomen. Risico's die van toepassing zijn o.a.: Extra maatregelen zoals vergunningen en rekening houden in de planning in het jaar vanwege de regionale waterkering die nog op de legger staat, bodemkwaliteit, vervuiling ook Edisonweg, aantreffen van belemmeringen in de ondergrond (onbekende) K&L, oude funderingen, kostenstijgingen, bovengrondse en ondergrondse inrichting niet op elkaar afgestemd. Kans dat het risico zich voordoet is bepaald op 40% (gemiddelde van de risico's zoals opgenomen in de risico inventarisatie Kenniswerf 05-07-2022). Financiële impact is bepaald op € 718.250 (bedragen risico inventarisatie Kenniswerf 05-07-2022).

Overige relevante risico's

Naast bovenstaande top 10, willen wij stil staan bij onderstaande relevante risico's.

1. Gevolgen Didam arrest voor de gebiedsontwikkeling gemeente Vlissingen

Het Didam arrest heeft mogelijk gevolgen voor de gebiedsontwikkeling van de gemeente Vlissingen. Naar inschatting hebben wij als gemeente Vlissingen een 50-tal dossiers die mogelijk door het Didam arrest worden geraakt. Er zijn op dit moment nog veel onzekerheden wat de gevolgen zijn (o.a. financiële impact). Zodra deze kwantificering wel mogelijk is nemen we het eventuele verwachte verlies mee in het eerstvolgende P&C-document, in dit geval de jaarrekening 2022.

2. Stijgende energiekosten

In de begroting 2023 is rekening gehouden met de ontwikkelingen van de stijgende energiekosten. De kosten van energie zijn in 2022 extreem gestegen. In de septembercirculaire 2022 zijn door het kabinet maatregelen aangekondigd om de kostenstijging te compenseren voor particulieren. Onduidelijk is of dit ook voor overheidsorganisaties van toepassing is. We verwachten dat er in de toekomst de energieprijzen lager zullen zijn dan het huidige prijsniveau (september 2022). Desondanks is er sprake van een verwachte forse toename van de energiekosten. Het centraal planbureau verwacht in 2023 een tijdelijke piek en daarna een daling. De extra lasten zijn in de begroting 2023 verwerkt. Deze zijn gebaseerd op macro economische verkenningen. Er is geen sprake van een restrictie. Er is geen sprake van een restrictie.

3. Onvoldoende huisvesting voor opvang Oekraïners

De gemeente Vlissingen vangt door de oorlog in Oekraïne, mensen uit Oekraïne op. Op dit moment is er voldoende tijdelijke huisvesting. Echter is het de grote vraag hoe dit over een jaar zal zijn. Woningcorporaties hebben nu huizen ter beschikking gesteld, welke op de nominatie staan om te slopen. Wat gaan deze woningcorporaties over een 1 jaar doen? Er zijn in dit dossier nog een hoop vragen en onzekerheden. Het risico is om deze reden als hoog beoordeeld (> 1x per jaar). De financiële impact is op dit

moment bepaald op € 0,00. De gemeente Vlissingen ontvangt per heden € 100 per dag, per bed. Dit is op dit moment voldoende om de lasten te betalen. Ook hier is het de vraag in hoeverre het Rijk de gemeentes financieel blijft ondersteunen voor de opvang van Oekraïners.

4. Vertraging werken (projecten) door toename bouwkosten of geen beschikbaarheid aannemer(s)

De bouwkosten zijn mede als gevolg van de wereldwijde corona crisis en diverse handelsconflicten voor veel onderdelen fors gestegen. Het risico bestaat dat beschikbare kredieten voor werken (projecten) onvoldoende zijn om de werkzaamheden te realiseren. Los van de corona crisis is er in de huidige markt ook een tekort aan aannemers. Het risico bestaat tevens dat geplande projecten, indien er geen aannemer(s) beschikbaar zijn, dienen te worden uitgesteld. De kans dat het risico zich voordoet is beoordeeld als hoog. De financiële impact is per werk (project) verschillend en hierdoor lastig te bepalen. In de investeringsplanning wordt rekening gehouden met toename kosten etc.

5. Afzetrisico's in de grondexploitaties

In de jaarrekeningen 2020, 2021 en de begroting 2022 is dit risico opgenomen. In de paragraaf grondbeleid is dit afzetrisico verwerkt in de cijfers en om deze reden is het niet meer noodzakelijk om dit als een aanvullend risico op te nemen.

Weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit

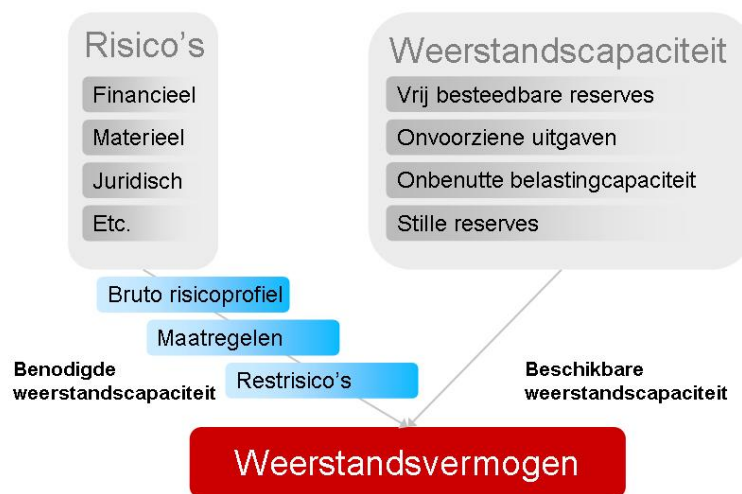
Wat is weerstandscapaciteit?

Weerstandscapaciteit wordt gedefinieerd in financiële zin. Dat betekent als (weerstand)bedrag. De minimale weerstandscapaciteit is het bedrag dat we eventueel nodig hebben ter afdekking van financiële verliezen die kunnen optreden, als risico's zich feitelijk gaan manifesteren. Het gaat daarbij om verliezen die niet al op een andere manier (bijv. via verzekering of afzonderlijk getroffen financiële voorziening c.q. reservering) financieel zijn ondervangen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Vrij besteedbare reserves.
- Budget onvoorziene uitgaven.
- Onbenutte belastingcapaciteit.
- Stille reserves.

Het voorgaande kan als volgt schematisch worden weergegeven:

Bron: Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR)

Vrij besteedbare reserve

Als vrij besteedbare reserve beschouwen wij de algemene reserve en de reserve grondexploitatie. Bestemmingsreserves zien wij niet als vrijbesteedbaar. Bestemmingsreserves worden ingezet voor het realiseren van onze doelstellingen. Periodiek wordt onderzocht of de omvang van de bestemmingsreserves nog juist zijn. Eventueel overbodige bestemmingsreserves vallen vrij ten gunste van de algemene reserve en worden op die manier vrijbesteedbaar.

Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking is gerealiseerd. Aan de hoogte van de belastingen en de overige tarieven is geen bovengrens

gesteld. Aangezien er geen expliciet beleid is en de gemeente Vlissingen in vergelijking met andere Zeeuwse gemeenten gemiddeld hogere belastingen heeft, is in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening gehouden met de mogelijkheid van onbenutte belastingcapaciteit.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is in de begroting jaarlijks een bedrag opgenomen. Voor de jaren 2023-2026 gaat het om € 250.000 per jaar.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde bezittingen van de gemeente hoger is dan op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is het gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op historische kostprijs. Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien: de bezitting die vrij verhandelbaar zijn en de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen.

Voor de bezittingen die vrij verhandelbaar gaan we uit van een PM bedrag omdat hierover geen inschattingen zijn te maken. De werkelijke waarde van de gemeentelijke aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten en Delta N.V. is wellicht hoger dan de nominale waarde (verkrijgingsprijs). Aangezien de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn kan deze meerwaarde (stille reserve) niet worden opgenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Omvang weerstandscapaciteit

De vrijbesteedbare reserves zijn gebaseerd op de omvang van de algemene reserve. In principe wordt ook de omvang van de reserve grondexploitatie opgenomen echter ultimo het verslagjaar 2021 is deze reeds nihil.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's

In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de bestaande risico's kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de gemeente Vlissingen betekent dit een **negatieve** ratio van 3,5 (-/- €59,4 miljoen/ €17,1 miljoen).

Beschikbare weerstandscapaciteit

De berekende beschikbare weerstandscapaciteit bij de begroting 2023 bedraagt -€ 59,4 miljoen en is gelijk aan actualisatie bij de jaarrekening 2021.

Benodigde weerstandscapaciteit

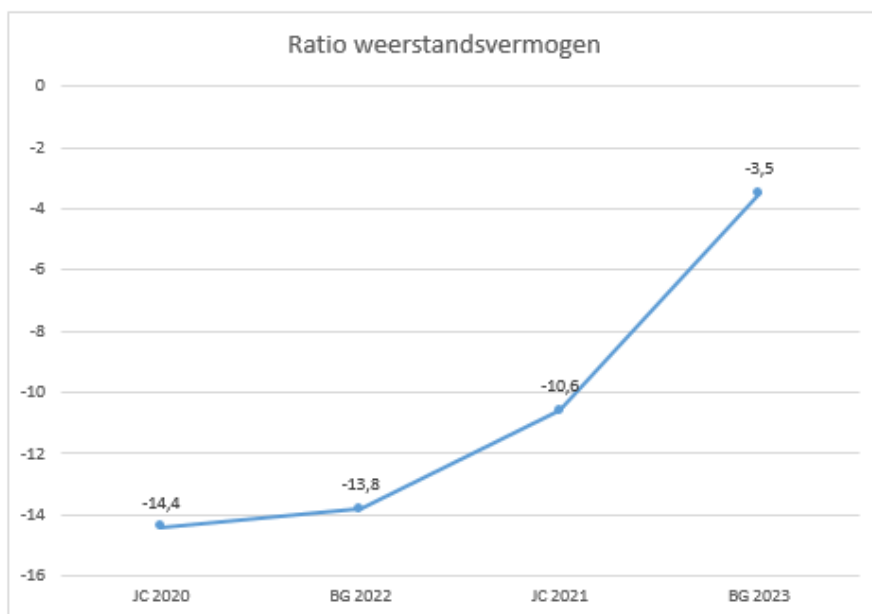
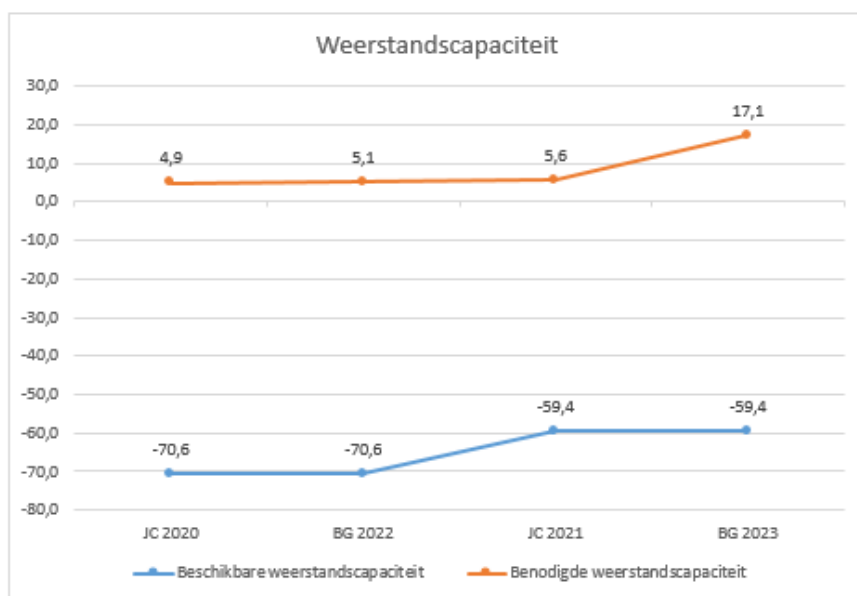
De inventarisatie van risico's, welke in deze paragraaf is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet. We kunnen hiermee vervolgens de benodigde weerstandscapaciteit bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (top 10) voor de gemeente Vlissingen. Wij hebben op basis van de risico inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 17,1 miljoen (laatste risico inventarisatie jaarrekening 2021 € 5,6 miljoen). Ten opzichte van de laatste risico inventarisatie is hiermee sprake van een toename van de gekwantificeerde risico's met € 11,5 miljoen. Oorzaak van deze toename zijn de twee nieuwe risico's stijging verliesvoorziening grondexploitaties door stijging rente en stijging verliesvoorziening grondexploitatie door stijging inflatie.

9.

PARAGRAFEN

Ontwikkeling risicoprofiel

De ontwikkeling van het risicoprofiel toont het volgende beeld:

Beoordeling Weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen maken wij gebruik van de onderstaande waarderingstabel die in samenspraak tussen het NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en de Universiteit Twente is opgesteld.

9.

PARAGRAFEN

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de negatieve ratio betekent dit voor de Gemeente Vlissingen dat het weerstandsvermogen volgens de waarderingstabel een waardering F heeft, hetgeen dus zwaar onvoldoende is. Op basis van de gehanteerde methode van kwantificering van de risico's en hetgeen is opgenomen in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement zou de ratio moeten liggen tussen de 0,8 en de 1,4.

De weerstandscapaciteit van -€ 59,4 miljoen is niet toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 17,1 miljoen. De ontwikkeling van de algemene reserve zal bepalend zijn of wij de gesignaleerde risico's in de toekomst kunnen opvangen. De ratio weerstandsvermogen is met 7,1 toegenomen.

Kengetallen

Onderstaand is de beoordeling van de diverse kengetallen in relatie tot de begrote financiële positie. Deze kengetallen zijn voorgeschreven door de BBV.

Kengetallen	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
1a. Netto schuldquote	61%	69%	68%	64%	51%	46%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	62%	71%	69%	65%	53%	48%
2. Solvabiliteitsratio	-20%	-14%	-7%	1%	9%	19%
3. Grondexploitatie	3,9%	2,5%	-1,6%	-1,6%	-4,6%	-7,7%
4. Structurele exploitatieruimte	2,0%	-4,0%	-4,4%	0,3%	2,9%	-1,7%
5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden	112%	112%	107%	-	-	-

Op basis van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen, kan nog steeds geconcludeerd worden dat de gemeentelijke financiële positie zeer zorgelijk is.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	171.024	145.183	150.841
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	7.173	56.558	48.942
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	35.777	5.000	5.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f BBV)	4.450	4.448	4.446
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	40.570	17.605	15.405
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	18	18	18
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	12.674	5.000	5.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl mutaties reserves)	257.870	258.637	266.254
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	61%	69%	68%

9.

PARAGRAFEN

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op deze manier brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dat betekent voor de schuldenlast.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	171.024	145.183	150.841
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	7.173	56.558	48.942
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	35.777	5.000	5.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b,c,d, e en f BBV)	1.766	-	-
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	40.570	17.605	15.405
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	18	18	18
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	12.674	5.000	5.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl mutaties reserves)	257.870	258.637	266.254
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	62%	71%	69%

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	-41.409	-28.475	-14.551
B	Balanstotaal	209.857	200.549	205.116
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	-20%	-14%	-7%

Grondexploitatie

De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
A	Voorraden	10.098	6.595	-4.185
B	Totaal (geraamde) baten	257.870	258.637	266.254
	Grondexploitatie (A/B) x 100 %	3,9%	2,5%	-1,6%

Structurele exploitatieruimte

De exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we thans het onderscheid tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekendgemaakt zodat de gemeenten tijdig op de hoogte zijn van de hoogte van de lasten die voor de berekening moeten worden gebruikt. Voor de berekening wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

9.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf gaat over het onderhoud, de vervanging en uitbreiding van gemeentelijk eigendom wat vele jaren meegaat. Wij gaan daarbij in op onze voornemens voor de komende jaren. Uitgangspunt voor deze paragraaf zijn de meerjarennota's en -plannen op het gebied van bereikbaarheid, maatschappelijk vastgoed, gemeentelijke gebouwen, kades, openbare ruimte en de gemeentelijke watertaken. Deze nota's vormen de basis voor het onderhouds- en investeringsprogramma.

De gemeente is verplicht de openbare ruimte zo in te richten en te onderhouden dat deze zo goed mogelijk op verschillende manieren veilig en bruikbaar is. De bepaling van het onderhoudsniveau is een autonome bevoegdheid van de gemeenteraad en moet passen de veiligheidsnormeringen. Voor de komende jaren is nog steeds een forse onderhoudsinspanning nodig op het beheer van het openbaar gebied en infrastructuur.

Algemeen

Voor de kapitaalgoederen wegen, groen, openbare verlichting en civiele kunstwerken zijn in het verleden beheerplannen opgesteld. Deze beheerplannen zijn beoordeeld door de artikel 12-inspecteur. Wij hebben een nota Onderhoud Kapitaalgoederen opgesteld en in juni 2019 aan de raad voorgelegd. Deze nota wordt elke 4 jaar geactualiseerd en aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming.

Wij gaan een overkoepelend beleidskader Kwaliteit Openbare Ruimte 2.0 opstellen. Hierin nemen we ook op wat dit betekent voor de onderhoudsniveaus. We leggen dit medio 2023 voor aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

De verschillende beheerplannen voor onze kapitaalgoederen worden geactualiseerd en zijn daarmee een uitvloeisel van de nota Onderhoud Kapitaalgoederen. De concrete maatregelen komen terug in verschillende uitvoeringsplannen.

We hebben inzichtelijk gemaakt wat het verschil is tussen structurele budgetten voor regulier onderhoud van onze kapitaalgoederen en de inzet van het eenmalige extra geld dat we gekregen hebben vanwege de artikel 12-status. Dit extra geld zetten we onder meer in voor het wegwerken van de onderhoudsachterstanden. Hiervoor hebben we onderhoudsvoorzieningen getroffen. Wij rapporteren hier achteraf over in de tussentijdse rapportages en de jaarrekening.

Alle relevante ontwikkelingen in het openbaar gebied worden betrokken bij een integrale afweging en planning. Hiervoor hebben we een collegeopdracht vastgesteld voor het collegeproject Kapitaalgoederen up to date. Voor de uitvoering de komende jaren is extra capaciteit nodig.

Voor het kapitaalgoed Accommodaties loopt het project 'Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand'.

Onderhoudsprogramma

Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven bedoeld om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom wat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen. Dit met het doel het naar behoren te laten functioneren of een bepaalde representativiteit te laten behouden. We onderscheiden achterstallig onderhoud, groot onderhoud en klein onderhoud. Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De noodzaak tot groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpend van aard. Groot onderhoud wordt daarom opgenomen in een onderhoudsplanning. Groot en klein onderhoud hebben geen invloed op de gebruiksduur (is altijd nodig, ongeacht de leeftijd van een object) van een gebouw of object. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.

Onderstaande bedragen zijn de beschikbare bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot wegen, openbare verlichting, verkeersregelininstallatie en civiele constructies. Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek voeren we inspecties uit. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de kapitaalgoederen zich bevinden. Hieruit volgt een onderhoudsplanning. De uit te voeren werkzaamheden

9.

PARAGRAFEN

zijn afgestemd met de overige werkzaamheden in een wijk en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en om overlast voor bewoners zo veel mogelijk te beperken.

In de begroting opgenomen budget voor onderhoud * € 1.000	2023	2024	2025	2026
Wegen	2.276	2.329	2.380	2.432
Openbare verlichting	539	551	564	576
Groen	1.275	1.304	1.333	1.362
Civiele kunstwerken	354	361	367	375
Riolering	562	576	589	602
Kades	103	105	107	109
Gebouwen	1.458	1.494	1.529	1.562
Totaal	6.567	6.720	6.869	7.018

Areaaluitbreiding

Met de realisatie van nieuwbouwwoningen is er tevens sprake van areaaluitbreiding van het openbare gebied. Dekking van deze additionele beheerkosten moet plaatsvinden vanuit de algemene dekkingsmiddelen, deze bedragen jaarlijks € 100.000. Op basis van de daadwerkelijke areaaluitbreidingen worden de beheerkosten verdisconteerd in de verschillende beheerplannen waaronder wegen en openbaar groen.

Investerings in rehabilitatie

Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, is er geen sprake van groot onderhoud maar van een investering die geactiveerd moet worden zodat de lasten over meerdere jaren gespreid worden. Er zullen extra investeringen in rehabilitatie (volledige vervanging) nodig zijn. Wij hebben hiervoor een planning opgesteld tot 2033.

Zie hiervoor het investeringsoverzicht 2023-2027 in het Programma Leefbaarheid 3.4.

De investeringen voor de rehabilitatie van wegen en kades wordt in eerste instantie verdeeld over de projectduur. Op basis van het uitvoeringsplan vindt bijstelling van deze investeringsplanning plaats en worden ook de benodigde investeringen voor de komende jaren helder. In het kader van de artikel 12-afspraken en de hiervoor beschikbaar gestelde middelen zijn afspraken gemaakt over onderstaande investeringen voor wegen en kades.

Investerings voor rehabilitatie totaal	
Wegen	1.657
Kades	
Totaal	1.657

Planning (integrale) projecten

De onderhouds- en/of vervangingsmaatregelen van de diverse kapitaalgoederen worden indien mogelijk in samenhang en integraal aangepakt. Echter bij sommige onderhouds- en vervangingsmaatregelen (cyclisch) is dit niet mogelijk en worden deze als zelfstandig werk opgepakt.

Om het gewenste verzorgingsniveau en de technische kwaliteit te behouden, worden gedurende het jaar onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het periodiek snoeien van cultuur- (rozen, sierheesters, etc.) en natuurlijke (inheemse struiken, bosplantsoen, etc.) beplantingen voeren we per buurt op basis van een driejarige cyclus uit. Openbaar groen is onderhevig aan slijtage en veroudering. Daarom is periodiek vervangen van groen noodzakelijk.

Eén van de redenen om het project Kapitaalgoederen up to date te starten is de mogelijkheid een integrale aanpak in een toekomstbestendige openbare ruimte gedurende vele jaren te bewerkstelligen. Een ander aspect is dat de stad bereikbaar moet blijven ondanks de grote hoeveelheid werken die plaats gaan vinden op basis van de extra geldstroom.

9.4 Financiering

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) kent als belangrijkste uitgangspunten het bevorderen van een solide financieringswijze. Het doel is het voorkomen van grote fluctuaties in de rentelasten, het bevorderen van de transparantie, het bevorderen van de kredietwaardigheid en het beheersen van de renterisico's. Het beheersen van de risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet, de renterisiconorm, het afsluiten van geldleningen en het uitzetten van gelden. Gemeenten zijn daarnaast verplicht om een treasurystatuut op te stellen. Met het treasurystatuut beogen we de kwaliteit van de uitvoering van de treasuryfunctie te verhogen en de transparantie van de processen te verbeteren. Het gemeentelijk beleid ligt vast in het treasurystatuut. Het treasurystatuut is in 2020 vernieuwd.

Renteontwikkeling

Voor de uitvoering van het treasurybeleid is het belangrijk om de renteontwikkelingen te volgen. De rentevisie van de gemeente Vlissingen is gebaseerd op de verwachtingen van diverse financiële instellingen. Recent heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de rente met 0,75 procent verhoogd en meerdere verhogingen aangekondigd voor de komende periode en 2023. De inflatie is op dit moment historisch hoog en de bedoeling van deze renteverhoging(en) is om de inflatie weer terug te brengen op het gewenste niveau van rond de 2%.

Renterisicogevoeligheid

De huidige leningportefeuille van de gemeente bestaat uit leningen die allemaal een vast rentepercentage hebben voor de gehele looptijd van de lening. Renteschommelingen binnen de huidige leningportefeuille treden daardoor niet op. Voor leningen die nog aangetrokken worden, is in de begroting rekening gehouden met een hoger rentepercentage, dan waarvoor deze leningen op dit moment aangetrokken kunnen worden. Dit is om mogelijke rentestijgingen op te kunnen vangen. Vanwege de aanhoudende waarschuwingen dat de ECB de rente in meerdere stapjes zal gaan verhogen om de inflatie te laten dalen, hebben wij hier voor gekozen.

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld dat in een jaar aan renteherziening onderhevig is. In de wet FIDO zijn eisen gesteld aan het maximum aan renterisico. Dit komt tot uitdrukking in de kasgeldlimiet voor leningen met een looptijd tot 1 jaar, en de renterisiconorm voor leningen met een looptijd vanaf één jaar. Deze normen bepalen de ruimte voor de gemeente om verantwoord te financieren.

Kasgeldlimiet

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Dit percentage is vastgelegd in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. Het percentage voor de gemeente is voor 2023 vastgesteld door de Rijksoverheid op 8,5%. De gemeente heeft voor 2023 een kasgeldlimiet van € 22,7 miljoen (8,5% van € 266,8 miljoen). Voor 2024, 2025 en 2026 zal de kasgeldlimiet op basis van deze begroting respectievelijk € 22,9 miljoen, € 23,7 miljoen en € 22,6 miljoen bedragen. De doelstelling is om optimaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet, omdat kort geld momenteel relatief goedkoper is dan lang geld. Indien de kasgeldlimiet wordt overschreden, dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende schuld. De provincie Zeeland houdt hier toezicht op. Het bedrag van de kasgeldlimiet is het maximale bedrag dat de gemeente aan kort geld mag lenen.

Renterisiconorm

De Wet FIDO heeft aan het beperken van renterisico's een wettelijk kader toegevoegd in de vorm van een renterisiconorm. Met deze renterisiconorm wordt een kader gesteld om de opbouw van de leningenportefeuille dusdanig te spreiden dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. In de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is bepaald dat de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn.

De renterisiconorm is als volgt berekend:

9.

PARAGRAFEN

Bedragen * € 1.000.000	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal	266,8	269,0	278,3	265,4
Norm 20%	53,4	53,8	55,7	53,1
Aflossingen en renteherzieningen				
<i>Aflossingen</i>	40,3	22,3	12,1	11,2
<i>Renteherziening</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruimte onder renterisiconorm	13,1	31,5	43,6	41,9

Financiering

In de behoefte aan geldmiddelen voor de financiering van de uitgaven voorziet de gemeente in het aantrekken van kortlopende en langlopende (vaste) geldleningen. Hierbij houden we rekening met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Er zijn criteria die meewegen bij de keuze voor een bepaalde financieringswijze.

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Financiering geschiedt tegen de laagste kosten.
- We houden rekening met de renterisiconorm.

Bij het aantrekken van langlopende leningen, lenen we tegen een vast rentepercentage over de gehele looptijd. In het treasurywettelijk kader staat de mogelijkheid voor het gebruik van derivaten open. Hiervan zal alleen bij uitzondering gebruik gemaakt worden en altijd advies van een extern deskundige worden ingeroepen.

Bij het opstellen van de begroting 2023 is gebruik gemaakt van de rentenotitie commissie BBV van juli 2017 en de notitie grondbeleid in begroting en jaarverslaglegging van juli 2019. Hierin is bepaald dat het gemiddelde rentepercentage van de totale financiering berekend moet worden over de grondexploitatie en dat projectfinanciering rechtstreeks ten laste komt van het project. De specifieke langlopende leningen voor het Scheldekwardistrict zijn aangemerkt als projectfinanciering. De rentekosten die nadien nog overblijven moeten worden doorberekend aan de overige investeringen. De projectfinanciering van het Scheldekwardistrict stopt in 2024.

Zie het volgende schema.

9.

PARAGRAFEN

Renteschema 2023 (x € 1.000)				
De externe rentelasten over de korte en lange financiering				4.770
De externe rentebaten			-/-	31
Totaal door te rekenen externe rente				4.739
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	777		
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/-	3.454		
			-/-	4.231
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				508
Rente over eigen vermogen			+/+	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			+/+	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				508
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	500
Renteresultaat op het taakveld treasury				8

De rente die toe berekend wordt aan de overig investeringen is berekend door de totale toe te rekenen rente te delen door de totale boekwaarde van de overige investeringen. Deze rente wordt het omslagpercentage genoemd en komt voor het begrotingsjaar 2023 op 0,3%. Dit is een afgerond rentepercentage waardoor er een renteresultaat ontstaat binnen het taakveld treasury. De omslagrente voor 2024, 2025 en 2026 zijn op basis van deze primaire begroting berekend op respectievelijk 0,7%, 0,9% en 1,0%.

Financieringspositie en rentekosten

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De liquiditeitsbegroting voor 2023 laat een liquiditeitsbehoefte zien. Op basis van de berekende kasgeldlimiet voor 2023 kan dit niet opgevangen worden met korte financiering en worden er langlopende geldleningen aangetrokken.

De rentekosten voor de gemeente staan voor een groot gedeelte al vast. Van de leningen die reeds aangegaan zijn, is exact te bepalen hoeveel rente deze leningen kosten in het begrotingsjaar. Deze rentekosten worden begroot op de post rente langlopende geldleningen. Voor 2023 is dat een bedrag van € 3.411.000. In dit bedrag is niet opgenomen de rente van de nog af te sluiten leningen in 2022 en 2023. Dit bedrag is opgenomen als rente kort lopende geldleningen voor € 1.305.000. Voor de rente van de roodstand op de bankrekening is een bedrag opgenomen van € 54.000. De rentebaten zijn € 31.000. Van het totaal bedrag aan rente over 2023 ad €4,7 miljoen wordt € 4,2 miljoen doorberekend aan de grondexploitatie (inclusief Scheldekwartier) en € 0,5 miljoen aan de programma's en kostenplaatsen.

9.

PARAGRAFEN

Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balansen zijn als volgt:

ACTIVA	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
Vaste activa						
<i>Materiële vaste activa</i>	142.046	166.883	184.432	199.059	201.058	197.819
<i>Financiële vaste activa</i>	4.450	4.448	4.446	4.444	4.442	4.439
Totaal vaste activa	146.496	171.331	188.878	203.503	205.500	202.258
Vlottende activa						
<i>Voorraden</i>	10.098	6.595	-4.185	-4.299	-12.882	-20.356
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>	40.570	17.605	15.405	15.071	14.653	14.273
<i>Liquide middelen</i>	18	18	18	18	18	18
<i>Overlopende activa</i>	12.674	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende activa	63.360	29.218	16.238	15.790	6.789	-1.065
Totaal activa	209.856	200.549	205.116	219.293	212.289	201.193
PASSIVA	Rekening 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
Vaste passiva						
<i>Algemene reserve</i>	-70.153	-54.547	-46.020	-37.441	-28.718	-19.966
<i>Nog te bestemmen resultaat</i>	10.798		-7.020	-542	4.065	-2.264
<i>Bestemmingsreserve</i>	28.744	26.072	31.469	40.047	48.771	57.523
<i>Voorzieningen</i>	26.494	22.283	21.905	21.410	20.914	20.319
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd groter of gelijk dan 1 jaar</i>	171.024	145.183	150.841	160.898	147.435	128.271
Totaal vaste passiva	166.907	138.991	151.174	184.372	192.468	183.883
Vlottende passiva						
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	7.173	56.558	48.942	29.921	14.821	12.310
<i>Overlopende passiva</i>	35.777	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	42.950	61.558	53.942	34.921	19.821	17.310
Totaal passiva	209.857	200.549	205.116	219.293	212.289	201.193

Ontwikkeling leningenportefeuille opgenomen en verstrekte langlopende geldleningen*Opgenomen geldleningen*

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2023 circa € 145.183.000. Dit is een daling ten opzichte van 1 januari 2022 van circa € 26 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de ontvangst van de WIZ gelden waarvoor de uitgaven nog moeten plaatsvinden. Op dit moment worden met de gelden de leningen afgelost.

Op basis van deze primaire begroting is de verwachting dat de stand van de leningportefeuille eind 2023 circa € 150.841.000 zal bedragen. Met daarnaast nog circa € 15 miljoen aan korte financiering.

9.

PARAGRAFEN

Uitgegeven geldleningen:

Gelet op het verwachte financieringstekort worden geen gelden voor de korte of middellange termijn uitgezet. In het verleden zijn wel leningen verstrekt in het kader van de publieke taak. De geprognosticeerde omvang van de uitgegeven langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2023 circa €2,6 miljoen. De stijging ten opzichte van de begroting 2022 is het extra beschikbaarstellen van startersleningen in 2022.

Schatkistbankieren

Per eind 2013 moeten gemeenten verplicht schatkistbankieren. Dit betekent dat de gemeente haar tegoeden dient aan te houden bij het Ministerie van Financiën, met uitzondering van een drempelbedrag. Dit drempelbedrag is voor gemeenten bepaald op 2% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Vlissingen komt het drempelbedrag voor 2023 uit op €5,3 miljoen.

De gemeente Vlissingen beschikt incidenteel over een positief saldo op haar bankrekeningen. Naar verwachting zal er daarom in 2023 gebruik worden gemaakt van het verplicht schatkistbankieren. De doelstelling is en blijft echter om met de positieve saldo's de leningen af te lossen.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof)

In de Wet Hof zijn de Europese afspraken inzake het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 vastgelegd. De Wet HOF bepaalt onder andere dat het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen een gelijkwaardige inspanning moeten leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. De tekorten van de provincies, gemeenten en de waterschappen worden door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort. Dit begrotingstekort mag volgens de Europese regels niet meer dan 3% bedragen. Bij overschrijding van deze 3% norm kan er een sanctie volgen vanuit de Europese Commissie. Deze sanctie kan doorberekend worden aan degenen die een bijdragen aan het tekort hebben geleverd.

Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Dit EMU-saldo is het saldo van lasten en baten onafhankelijk of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

De berekening van het EMU-saldo op basis van de begroting 2023 is als volgt (x € 1.000):

Categorie	Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
1.1	Salarissen en sociale lasten	36.793	-
2.1	Belastingen	684	-
2.2.1	Belastingen op producenten	-	16.174
2.2.2	Belastingen op huishoudens	-	6.910
3.1	Grond	270	20.218
3.2	Duurzame goederen	29.410	104
3.3	Pachten	7	306
3.4.1	Sociale uitkeringen in natura	18.039	-
3.4.2	Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	-	1.484
3.5.1	Ingeleend personeel	6.175	-
3.6	Huren	-	1.758
3.7	Leges en andere rechten	-	13.817
3.8	Overige goederen en diensten	34.515	2.321
4.1.1	Sociale uitkeringen in geld	235	-
4.2	Subsidies	3.601	-
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	214	190.056
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	1.471	2.636
4.3.3	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	121.261	2.175
4.3.6	Inkomensoverdrachten - overige overheden	360	-

9.

PARAGRAFEN

Categorie	Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	296	484
4.4.1	Kapitaaloverdrachten - Rijk	4.714	1
4.4.8	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	788	146
5.1	Rente	4.770	31
5.2	Dividenden en winsten	-	5.814
	Totaal	263.603	264.435
	EMU Saldo	832	

9.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In de paragraaf bedrijfsvoering lichten we een aantal onderdelen toe waarmee wij de organisatie verder willen doorontwikkelen. Daarnaast geven wij u hier op een aantal specifieke onderwerpen een goed inzicht.

Personeel

Personele capaciteit

Veel collega's binnen Vlissingen kenmerken zich als harde en loyale werkers, die er alles aan doen om de stad elke dag een beetje mooier te maken voor de inwoners. Deze loyaliteit heeft ook de keerzijde van moeilijk 'nee' kunnen zeggen. Het leidt tot een hoge ervaren werkdruk en in sommige gevallen onder andere tot het oplopen van verlofstuwmeren.

In 2022 zijn er veel nieuwe collega's aangenomen. Dit heeft de werkdruk enigszins verlicht, maar nog niet volledig weggenomen. Het verlagen van de werkdruk wordt niet gerealiseerd met enkel de inzet van extra personeel. Het efficiënter maken van de werkprocessen en het digitaliseren van processen dragen bij aan het wegnemen van verspillingen. Minder verspillingen leiden tot een vermindering van de werkdruk en een verhoging van het werkplezier.

Het bureau Berenschot heeft in 2022 een benchmark gehouden. Uit deze benchmark komt naar voren dat we qua kosten meer uitgeven dan vergelijkbare gemeenten, maar qua Fte iets lager zitten dan vergelijkbare gemeenten. Om goede conclusies te trekken, is een nadere analyse noodzakelijk. Over de definitieve uitkomsten van de benchmark zullen we in het vierde kwartaal van 2022 separaat rapporteren.

In het kader van de strategische personeelsplanning (SPP) hebben we in kaart gebracht wat de personele behoefte is. In eerste instantie zijn we aan de slag gegaan met de kwantitatieve analyse. Hoeveel medewerkers hebben we nodig om de ambities te kunnen waarmaken. Hoe is de meerjarige uitstroom, welke medewerkers moeten we vervangen en wanneer doen we dat procyclisch (eerder aannemen in verband met de overdracht). Het uitgangspunt is hierbij niet het aannemen van meer personeel, maar het effectief inzetten van de beschikbare capaciteit. Indien er niet voldoende capaciteit voorhanden is, zal ook gekeken worden naar het eventueel bijstellen van de ambitie.

In de tweede fase van SPP, najaar 2022, wordt de kwalitatieve analyse gemaakt. Welke medewerkers met benodigde kennis, competenties en vaardigheden hebben we nodig om het werk te kunnen doen. Dat zetten we dan af tegen de huidige medewerkers.

Aantrekkelijk werkgeverschap

Ongeveer één op de vier medewerkers gaat in de komende 10 jaar met pensioen. De arbeidsmarkt is nog steeds erg weerbarstig, zeker in Zeeland. Om de ontstane vacatures te kunnen invullen, is het van belang dat de gemeente Vlissingen een aantrekkelijke werkgever is. Dit realiseren we via verschillende sporen. Acties in het kader van vitaliteit en werkplezier zorgen voor fitte medewerkers die lekker in hun vel zitten. Hier horen ook activiteiten bij die bijdragen aan de onderlinge verbinding. De vernieuwing van de 'werken bij site' draagt bij aan een moderne uitstraling. Met de ondernemingsraad en de vakbonden zijn we gestart met de werkgroep duurzame inzetbaarheid; hoe houden we medewerkers in alle leeftijdscategorieën op een gezonde en plezierige manier aan het werk. Ook zijn we bezig met het vervangen van het functiegebouw door HR21 (zie onder). Door onder andere deze zaken lukt het ons redelijk de vacatures in te vullen. Daar waar dit niet lukt, zal een gespecialiseerd bureau gevraagd worden ons hierin te ondersteunen.

Functiegebouw

Het huidige functiegebouw dateert van 2006 en is daarmee aan vervanging toe. Bij het beschrijven van functies om te gaan werven zijn we gebonden aan het gedateerde functiegebouw, waardoor we de taken vaak niet in de juiste generieke functie kunnen laten landen. Dit geldt ook voor collega's die nieuwe

taken hebben gehad, waar dit functiegebouw niet in voorziet. Rond de zomer van 2022 is gestart met het vervangen van het huidige functiegebouw door HR21. In dit traject worden de Ondernemingsraad en de vakbonden nauw betrokken. De planning van deze omvangrijke operatie loopt door tot medio 2023. In de begroting wordt dan ook voorgesteld om een deel van het in 2022 begrote budget door te schuiven naar 2023.

Vervanging voor ziekteverzuim en zwangerschapsverlof

Op het moment dat medewerkers (langdurig) uitvallen door ziekte of met zwangerschapsverlof gaan, is het van belang om deze te vervangen. Doen we dat niet, dan loopt de werkdruk (die toch al als hoog ervaren wordt) verder op wat onwenselijke gevolgen heeft. Of wordt werk niet uitgevoerd, wat in vele gevallen ook onhaalbaar is. Daarom wordt in de begroting een bedrag voor ziektevervanging en vervanging tijdens zwangerschapsverlof opgenomen. In de begroting is hiervoor een bedrag van € 400.000 opgenomen. Omdat niet te voorspellen is hoeveel medewerkers vervangen moeten worden, zal over een eventuele afwijking van het budget in de voor- en najaarsnota gerapporteerd worden.

Organisatie

Rechtmatigheid

Het College van B&W zal over het boekjaar 2023 (kalenderjaar 2024) voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgeven in de jaarrekening. Met een rechtmatigheidsverantwoording geeft het College van B&W aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. De accountant kijkt dus nog wel of de rechtmatigheidsverantwoording die het College van B&W verstrekt 'juist' is. Tot de komst van de rechtmatigheidsverantwoording zal de accountant een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen verstrekken. Dit zal voor het laatst gebeuren bij de jaarrekening 2022. We maken hierbij nog wel een voorbehoud, omdat de rechtmatigheidsverantwoording al meerdere keren is uitgesteld. De parlementaire goedkeuring heeft in 2022 wel plaatsgevonden. Het wetsvoorstel 'versterking decentrale rekenkamers' is op 31 mei 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is ook een onderdeel van dit wetsvoorstel. De behandeling van de Eerste Kamer is naar verwachting nog in 2022 en daarmee in 2023 afgerond.

De komst van de rechtmatigheidsverantwoording is verwerkt in het opgestelde intern controleplan 2022-2025. Het intern controleplan 2022-2025 vormt de basis voor de interne controle in het kader van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekeningen 2022 tot en met 2025. Het is daarnaast de basis voor de op te stellen rechtmatigheidsverantwoording door het College van B&W bij de jaarrekeningen 2023 tot en met 2025. Het intern controleplan 2022-2025 is afgestemd met de accountant Deloitte. Wij hebben de afgelopen jaren in de organisatie maatregelen genomen om te kunnen voldoen aan de eisen van de rechtmatigheidsverantwoording. De financiële verordening, de controleverordening en het controleprotocol zijn al aangepast in verband met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording.

Interne Communicatie

In 2023 hebben we drie doelen / thema's voor de interne communicatie:

- We komen samen in actie voor **werkplezier**.
- We maken **voortgang** zichtbaar.
- We organiseren informeel contact en zorgen voor een betere interne **verbinding**.

Dit doen we door te werken met een door de directie vastgesteld jaarplan interne communicatie. In dit plan staan alle activiteiten die in 2023 ingezet gaan worden met betrekking tot interne communicatie. Elke activiteit past bij 1 of meer van de thema's werkplezier, vooruitgang en verbinding.

De Wij@ambassadeurs zijn van groot belang voor de interne communicatie en gaan weer een grotere rol vervullen. Deze groep collega's denkt na over organisatieontwikkelingen en houdt de directie een spiegel voor. Door COVID 19 is hun inzet afgelopen jaren helaas beperkt geweest.

Al de interne communicatie activiteiten zijn erop gericht dat we steeds beter en duidelijker met onze medewerkers communiceren. Als organisatie streven we naar een open cultuur bij de leiding en de medewerkers.

Financieel beheer

Artikel 12-status

De programmabegrotingen voor 2015 tot en met 2022 gaven een niet sluitend saldo. Hierdoor is de gemeente onder preventief toezicht gekomen van de Provincie Zeeland. Daarnaast is door de gemeenteraad een aanvullende uitkering aangevraagd uit het Gemeentefonds voor die jaren op grond van Artikel 12 van de Financiële verhoudingswet.

Op basis van het Artikel 12-rapport Vlissingen 2017-2018 heeft de artikel 12-inspecteur aan de beheerders van het gemeentefonds geadviseerd dat door de beheerders van het gemeentefonds een beschikking afgegeven moet worden op basis waarvan voor de periode 2017-2029 de volgende aanvullende uitkeringen uit het gemeentefonds worden verstrekt:

- 2017: € 8.020.000;
- 2018 t/m 2028: € 6.000.000 per jaar;
- 2029: € 5.967.000.

Op 19 december 2019 heeft de Minister van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een besluit genomen over de aanvullende uitkering ex. Artikel 12 Financiële verhoudingswet voor de gemeente Vlissingen. Dit besluit gaat over de jaren 2019 t/m 2029. Op 10 juli 2019 had de Minister van BZK reeds een besluit genomen over de aanvullende uitkering over de jaren 2017 en 2018 van respectievelijk € 8.020.000 en € 6.000.000.

Op uw verzoek is een bestuurlijke vertegenwoordiging vanuit de gemeente op 30 oktober 2019 in gesprek gegaan met het ministerie van BZK. Ten aanzien van de OZB onderschrijven de fondsbeheerders het oordeel van de artikel 12-inspecteurs dat er sprake is verwijtbaarheid. Maar zij komen tot een andere weging ten aanzien van het passende niveau voor de OZB. Het onderzoek naar de historie van het Scheldekwartier laat zien dat er sprake is van een heel specifieke situatie. Ondanks dat de gemeente Vlissingen verantwoordelijk is, blijkt uit het onderzoek van de artikel 12-inspecteurs dat geen van de betrokken partijen (Rijk, Provincie, gemeente) de uiteindelijke realiteit vooraf als mogelijkheid onder ogen heeft gezien. Het resultaat is dat het Vlissingse OZB tarief 140% in plaats van 150% van het landelijk gemiddelde moet zijn. De totale aanvullende uitkering stijgt daardoor met € 8.124.000 van € 79.987.000 naar € 88.111.000.

De aanpassing resulteert in de volgende aanvullende uitkering:

- 2019: € 13.286.000
- 2020 t/m 2027: € 7.000.000 per jaar
- 2028: € 4.805.000

De eigen bijdrage neemt in totaal af met € 10.711.000 (van € 29.258.000 naar € 18.547.000). De daling van de eigen bijdrage heeft geen effect op het 'vrij' besteedbaar gedeelte (nb: het gedeelte van de Programmabegroting dat niet onder het artikel 12-traject sociaal domein en werk & inkomen valt) van de gemeente Vlissingen doordat in de Programmabegroting 2020 reeds rekening is gehouden met OZB toegroei naar 140%/150%. De OZB is bij beschikking bepaald op 140% van het landelijk gemiddelde.

Door het ministerie van BZK is tevens aangegeven dat aanpassing van de uitbetalingssystematiek noodzakelijk is, waardoor is besloten om de gehele reeks aanvullende uitkeringen één jaar naar voren te halen. Dit heeft een stijging van het begrote rentevoordeel met € 2.587.000 van € 24.228.000 naar € 26.815.000. In het actualisatieonderzoek van 2023 wordt deze inschatting van de besparing op de rentelasten opnieuw bekeken. Uitgangspunt van het rapport en de daaruit volgende beschikking is dat de gemeente financieel weer op eigen benen moet gaan staan. Op eigen benen staan betekent een sluitende begroting en een positieve algemene reserve. De sanering van de algemene reserve wordt gerealiseerd door enerzijds jaarlijks een passende eigen bijdrage door de gemeente en anderzijds jaarlijks een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds tot en met 2029. Na 2028 zal de gemeente naar verwachting weer een positieve algemene reserve hebben. Tot die tijd is de algemene reserve nog negatief en blijft de gemeente onder preventief toezicht staan bij de toezichthouder (Provincie Zeeland).

De Artikel 12-inspecteur heeft eveneens aangegeven in 2023 en 2028 te bekijken of de uitgangspunten zoals opgenomen in zijn definitieve rapport over 2017 nog stand houden. Indien nodig stellen we de passende eigen bijdrage en de aanvullende uitkering uit het gemeentefonds bij.

Zolang Vlissingen een artikel 12-uitkering uit het gemeentefonds ontvangt, blijft de artikel 12-status voor Vlissingen van kracht. In 2019 tot en met 2022 zal de inspecteur onderzoek uitvoeren op het vlak van het sociaal domein en werk en inkomen, onder de volgende voorwaarden:

- Daarbij wordt gestart met de sanering van de als gevolg van grondexploitatieproblematiek ontstane negatieve algemene reserve via een artikel 12-uitkering en via de passende bijdrage van Vlissingen.
- Er wordt in eerste instantie onderzoek gedaan naar het sociaal domein en werk & inkomen.
- Op alle andere clusters blijft het uitgangspunt dat Vlissingen eigen risicodragers is wel van kracht tot het in dit rapport geadviseerde actualisatie-onderzoek in 2023.
- De gemeente hoeft voor de periode 2019-2022 niet elk jaar een artikel 12-aanvraag in te dienen.

Conform bijzonder voorschrift 3 uit de beschikking van de fondsbeheerders d.d. 19 december 2019 wordt vanaf 2023 een actualisatieonderzoek uitgevoerd. Dat betekent dat vanaf 2023 alle clusters uit het gemeentefonds weer onderwerp van artikel 12-onderzoek zijn en dat het onderzoek naar alleen de clusters op het vlak van sociaal domein en werk & inkomen stopt.

Financiële Verordening

Het financieel beleid is op hoofdlijnen vastgelegd in de financiële verordening en nadere uitwerking van beleid vindt plaats in paragrafen binnen de begrotingscyclus danwel afzonderlijke nota's. Op deze manier wordt elk jaar integraal bekeken of het financieel beleid wijzigingen behoeft. In 2022 hebben we de financiële verordening geactualiseerd met behulp van de vigerende modelverordening van de VNG.

Informatievoorziening / Automatisering

Informatie/automatisering

Doorontwikkeling I&A samenwerking

De I&A Samenwerking met Middelburg is de afgelopen jaren gegroeid van puur ondersteunend naar cruciaal voor de primaire processen. De dienstverlening en bedrijfsvoering van beide gemeenten en Orionis als klant van het samenwerkingsverband zijn inmiddels volledig afhankelijk van I&A. Zowel in 2021 als in 2023 is er sprake van een uitbreiding van de formatie. Dit is nodig om de groei in areaal te kunnen ondersteunen. Nieuwe wet- en regelgeving vraagt om verdere professionalisering.

Digitale transformatie

In de wereld om ons heen zien we vergaande ontwikkelingen in de informatie- en communicatietechnologie (ICT). Waar mogelijk en handig zetten wij bewezen ontwikkelingen ook in voor onze bedrijfsvoering en dienstverlening, opdat ons werk efficiënt wordt gedaan en onze klanten snel en goed geholpen worden. Voor onze bedrijfsvoering betekent dit, dat steeds meer processen van begin tot eind volledig digitaal worden afgehandeld. In onze dienstverlening bieden we steeds vaker producten online aan, waardoor deze 24/7 beschikbaar zijn. In 2023 zijn de volgende zaken vermeldenswaardig:

- Digitale handtekening
In 2020 is een onderzoek gestart naar de introductie van een digitale, gecertificeerde handtekening. Hiermee kunnen namens het college of directie brieven ondertekend worden met inachtneming van de eisen van informatiebeveiliging. Bovendien kan dan een aantal processen efficiënter verlopen. In 2023 mondt dit onderzoek mogelijk uit in de daadwerkelijke introductie van de digitale handtekening.
- Implementatie Woo
Een onderzoek is gestart naar de impact van de Wet open overheid. In 2022 wordt met alle teams gesproken over consequenties voor processen en systemen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal de realisatie in 2023 plaatsvinden.
- Implementatie Wmebv
De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer is erop gericht dat de gemeentelijke dienstverlening zoveel mogelijk ook digitaal mogelijk is.

Implementeren I-visie en beleid

Op basis van de I-visie voor Vlissingen en de I&A samenwerking zal gewerkt blijven worden aan het professionaliseren van de informatievoorziening. De belangrijkste onderwerpen daarin zijn professionaliseren van functioneel beheer, werken onder architectuur, digitalisering en datagedreven werken. Na invulling van de CIO rol binnen de directie zal verder gewerkt worden aan actualisering van de I-visie.

Microsoft 365/Nieuw werkplekconcept

In 2021 is onderzoek gedaan naar scenario's om een nieuw werkplekconcept op basis van Microsoft 365 te implementeren. Daaruit is naar voren gekomen dat het scenario voor een volledige M365 implementatie de juiste weg is en dit zal alle facetten van de kantoorautomatisering raken. Het huidige werkplekconcept is niet toekomstvast. De toekomst bestaat uit digitaal samenwerken, mobiel werken en diensten uit de cloud. De verouderde Skype wordt vervangen door Teams, we maken de onvermijdelijke overstap naar Office365, we gaan met mobiele apparatuur werken, we gaan digitaal samenwerken aan documenten. De keuze voor Microsoft 365 is qua ICT architectuur geen vrijblijvende keuze. M365 is een cloudtoepassing. Samen met het groeiende aantal SaaS-applicaties vormt dit het natuurlijke moment om de komende jaren door te pakken op een cloudstrategie gekoppeld aan de afschrijving van het recent vervangen datacenter. In 2022 is gestart met het implementeren van M365. We zijn overgegaan op een nieuwe Teamsomgeving die geïntegreerd is in Outlook waardoor digitaal vergaderen beter ondersteund wordt. De volgende stap is Skype uitfasen en telefonie ook naar Teams brengen. In 2023 wordt M365 verder geïmplementeerd.

Datawarehouse/Data-gestuurd werken

In de organisatie groeit de behoefte aan stuurinformatie. Met name in het sociaal domein en bij financiën zijn er concrete plannen. Vanwege het organisatie-brede belang wordt in 2022 gestart met de realisatie van een centraal datawarehouse. In 2023 worden vanuit de betreffende domeinen daarop rapportages en dashboards ontwikkeld.

Privacybescherming / Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) / Informatiebeveiliging

In 2023 zetten we de verhoging van de bewustwording over informatiebeveiliging en privacybescherming door in het eerste kwartaal te starten met een meerjarig programma voor bewustwording informatiebeveiliging en privacybescherming. Tevens wordt e-learning een vast onderdeel van het inwerkprogramma. Het budget voor de e-learning komt uit het regulier opleidingsbudget. Voor de ondersteunende activiteiten is jaarlijks € 15.000 nodig voor 2022 en 2023. In 2022 is Naris uitgebreid waarin ook de opzet van het informatiebeveiliging en privacy risicoregister een plek heeft kregen. Ook in 2023 worden risico's met betrekking tot informatiebeveiliging en privacybescherming in dit register centraal vastgelegd en vormen de basis voor de verdere verbetering van de informatiebeveiliging en privacybescherming.

9.6 Verbonden partijen

Algemeen

Bij de definiëring van het begrip verbonden partijen wordt aangesloten bij het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV): Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk **en** een financieel belang heeft.

Financieel belang

Onder een financieel belang wordt verstaan een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bestuurlijk belang

Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Dit houdt concreet in dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een collegelid, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Bovenstaande betekent dat organisaties waar bijvoorbeeld enkel sprake is van een financieel belang niet worden gezien als een verbonden partij.

Het aangaan van banden met (verbonden) partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Verbonden partijen zijn over het algemeen opgericht om op een efficiënte wijze publieke taken uit te voeren. Vaak gaat het om samenwerkingsverbanden met andere gemeenten.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke organisaties zijn. Publiekrechtelijke organisaties zijn gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Privaatrechtelijk kennen we als stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen.

Gemeenten zijn verplicht hierover in een aparte paragraaf te rapporteren. We geven daarbij aan wat het belang is dat de gemeente heeft, welk publiek belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Onder publiek belang vallen aspecten in relatie tot de vestiging van nieuwe bedrijven, werkgelegenheid, dividend en/of met het lopen van zo min mogelijk risico. Ook vermelden we welke risico's de verbonden partij oplevert voor de financiële positie van de gemeente.

In het coalitieakkoord hebben we opgenomen dat we mogelijk gemeenschappelijke regelingen willen afbouwen en deze willen onderbrengen in zelfstandige organisaties. Met een heldere structuur en duidelijke resultaatafspraken met de gemeente.

Verder spreken we in het coalitieakkoord de wens uit dat we aandelen in deelnemingen met onvoldoende toegevoegde waarde voor gemeentelijke doelstellingen zo mogelijk verkopen. In lijn daarmee zullen in de periode van het coalitieakkoord de bestaande participaties tegen het licht worden gehouden.

9.

PARAGRAFEN

9.6.1 Lijst Verbonden partijen

Verbonden partijen per programma	Bijdragen 2022	Bijdragen 2021
Programma 1 Leefbaarheid		
Afvalstoffenverwijdering Midden- en Noord-Zeeland (OLAZ)	1.109.670	1.064.000
Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)	470.000	355.000
Veiligheidsregio Zeeland	3.075.440	3.030.536
Stadsgewestelijke brandweer (SGB)	390.500	446.500
Veiligheidscentrum Zeeland B.V.	-	-
Programma 2 Aantrekkelijke Stad		
North Sea Port SE	-	-
Holding Zeeuwse Visveilingen N.V.	-	-
Programma 3 Sociale samenhang		
Orionis Walcheren (uitvoeringskosten)	8.032.700	7.957.600
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	1.930.833	1.867.430
Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.	148.950	148.950
Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.	-	-
College van Zorg en Welzijn	32.846	32.721

9.6.2 Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Zeeland (OLAZ)

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Kapelle
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van de afvalstoffenverwijdering, waaronder mede begrepen wordt de zorg voor de vermarkting en verwerking van afvalstoffen en het in stand houden van milieustraten.
Betrokken partijen	Raden en colleges van b&w van de 13 gemeenten in Zeeland.
Vertegenwoordiging	Eén bestuurslid (C. Bertijn) en één plaatsvervangend lid uit het college van b&w.
Financieel belang	<ul style="list-style-type: none"> ■ De deelnemers vergoeden aan OLAZ de kosten van het vermarkten en verwerken van afvalstoffen, alsmede dragen bij in de kosten van de regionale milieustraten en in de organisatiekosten van de gemeenschappelijke regeling zelf. ■ De vergoeding van de kosten voor het vermarkten en verwerken van afvalstoffen worden jaarlijks bij wijze van voorschot in de begroting berekend; de hoogte van de uiteindelijk aan de gemeente in rekening te brengen kosten is sterk afhankelijk van de omvang/het gewicht van de aangeboden afvalstoffen. ■ Voor de kosten van de regionale milieustraten (organisatiekosten van de gemeenschappelijke regeling) is een tarief met OLAZ overeengekomen; dit tarief bedraagt voor 2023 € 25,29 per inwoner (was in 2022 per inwoner € 24,40). ■ De exploitatiebijdrage milieupark vanuit de gemeente Vlissingen bedraagt voor 2023 € 1.121.814 (2022: € 1.109.670).
Vermogen	Het eigen vermogen 2021: € 481.940 (2020: € 428.940). Het vreemd vermogen 2021: € 9.341.458 (2020: € 10.541.377).
Resultaat	Resultaat 2021 € 53.000 (2020: € 16.465).
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen O.L.A.Z. Jaarrapport 2021, begrotingswijzigingen 2022, begroting 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ De door de individuele gemeenten ingeschatte hoeveelheden (tonnages) rest- en gft-afval. Voor gemeente Vlissingen is, op basis van het grondstoffenbeleid 2020-2024 en de daarmee samenhangende keuze voor bronscheiden van PMD-afval en de invoering van een nieuw inzamelsysteem (serviceprikkel- combinatie van omgekeerd/ laag frequent inzamelen zaaknr. 1322118) een voorzichtige inschatting gemaakt voor rest- en gft-afval. ■ Voor de afvalstromen en vervoersbewegingen zijn de contractueel overeengekomen indexen toegepast. ■ Vanaf 1-1-2018 heeft het O.L.A.Z. een overeenkomst afgesloten met de combinatie AVR / SUEZ voor de verwerking van het brandbaar afval. De oorspronkelijke looptijd van de overeenkomst is 5 jaar (t/m 2022), met optie tot verlenging voor 5 jaar (t/m 2027). In december 2021 heeft het Algemeen Bestuur van het O.L.A.Z. besloten om gebruikt te maken van de optie tot verlenging t/m 2027. ■ In december 2021 is een overeenkomst afgesloten met Indaver voor de verwerking van het GFT-afval voor de jaren 2023 t/m 2032, met opties tot verlenging. Deze overeenkomst is tot stand gekomen als uitkomst van de gunning van een Europese aanbesteding. ■ Voor de op- en overslag van het brandbaar afval en GFT-afval is door het O.L.A.Z. een overeenkomst afgesloten met Indaver voor een periode van 5 jaar (t/m 2022). In haar vergadering van 10 maart 2022 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van het O.L.A.Z. besloten om deze overeenkomst met 3 jaar te verlengen voor het Afvaloverslagstation Sloe. De overslagkosten voor het AOS Sloe bedragen € 14,01 per ton (prijsspeil 2022). Het Algemeen Bestuur van het O.L.A.Z. heeft ook in haar vergadering van 10 maart 2022 besloten om het AOS Koegorspolder over te nemen voor een bedrag van € 1.050.000 per 31-12-2022. Vervolgens zal het AOS Koegorspolder worden doorverkocht aan de ZRD. De overname zal worden gefinancierd met een lening bij de BNG Bank.
(Financiële) risico's	De tarieven die uit de begroting van O.L.A.Z. voortvloeien zijn voorschottarieven. De indexering van deze voorschottarieven en het tarief van de milieustraten zijn gebaseerd op aannames.

	<p>Daarnaast is bij de begroting O.L.A.Z. 2022 van een bepaalde grootte van de verschillende afvalcomponenten uitgegaan. De omvang van de verschillende afvalcomponenten kunnen fluctueren, evenals de opbrengsten van diverse afvalcomponenten. Ook merken wij op dat de ontwikkeling van de afvalstoffenbelasting (inclusief Co2 heffing) in de toekomstige jaren een risico kan vormen voor de deelnemende gemeenten. Het risico wordt groter als het aantal kilo's restafval stijgt.</p> <p>Ook investeringen van nog te maken beleidskeuzes (bijv. aanpassingen milieustraat, zoals invoering toegangscontrole) kunnen invloed hebben op deze begroting.</p>
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vliissingen	Doelmatige en efficiënte wijze van afvalverwijdering in combinatie met doelmatig en efficiënt beheer van de milieustraat.

9.6.3 Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Terneuzen
Doel	Taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de deelnemende partijen uitvoeren, op het vlak van milieu.
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Zeeland, provincie Zeeland en waterschap Zeeuwse Stroom.
Vertegenwoordiging	Eén lid in algemeen bestuur, Wethouder Dhr. C. Bertijn (Ambtenaar: Mevr. M. Fix).
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2023 is € 480.900 (2022: € 470.000).
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 € 2.368.580 (2020: € 1.597.000). Het vreemd vermogen 2021 € 2.539.429 (2020: € 1.663.000).
Resultaat	Resultaat 2021 bedraagt € 889.000 bedraagt (2020: € 451.000).
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	De RUD-Zeeland is de wettelijk verplichte omgevingsdienst. De RUD-Zeeland is het centrale milieuloket van Zeeland en staat voor een schoon en veilig in Zeeland. Vanaf het begrotingsjaar 2021 begroot en rekent de RUD-Zeeland op basis van de werkelijk afgenomen uren. Hiervoor is het systeem van PxQ vastgesteld. RUD-Zeeland is volop betrokken bij de voorbereidingen van de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023. Het is nodig dat de deelnemers daarbij zo veel mogelijk op één generieke uitvoeringslijn komen. De uitvoeringskosten en daarmee de deelnemersbijdragen worden daardoor zo laag mogelijk gehouden.
(Financiële) risico's	Kostenstijging als gevolg van strengere landelijke kwaliteitseisen zijn een risico. De uitvoeringsorganisatie van de RUD-Zeeland is kwetsbaar omdat in de komende jaren veel oudere medewerkers met pensioen gaan. De arbeidsmarkt is voor veel specialistische functies bijzonder krap. De uitvoeringsorganisatie moet ook worden versterkt en/of uitgebreid worden om te voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsbeleid. Tenslotte moet het weerstandsvermogen van de RUD-Zeeland worden aangepast om financiële risico's te kunnen opvangen.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	De RUD-Zeeland verzorgt een optimale uitvoering van de basistaken van de gemeente Vlissingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Tot 1 januari 2023 geldt dit voor de onderdelen van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Wet milieubeheer en het Besluit Omgevingsrecht. Het wettelijk kader is vanaf 1 januari 2023 de Omgevingswet en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving.

9.6.4 Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	De doelstelling van de Veiligheidsregio Zeeland is het behartigen van de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van Brandweezorg, Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisismangement. De gemeenschappelijke meldkamers voor politie, brandweer en ambulancezorg van Zeeland en Midden- en West Brabant zullen in 2020 worden samengevoegd als onderdeel van een landelijke reorganisatie van de meldkamers, waardoor de meldkamer niet langer deel meer uitmaakt van Veiligheidsregio Zeeland.
Betrokken partijen	Raden en colleges van b&w van alle Zeeuwse gemeenten.
Vertegenwoordiging	De burgemeester in het algemeen bestuur en als agendalid en toehoorder in het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2023 is € 3.227.823(2022: € 3.075.440).
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 € 4.432.962(2020: € 4.798.553). Het vreemd vermogen 2021 € 33.525.975(2020: € 38.834.569).
Resultaat	Resultaat 2021 € 755.012 (2020: € 1.592.009).
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen in de brandweezorg, met name op het gebied van de aanwezigheid en de positie van brandweervrijwilligers, moet uiteindelijk resulteren in het ontwikkelen van een meerjarenvisie "Brandweezorg 2030. In dit traject moeten we nadrukkelijk oog houden voor de brandweezorg en de borging van goede brandweezorg in de gemeente Vlissingen. De VRZ heeft dit proces in gang gezet. De VRZ, GGD en RUD hebben onderzoeksbureau Berenschot een onderzoek laten doen naar de mogelijkheden tot samenwerking, waarbij de samenwerking voor alle partijen ook tot een meerwaarde zal leiden. Uit dit onderzoek is een groeimodel naar voren gekomen. In dit groeimodel worden stappen gezet om op uitvoeringsniveau op bepaalde onderwerpen samenwerking te zoeken. De directies van de genoemde GR-en zijn dit groeimodel verder aan het uitwerken.
(Financiële) risico's	De VRZ staat in de komende beleidsperiode, naast operationele uitdagingen zoals hierboven toegelicht, ook voor een aantal financiële uitdagingen. Oplopende kapitaallasten als gevolg van noodzakelijk vervangingsinvesteringen van brandweermaterieel en oplopende loonkosten laten in de meerjarenraming 2023 t/m 2025 een stapsgewijze stijging van de gemeentelijke bijdrage zien.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	Op grond van de Wet Veiligheidsregio's en de op de grond van deze wet opgestelde Gemeenschappelijke regeling VRZ 2013 zijn door de dertien Zeeuwse gemeenten aan de VRZ een aantal taken en bevoegdheden in het kader van de advisering, bestrijding en voorkoming van rampen, branden en crises overgedragen. Naast deze taken is de VRZ op grond van diezelfde wet verantwoordelijk voor het instellen en in stand houden van de Brandweer, een meldkamerfunctie en het instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie (GHOR). Deze wettelijke taken moet de VRZ uitvoeren in een, vanuit veiligheidsoogpunt, ingewikkelde regio. Naast de specifieke geografische en infrastructurele kenmerken, wordt in Zeeland met veel vrijwilligers gewerkt die zich inzetten voor de veiligheid in Zeeland. Samen met de andere twaalf deelnemende gemeenten in de VRZ, is het voor de gemeente Vlissingen van belang dat de VRZ op een financieel verantwoorde en met voldoende operationele sterkte de genoemde wettelijke taken kan vervullen. Dit is van groot belang voor de veiligheid van de burgers in Vlissingen en Zeeland.

Stadsgewestelijke brandweer Vlissingen-Middelburg (SGB)

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	De doelstelling van de Stadsgewestelijke brandweer betreft het beheer, onderhoud en instandhouding van de brandweerkazernes binnen het stadsgewest.
Betrokken partijen	Gemeenteraden en colleges van b&w van de gemeenten Middelburg en Vlissingen.
Vertegenwoordiging	De burgemeester en één wethouder in het algemeen bestuur en twee plaatsvervangende leden uit het college.
Financieel belang	De gemeente Vlissingen draagt voor 50% bij aan de begroting van de SGB. De gemeentelijke bijdrage voor 2023 is € 401.500 (2022 € 390.500).
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 €164.905 (2020: € 224.000). Het vreemd vermogen 2021 €9.797.349 (2020: € 9.928.473).
Resultaat	Resultaat 2021 €-35.373 (2020: € 23.800).
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	Bij het overgaan van al het personeel, materieel en materiaal naar de VRZ is afgesproken met alle deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling VRZ dat het eigendom van de gebouwen (kazernes) en het beheer van de brandkranen achterblijft bij de gemeenten. Voor de gemeenten Vlissingen en Middelburg geldt dat deze onderdelen niet in beheer zijn van de afzonderlijke gemeenten, maar bij de SGB. Voor deze, bij de SGB achterblijvende taken, is samen met de gemeente Middelburg een uitvoeringsorganisatie worden ingericht.
(Financiële) risico's	De voorziening FLO.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	De doelstelling van de Stadsgewestelijke brandweer betreft, na de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014, het door de gemeenten Vlissingen en Middelburg gezamenlijk verzorgen van het gebouwenbeheer van de kazernes en het onderhoud van de brandkranen binnen de SGB.

Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (Trainingscentrum Vlissingen B.V.)

Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Het verzorgen van cursussen op het gebied van brandpreventie, -het bestrijden en -beveiligen en de realistische voorbereiding van cursisten op hun taken als (bedrijfs) brandweerman/vrouw of al (bedrijfs)hulpverlener in bedrijven en instellingen.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen.
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft 100% zeggenschap. Het geplaatst aandelenkapitaal bedraagt € 150.000 met een agioreserve van € 822.260.
Financieel belang	De gemeente is 100% aandeelhouder en heeft een langlopende lening verstrekt van € 375.000 (v.j. € 375.000). Daarnaast is een rekening-courant krediet verstrekt. Zowel het eigen vermogen als de langlopende lening en het rekening courant zijn volledig voorzien.
Vermogen	Het eigen vermogen 2020 € 675.000 (2019: € 1.190.000). Het vreemd vermogen 2020 € 1.315.000 (2019: € 784.000).
Resultaat	Resultaat 2020 € -511.000 (2019: € -238.000).
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	De gemeente is in verregaande onderhandeling met een partij over de overname van de aandelen.
(Financiële) risico's	De gemeente loopt geen financieel risico meer aangezien het eigen vermogen, langlopende lening en rekening-courant reeds volledig zijn voorzien. Wel zal een "bruidschat" van € 215.000 betaald moeten aan de overnemende partij.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	De vennootschap draagt direct niet bij aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Indirect draagt de vennootschap bij aan de beleidsdoelstellingen van veiligheid vanwege opleidingen aan personeel van VRZ.

9.

PARAGRAFEN

North Sea Port SE

Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Sas van Gent
Doel	Ontwikkeling, uitgifte en beheer van havens, haventerreinen en -faciliteiten, van Vlissingen tot Gent. Verder zorgdragen voor a) een veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer, en b) nautische en maritieme orde en veiligheid.
Betrokken partijen	Provincie Zeeland en Oost-Vlaanderen, Stad Gent en gemeenten Borsele, Terneuzen, Vlissingen, Evergem en Zelzate.
Vertegenwoordiging	Gemeente Vlissingen is sinds 1 juli 2019 aandeelhouder in North Sea Port SE, voor 8 1/3 procent. De gemeenten Borsele en Terneuzen zijn dat voor eenzelfde percentage. Provincie Zeeland is 25 procent aandeelhouder in North Sea Port SE. De andere 50 procent van de aandelen SE worden gehouden door Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent en gemeenten Evergem en Zelzate. Gemeente Vlissingen heeft, uit het College, één lid in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van North Sea Port SE.
Financieel belang	Gemeente Vlissingen is sinds 1 juli 2019 aandeelhouder in North Sea Port SE, voor 8 1/3 procent.
Vermogen	Het groepsvermogen 2021 € 566.629.000 (2020 € 530.916.000) Het vreemd vermogen 2021 € 400.081.000 (2020 € 435.602.000).
Resultaat	North Sea Port heeft 2021 afgesloten met een positief resultaat van € 43,1 miljoen voor belastingen. In 2020 bedroeg datzelfde resultaat € 39,7 miljoen positief.
Raadsprogramma	Aantrekkelijke stad
Ontwikkelingen	De totale overslag over 2021 bedroeg 128,6 miljoen ton (2020: 118,3 miljoen ton). Het aandeel via zeevaart daarin bedroeg 68,9 miljoen, dat van de binnenvaart 59,7 miljoen. In 2021 gaf North Sea Port 55 hectare aan grond aan bestaande en nieuwe klanten uit. De totale omzet over 2021 bedroeg € 113 miljoen; afgerond € 69 miljoen daarvan werd gerealiseerd aan Nederlandse zijde, het restant van € 44 miljoen aan Vlaamse zijde. Bij North Sea Port zijn 231 personen in dienst. Hiervan werken afgerond 217 voltijds; aan Vlaamse zijde gaat het om een aantal van afgerond 125 en aan Nederlandse zijde van 92. In het havengebied zijn 550 bedrijven actief. Deze genereren in totaal 101.532 (in)directe banen. Hiervan zijn 36.387 aan Nederland toe te wijzen en 65.145 aan Vlaanderen. De toegevoegde (in)directe waarde in het zeehavengebied bedraagt € 12,6 miljard. Daarmee behoort het tot de top-drie van Europese zeehavens; alleen Rotterdam en Antwerpen moet het vóór laten. In 2021 hebben de aandeelhouders van North Sea Port een aandeelhoudersstrategie vastgesteld; aansluitend werd een strategisch plan van het havenbedrijf goedgekeurd. Voor 2022 voorzagt North Sea Port betere cijfers dan voor 2021; in het eerste kwartaal 2022 was deze verwachting zichtbaar in een 6,2 procent hogere overslag via de zeevaart. Door hogere (energie)prijzen, de oorlog in Oekraïne en de sancties tegen Rusland is het uitspreken van die verwachting niet meer zo vanzelfsprekend.
(Financiële) risico's	North Sea Port doet aan risicomanagement. Het havenbedrijf onderkent en managet diverse risico's die het opsomt in haar bestuursverslag. Onzekere factor is de hoogte van de te betalen vennootschapsbelasting; het havenbedrijf is nog steeds met de Belastingdienst in gesprek over de vaststelling van de fiscale openingsbalans. Eind 2021 bedroeg de financieringspositie van North Sea Port Netherlands € 272 miljoen; de garantstelling door de Nederlandse garanten, waaronder gemeente Vlissingen, bedroeg € 400 miljoen. Het verschil tussen deze twee bedragen is de buffer en deze is meer dan toereikend. De Nederlandse aandeelhouders staan daarnaast (secundair) borg voor de leningen en derivatenportefeuille van WarmCO2, voor een bedrag van € 65 miljoen. Per 30 september 2021 bedroeg de financieringspositie WarmCO2 € 61 miljoen.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	Gemeente Vlissingen streeft naar nieuwe ontwikkelingen in het zeehavengebied, met nieuwe bedrijven, nieuwe werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Havenbedrijf North Sea Port draagt hier in ruime mate aan bij.

Holding Zeeuwse Visveiling N.V.

Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Holding Zeeuwse Visveilingen N.V. heeft een 100% deelneming in Zeeuwse Visveiling Vlissingen B.V. en een 100% deelneming in Zeeuwse Visveiling Breskens N.V.
Betrokken partijen	Zeeuwse Visveiling Vlissingen B.V., Zeeuwse Visveiling Breskens N.V.
Vertegenwoordiging	De Gemeente Vlissingen heeft 65% van de aandelen van de Holding. Vertegenwoordiging van één wethouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De Gemeente Vlissingen heeft 65% van de aandelen van de Holding.
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 € 5.020.085 (2020 € 5.176.108) Het vreemd vermogen 2021 € 111.642 (2020 € 94.467)
Resultaat	Groepsresultaat (na belastingen) 2021 € -/- 156.023. (2020 € -/- 303.206).
Raadsprogramma	Aantrekkelijke stad
Ontwikkelingen	Het resultaat van Holding Zeeuwse Visveilingen (HZV) sloot af met een negatief resultaat van € 156.023 (2020: € 303.206 negatief). Dit werd met name veroorzaakt door gemaakte juridische advieskosten ad € 155.485. In 2021 heeft besluitvorming plaatsgehad omtrent het concentreren van alle activiteiten in Vlissingen. Gemeente Vlissingen heeft met dit voorstel ingestemd. In 2021 zijn besprekingen tussen directie en RvC van HZV en een potentieel overnemende partij van de aandelen stil komen te liggen in verband met juridische procedures die gemeente Sluis had aangespannen jegens HZV. De visserijsector heeft in 2021 door de Brexit, aanlandplicht, hoge brandstofprijzen en het Noordzeeakkoord een roerig jaar achter de rug. Omzet en resultaat van HZV zullen naar verwachting de komende jaren onder druk staan
(Financiële) risico's	Zorg is er voor de aanlandplicht; het moeten aanvoeren van alle gevangen vis leidt mogelijk tot onwerkbaar situaties op de vloot en in de aanvoerhavens. Extra kosten worden verwacht voor opslag en koeling van vis die niet voor menselijke consumptie verkocht mag worden. Ander punt van zorg is de Brexit. De Nederlandse visvloot is voor een groot deel van Engelse en Schotse visgronden afhankelijk. Verder zijn het verbod op de pulskor, de bouw van windmolenparken op zee, Covid-19, stikstof en sterk gestegen brandstofkosten volgende bedreigingen voor de visserij.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	Werkgelegenheid, het ontvangen van dividend en het beperken van risico's zijn redenen waarom een publieke partij aandeelhouder in een bedrijf wil of kan zijn. De werkgelegenheid vanuit de visveiling (in FTE) is op één hand te tellen; de werkgelegenheid vanuit het visserijcluster (toeleverende visserijreders en verwerkende visindustrie) is groter.

Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Orionis Walcheren is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Vlissingen, Middelburg en Veere voor de uitvoering van (wettelijke) taken op het gebied van de Participatiewet (PW, IOAW, IOAZ, BBZ, WSW) en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Daarnaast voert Orionis Walcheren een voornaam deel van de minimaregelingen uit. Orionis Walcheren ondersteunt inwoners die een beroep doen op de Participatiewet met hun ontwikkeling en begeleiding naar (zo regulier mogelijk) werk. Zodat deze inwoners weer zo spoedig mogelijk in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en zo veel mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Inwoners die (tijdelijk) ondersteuning nodig hebben voor hun levensonderhoud, kunnen een beroep doen op Orionis Walcheren voor een inkomens- en/of bijstandsvoorziening(en).
Betrokken partijen	Raden en colleges van b&w van de gemeenten Veere, Vlissingen en Middelburg.
Vertegenwoordiging	Eén bestuurslid DB en drie AB leden uit het college gemeente Vlissingen.
Financieel belang	De totale bijdrage van de gemeente Vlissingen aan Orionis Walcheren bedraagt voor 2023 € 45.578.131 (2022 = € 50.489.587). Deze totale bijdrage bestaat voor een voornaam deel (zo'n 77%) uit Rijksbijdragen voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen (BUIG-budget), re-integratieactiviteiten en beschut werk (WSW). Daarnaast is er een gemeentelijke bijdrage in de uitvoeringskosten van Orionis, in aandeel gebaseerd op de verhouding in Rijksmiddelen van de verschillende regelingen tussen de gemeenten. De gemeentelijke bijdrage van Vlissingen aan Orionis voor 2023 is € 7.944.100 (2022: € 8.032.700). Tevens is een gemeentelijke bijdrage aan de orde t.b.v. de bekostiging van bijzondere bijstand, minimaregelingen en voorzieningen op het gebied van schuldhulpverlening. Deze bijdrage bedraagt voor 2022 € 3.301.866 (2021 = € 3.256.448).
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 €264.000 (2020: € 0). Het vreemd vermogen 2021 € 25.752.000 (2020: € 29.429.000).
Resultaat	Resultaat 2021 € 295.000 (2020:€ 2.833.000).
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	<p>De (interne en externe) onderzoeken van de afgelopen jaren naar Orionis Walcheren duiden, voor wat betreft de bedrijfseconomische prestaties, allen eenzelfde richting op: het resultaat van het Werkleerbedrijf wijkt in negatieve zin (te) sterk af van het landelijk gemiddelde. De onderzoeken dragen actief bij aan de doelstelling om te komen tot een goed functionerend, samenhangend en betaalbaar, integraal stelsel van ondersteuning ten behoeve van de inwoners. De onderzoekers constateren dat de oorzaken van het (financieel) ongunstige vertrekpunt van het Werkleerbedrijf van Orionis nadrukkelijk zijn terug te voeren op de bedrijfsvoering. En daarmee moet redelijkerwijs de financiële performance van het Werkleerbedrijf al in enige jaren aanzienlijk verbeterd kunnen worden.</p> <p>De onderzoeken hebben concrete maatregelen (handvatten) opgeleverd, die Orionis ter hand moet nemen om het bedrijfsresultaat structureel te gaan verbeteren. Het zijn maatregelen die op zichzelf staan en samen opgeteld de onderbouwing vormen voor de verbetering van het bedrijfsresultaat in zijn totaliteit. De maatregelen zijn tevens 'de knoppen' waar het management van Orionis op kan gaan sturen en aan de gemeentelijke bestuurders tussentijds verantwoording over dient af te leggen. Het geheel aan interventies biedt de gemeente(n) en het management van Orionis de mogelijkheid en het inzicht om met een breder, concreter en succesvollere aanpak tot de goede sociale en financiële resultaten te komen. Voorgaande krijgt in 2023 nadrukkelijk zijn beslag en moet dan ook zichtbaar (financieel) resultaat opleveren. Daarnaast dient verdere reductie van het aantal bijstandsgerechtigden te worden gerealiseerd.</p> <p>Orionis Walcheren dient, rekening houdend met het hiervoor gestelde, verdere (resultaat)verbeteringen in de bedrijfsvoering en uitvoering door te voeren zodat (structureel) wordt voldaan aan de gemeentelijke taakstelling op het cluster inkomen en participatie in het kader van de artikel 12 procedure. Er wordt van uit gegaan dat Orionis Walcheren, overeenkomstig de eigen begroting van Orionis Walcheren, in 2023 zonder extra gemeentelijke bijdrage opereert.</p>
(Financiële) risico's	De Rijksbijdrage voor bijstandsuitkeringen (BUIG) is de afgelopen jaren ontoereikend gebleken. Het tekort is de afgelopen jaren wel afgenomen. Voor compensatie van een deel van het tekort kan de gemeente mogelijk een beroep doen op een vangnetregeling.

9.

PARAGRAFEN

	Tevens is sprake van een verlieslatende exploitatie van het Werkleerbedrijf van Orionis Walcheren.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	Het toeleiden naar (zo regulier mogelijk) werk of participatie en het bieden van inkomensondersteuning, zodat inwoners weer zelf in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en geen beroep meer hoeven doen op de Participatiewet (bijstandsuitkering). Voorzien in een passende werkomgeving voor mensen die zijn aangewezen op een beschutte werkplek. Dit alles binnen de daarvoor beschikbaar gestelde Rijksmiddelen.

9.

PARAGRAFEN

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Goes
Doel	Het openbaar lichaam is ingesteld om gezamenlijke belangen van de deelnemers te behartigen op het gebied van de Wet publieke gezondheid, de Wet veiligheidsregio's, de Wet op de lijkbezorging, de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Wet Kinderopvang.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B&W van alle Zeeuwse gemeenten.
Vertegenwoordiging	Eén bestuurslid en één plaatsvervangend lid uit het college.
Financieel belang	Bijdrage naar rato van het aantal inwoners op 1 januari voorafgaand aan het desbetreffende begrotingsjaar zoals door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd. De gemeentelijke bijdrage voor 2023 is € 2.000.092 (2022: € 1930.833) exclusief inkoop jeugdhulp. De gemeentelijke bijdrage voor het onderdeel inkoop jeugdhulp bedraagt voor 2023 is € 18.413.211 (2022 € 17.255.543).
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 € 1.419.584 (2020: € -1.289.047). Het vreemd vermogen 2021 € 23.407.356 (2020: € 25.110.612).
Resultaat	Resultaat 2021 € -3.737.763 (2020: € -6.173.069).
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	De reguliere werkzaamheden van de gemeenschappelijke regeling GGD Zeeland (GR GGD) zijn na de corona-pandemie en gedurende 2022 voortgezet. De GR GGD voert landelijk gesprekken met de Rijksoverheid en het RIVM om de pandemische paraatheid op orde te houden in het geval van nieuwe coronagolven of nieuwe pandemieën. De verkenning naar samenwerkingsmogelijkheden met de RUD en VRZ heeft geleid tot afspraken om een samenwerkingsscenario verder uit te werken. Verwacht wordt dat er een concrete uitwerking wordt opgeleverd gedurende het najaar van 2022. In de tussentijd is er een verkenning gestart naar het gezamenlijke huisvestingsvraagstuk. Het AB van de GR GGD heeft ingestemd met deze verkenning. Uitkomsten worden ook in het najaar van 2022 verwacht. De GR GGD heeft gedurende het najaar van 2021 aangegeven dat de financiële basis van de organisatie niet op orde is om het basistakenpakket op het gewenste niveau uit te voeren. Sommige taken van de organisatie worden nu zelfs onder het gewenste niveau uitgevoerd. De concrete implicaties van deze situatie werkt de GR GGD concreet uit in een voorstel voor een begrotingswijziging om dit te kunnen herstellen. Dit voorstel wordt voor voorzinswijze voorgelegd aan de Zeeuwse gemeenteraden in het najaar van 2022. Met betrekking tot het programma Inkoop jeugdhulp Zeeland zijn verschillende gemeenteraden bezorgd over de bestaande constructie van bestuurscommissie en inkooporganisatie binnen de GR GGD en is onderzoek gedaan naar de gewenste governance vorm voor de inkoop van jeugdhulp. Hierbij is gevraagd een koppeling naar de inkoop van beschermd wonen en mogelijk andere onderdelen van het sociaal domein in Zeeland mee te nemen. Najaar 2022 worden de voor- en nadelen van 4 constructies nader bekeken, waarna voorjaar 2023 een concreet voorstel aan de Zeeuwse gemeenteraden zal worden voorgelegd. De uitkomst van dit traject heeft naar verwachting gevolgen voor dit beleidsprogramma en/of de GGD. Verder wordt in 2023 de nieuwe aanbesteding jeugdhulp voorbereid. Hierbij worden de ervaringen met de huidige contractering 2020-2023 meegenomen alsmede de nieuwe Zeeuwse Regiovisie Jeugdhulp die begin 2023 aan de gemeenten wordt voorgelegd.
(Financiële) risico's	De onvoorspelbaarheid van de corona-pandemie en de onzekerheden over de daaraan gerelateerde extra taken en kosten lijken gedurende 2022 steeds verder af te nemen. Corona gerelateerde kosten zijn bovendien tot nu toe steeds door de rijksoverheid en het RIVM gedekt. Verschillende personele ontwikkelingen hebben geleid tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage in 2023. De VZG richtlijn is daarmee overschreden. Verdere bezuinigingsmaatregelen zijn niet mogelijk gebleken bij het vaststellen van de programmabegroting 2023-2026. Het jaarresultaat 2021 van de GR GGD is voor het onderdeel GGD positief uitgekapt. Dit resultaat wordt voornamelijk verklaard door middelen die nog niet ingezet konden worden voor het werven van personeel bij Veilig thuis. De GR GGD heeft voorgesteld om het positieve resultaat toe te voegen aan de algemene reserve en een klein deel te

	<p>gebruiken als bestemmingsreserve om het budget ‘gemeentelijke projecten’ aan te vullen. De toevoeging van dit positieve resultaat aan de reserves heeft een positief effect op een benodigde weerstandscapaciteit van de organisatie. De huidige weerstandscapaciteit (ook na toevoeging van dit jaarresultaat) blijft onder de 5% VZG richtlijn. Besluitvorming over de bestemming van dit jaarresultaat vindt plaats in oktober 2022. Door de lage weerstandscapaciteit van de GR GGD kunnen onvoorziene kosten leiden tot de verhoging van de gemeentelijke bijdrage.</p> <p>Het programma inkoop jeugdhulp blijft financieel risicovol. Naar aanleiding van de voor Vlissingen negatieve effecten van het nieuwe woonplaatsbeginsel jeugd hebben wij al een verhoging doorgevoerd op het initiële begrotingsvoorstel 2023 voor dit programma. Helaas is de ervaring dat de kosten elk jaar weer doorstijgen. Die kans wordt voor 2023 nog groter ingeschat vanwege de verwachte impact van de huidige crisis op gezinnen.</p>
<p>Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen</p>	<p>De GR GGD voert verschillende taken uit in het kader van de Wet Publieke Gezondheid. Het gaat hier om onder andere uitvoering van de jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding (waaronder covid-19), medische milieukunde (waaronder PFAS-gerelateerde zaken) en psychosociale hulpverlening.</p> <p>Het programma inkoop jeugdhulp voert Jeugd Wettaken uit op het terrein van contractering en subsidiering van jeugdhulp. Hieronder vallen aanbestedingsprocedures, het uitvoeren van contractmanagement, het uitvoeren van een geautomatiseerd berichtenverkeer en de financiële administratie terzake, het monitoren en verantwoorden van de uitgaven. De inkoop van de jeugdhulp geeft invulling aan de Visie op het Specialistisch Zorglandschap Jeugdhulp Zeeland en de Transformatieagenda Jeugd Zeeland 2018-2022 en de (komende) Regiovisie Jeugdhulp Zeeland.</p> <p>Het programma Veilig Thuis voert voor Vlissingen de taken van het Zeeuwse advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling uit. Deze taken vloeien voort uit de Wmo, de Jeugdwet en de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Het programma kent een duale financiering via de jeugdhulpbudgetten van de 13 gemeenten enerzijds en de centrumgemeente middelen uit de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DuVo) anderzijds.</p>

Gemeentelijke Vervoerscentrale B.V.

Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Terneuzen
Doel	Organiseren en regisseren van maatschappelijk- en leerlingen vervoer (Sociaal Domein) op Walcheren.
Betrokken partijen	Aandeelhouders zijn het Samenwerkingsverband Collectief vervoer Zeeuws-Vlaanderen, het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio, de gemeenten Vlissingen, Veere, Middelburg en Goeree-Overflakkee en de Provincie Zeeland.
Vertegenwoordiging	Via Algemene aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	In 2015 heeft de gemeente 2.000 preferente aandelen gekocht voor € 0,34. In 2022 bedraagt de gemeentelijke bijdrage € 148.000 (2021: € 148.000) voor het verzorgen van doelgroepenvervoer. Doordat de jaarrekening en de begroting zijn vertraagd, hebben wij geen cijfers over de gemeentelijke bijdrage 2023.
Vermogen	Het eigen vermogen 2020 € 485.890 (2019: € 297.000). Het vreemd vermogen 2020 € 1.882.600 (2019: € 1.895.000). De jaarrekening 2021 is nog niet ontvangen.
Resultaat	Resultaat 2020 € 183.000 (2019: € 22.000). De jaarrekening 2021 is nog niet ontvangen.
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	De GVC regisseert en organiseert het doelgroepenvervoer (Vraagafhankelijk Wmo vervoer, vervoer in het kader van de Jeugdwet en het leerlingenvervoer) sinds november 2015. In het kader van de Regionale Mobiliteitsstrategie van de provincie Zeeland is in 2022 een raadsbesluit genomen over de doorontwikkeling van de GVC tot een Mobiliteitscentrale. Verdere besluitvorming over de oprichting en vormgeving van de Regionale Mobiliteitsstrategie zal nog plaats gaan vinden.
(Financiële) risico's	Geen risico's uit hoofde van aandeelhouderschap anders dan normale risico's. Verder heeft de GVC normale bedrijfsvoering risico's uit hoofde van het aansturen van het doelgroepenvervoer bijvoorbeeld toename van personeelskosten bij uitbreiding van de formatie, investeringen in ICT of een hogere BTW. Gesprekken over een Overeenkomst van Opdracht met daarin ook financiële afspraken worden momenteel gevoerd.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	De taak van de GVC is om een bijdrage te leveren aan de doelmatigheid en de kwaliteit van het doelgroepenvervoer.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Het beheren en (doen) exploiteren van zwembadgebouwen alsmede het financieren daarvan.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen en gemeente Middelburg.
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (de helft van € 90.000). Tevens één directeur in de directie.
Financieel belang	De gemeente draagt bij in het exploitatietekort van de BV op basis van de verhouding 50-50 met de gemeente Middelburg.
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 € 277.486 (2020: € 277.486). Het vreemd vermogen 2021 € 9.107.304 (2020 € 9.643.228).
Resultaat	Resultaat 2021 € 0 (2019: € 0).
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	In het jaar 2021 heeft omwille van de Coronamaatregelen (Covid-19) in meer of mindere mate effect gehad op het vermogen. Het jaar 2021 heeft ook in meer of mindere mate effect gehad op de openstelling van het zwembad. Het jaar 2021 heeft tevens in het teken gestaan van reguliere onderhoudswerkzaamheden en is de actualisatie van onderhoudsbegroting en het opstellen van een duurzaamheidsrapport afgerond voor de periode 2020-2034.
(Financiële) risico's	Bijdragen in een eventueel exploitatietekort.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	Het samen met de gemeente Middelburg in stand houden van het Vrijburgbad draagt bij aan het realiseren van de sportdoelstellingen van de gemeente Vlissingen. Door te zorgen voor goede sportfaciliteiten in de gemeente, en deze voor betaalbare tarieven beschikbaar te stellen, zorgen we er voor dat zoveel mogelijk inwoners kunnen sporten en bewegen.

Evides Aqua b.v.

Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel	De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop. Het waarborgen van het wettelijk gedefinieerde publiek belang volgens de drinkwaterwet. Voor Evides is dit het leveren van continu, betrouwbaar drinkwater.
Betrokken partijen	De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop. Het waarborgen van het wettelijk gedefinieerde publiek belang volgens de drinkwaterwet. Voor Evides is dit het leveren van continu, betrouwbaar drinkwater.
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering van aandeelhouders één lid uit het college van B&W.
Financieel belang	De gemeente Vlissingen heeft een kapitaalbelang van 5,765% in GBE Aqua B.V
Vermogen	Het eigen vermogen 2021 € 1 mln Het vreemd vermogen 2021 € 354,55 mln
Resultaat	Het resultaat van GBE Aqua B.V. bestaat normaliter uit het saldo van vooral de dividendbaten vanuit Evides en de lasten van financiering, management, kantoor ed
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen
Ontwikkelingen	Hoofdtak van de B.V. is het beheer van de aandelen in Evides. Inzet is om het aangetrokken vreemde vermogen, voor de aankoop van het aandelen pakket Evides van PZEM, versneld af te lossen. De aandeelhouders hebben zich bij oprichting van de BV verplicht om ontvangen dividenduitkeringen vanuit PZEM via kapitaalstorting door te storten aan GBE-Aqua B.V. In 2022 heeft dit voor de eerste keer plaatsgevonden.
(Financiële) risico's	Niet van Toepassing
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gem Vlissingen	GBE Aqua B.V. is opgericht om het dividend Evides jaarlijks beschikbaar te krijgen. Het dividend Evides is structureel opgenomen in de begroting.

9.7 Grondbeleid

Grondbeleid

Grondbeleid kan worden omschreven als het geheel van de wijze van toepassing van het financiële en juridische instrumentarium dat de overheid ter beschikking staat om op de gewenste plaats, tijdig en tegen aanvaardbare kosten grond c.q. ruimte beschikbaar te krijgen voor de vestiging van door die overheid gewenste functies.

Het grondbeleid bestaat uit de verschillende instrumenten die de gemeente heeft om de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente te realiseren. Daarbij staat de grondexploitatie centraal. Het grondbeleid spreekt zich met name uit over welke rol de gemeente in de grondexploitatie wil spelen. Uitgangspunt van de grondexploitatie is de structuur- en woonvisie van de Gemeente (2013). Het vigerende (afwegings)kader is de door de Raad eind 2021 vastgestelde nota Grondbeleid.

Beleid

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt bij voorkeur een facilitair (passief) grondbeleid gevoerd, met als doel het minimaliseren van risico's en een evenwichtige cashflow. In een aantal specifieke gevallen is toch in enige vorm sprake van actief grondbeleid. Vanuit Wind in de Zeilen wordt de ontwikkeling van de Kenniswerf verder versterkt, waarvoor een grondexploitatie in voorbereiding is. De mate waarin hierin sprake zal zijn van actief grondbeleid dient nog nader te worden bepaald. Daarnaast zijn grondexploitaties in voorbereiding voor het project Stadslandgoed bij het JCV en Baskenburch West. Bij bestaande ontwikkelingen blijft een actief grondbeleid gehandhaafd, met als doel het maximaliseren van de opbrengst van ingezette ontwikkelingen.

De uitvoering van het grondbeleid valt binnen een aantal kaders zoals Organisatie en Financiën.

Organisatie

Raad (Kaders stellen)

- ruimtelijke kaders vaststellen (Omgevingsplan; Omgevingsvisie; Bestemmingsplan)
- beleidskaders, waaronder vaststellen Nota Grondbeleid en Nota Grondprijzen
- P&C cyclus, waaronder vaststellen, herzien en afsluiten grondexploitaties
- kredietverstrekking
- enz.

College van B&W (Uitvoeren en beheren)

- grondexploitaties beheren
- aan- en verkopen, verpachten en verhuren
- sluiten overeenkomsten
- enz.

Ambtelijke organisatie (Uitvoeren werkzaamheden)

- zorg dragen aan uitvoering verantwoordelijkheden college

Faciliterend grondbeleid

In het kader van het faciliterend (passieve) grondbeleid heeft de Raad geen rol wat betreft het beschikbaar stellen van middelen, omdat er bij een extern initiatief (in principe) geen middelen nodig zijn. De Raad heeft wel een rol in het stellen van ruimtelijke kaders. Het college en de ambtelijke organisatie hebben, passend binnen de kaders van de Raad, een gelijke rol als bij actief grondbeleid. Hiervoor zijn geen middelen beschikbaar en hebben zij geen eigen uitvoeringsagenda of -proces omdat het door derden wordt gerealiseerd. Wel wordt door middel van het kostenverhaal conform de Wro de benodigde financiële middelen bij de initiatiefnemer verhaald.

Financiën

De financiële kaders liggen vast binnen de financiële verordening en het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV), Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019). Onderstaand de richtlijnen en hoe we bij de gemeente Vlissingen daar uitvoering aan geven:

- Bij de start van een grondexploitatie wordt er een financieel-economisch haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en een business case gemaakt. Als dit plan tot uitvoer wordt gebracht wordt deze, conform het Grondbeleid 2021, 2 x per jaar geactualiseerd.
- Het risicomangement binnen de grondexploitaties is opgenomen in het organisatiebreed risicomangement en wordt 2 x per jaar geactualiseerd. Dit is per grondexploitatie verwerkt in het scenario 'laag'.
- Voor de strategische aankopen waarbij een langere periode zit tussen het moment van aankoop en het moment van ontwikkeling is er met de BBV niet meer de mogelijkheid tot het toepassen van een NIEGG. Deze gronden zijn opgenomen in de materiële vaste activa. Bij het vaststellen van een nieuwe grondexploitatie betreffende deze gronden worden deze weer in een grondexploitatie opgenomen.
- Tussentijdse winstneming: per grondexploitatie met een voordelige eindwaarde is berekend of er een tussentijdse winstneming gedaan moet worden. Zie hoofdstuk 4 'Winstnemingen'.
- Indien gemeentegrond vanuit de algemene dienst wordt ingebracht in het grondbedrijf wordt die grond gewaardeerd tegen de waarde waarop de grond op de balans is opgenomen.
- Cashflow beheersing: investeringen worden pas dan gedaan als hierdoor ook zicht is op het realiseren van inkomsten, of nadat de inkomsten gerealiseerd zijn. Zo wordt het bouwrijpmaken zoveel mogelijk pas uitgevoerd als er zicht is op afname van de bouwgrond.
- Kostenverhaal: bij een particuliere ontwikkeling voert de gemeente een faciliterend (passief) grondbeleid. Hierbij gaat de gemeente over tot kostenverhaal conform de Wro.
- Grondprijs: de gemeente Vlissingen hanteert standaard grondprijzen die afhankelijk zijn van de bestemming van de grond voor een aantal categorieën. Deze worden jaarlijks vastgesteld middels een separaat raadsvoorstel. Hiervan kan afgeweken worden en kan de grondprijs residueel berekend worden, zoals dit in het Scheldekwardier gebeurt.
- Erfpacht: de gemeente Vlissingen biedt in specifieke situaties de mogelijkheid van erfpacht aan.
- Rente: de rente waarmee gerekend wordt in de grondexploitaties, wordt gebaseerd op de gemiddelde rentevoet van de lopende leningen van de gemeente. Voor de grondexploitatie van het Scheldekwardier wordt tot en met 2024 gebruik gemaakt van projectfinanciering, deze heeft een eigen rentepercentage. De wijze van renteberekening is gebaseerd op de voorschriften conform de BBV.
- Kosten- en opbrengstenindexering: voor een zo goed mogelijke inschatting van de toekomstige kosten en opbrengsten wordt rekening gehouden met daadwerkelijke en toekomstige indexeringen van deze kosten en opbrengsten.
- Looptijd: in de BBV is een richtlijn opgenomen voor de maximale looptijd van een grondexploitatie, deze is op 10 jaar gesteld. Indien hiervan afgeweken wordt moet dit gemotiveerd worden en moeten beheersmaatregelen genomen worden. Op dit moment zijn er geen actieve grondexploitaties die een looptijd hebben langer dan 10 jaar.
- Bovenwijkse voorzieningen: of ook wel bovenplanse voorzieningen. Dit zijn voorzieningen die niet alleen voor het betreffende plan van nut zijn maar ook voor de omgeving of de hele stad. Te denken valt aan een toegangsweg die ook de toegang naar de omliggende gebieden verbetert, de aanleg van een brug waardoor ook andere wijken een voordeel hebben. Tot aan de 2e herziening 2016 waren deze zowel planmatig als financieel in de grondexploitaties opgenomen. Op basis van de BBV en de overleggen met de inspecteur van het ministerie van binnenlandse zaken zijn vanaf de 2e herziening 2016 de bovenwijkse voorzieningen ontvlochten. Daarbij zijn deze voorziening proportioneel binnen de grondexploitatie gehouden en voor het overige deel gedekt vanuit de algemene begroting. Deze proportionaliteit is op basis van het nut van deze voorziening voor de grondexploitatie en het algemene nut. Op deze manier ontstaat er een betere scheiding tussen grondexploitaties en de algemene begroting. Omdat een voorziening deel uit maakt van het betreffende plan blijft de aansturing en uitvoering van deze voorziening wel in het plan opgenomen

Programmadoelstellingen

Grondexploitatie is geen doel op zich. Het staat in het teken van de maatschappelijke effecten die we als gemeente beogen. In de 4 programma's van onze Programmabegroting zijn doelstellingen opgenomen die we mede middels de grondexploitaties willen realiseren.

Niet iedere grondexploitatie zal aan alle doelstellingen een bijdrage kunnen leveren. De grondexploitaties worden steeds getoetst op de bijdrage (of mogelijke strijdigheid) met de programmadoelstellingen. Op deze wijze zetten we grondexploitaties optimaal in ten behoeve van het bereiken van onze maatschappelijke doelstellingen.

Met de ontwikkeling van het Scheldekwartier en de andere grondexploitaties op uitbreidings- en inbreidingslocaties wordt aan diverse doelstellingen uit de programmabegroting een bijdrage geleverd, met name op het gebied van wonen. Naast het realiseren van koopwoningen in de diverse prijsklassen wordt er gestuurd op het bedienen van andere doelgroepen zoals ouderen en zorgbehoevenden, middeldure grondgebonden huurwoningen en het vervangen en toevoegen van de sociale woningvoorraad. Diverse bouwplannen zijn in voorbereiding, aanbouw of opgeleverd. Tevens wordt er met de vervangende nieuwbouw van sociale woningen een bijdrage geleverd aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Claverveld en Souburg-Noord spelen in op de behoefte om, voornamelijk, grondgebonden en in een groene setting te wonen. De snelle afzet in beide projecten toont de belangstelling in dit (hogere) segment voor het groen-stedelijke wonen. Met het vergroten van het aanbod grondgebonden woningen op ruime percelen wordt bijgedragen aan de ambitie om een divers en hoogwaardig woonproduct te kunnen leveren. Ruim een derde van de op te leveren woningen is gericht op senioren (levensloopbestendig) en in beide ontwikkelingen worden vrije bouwkavels aangeboden.

Klimaatadaptieve gebiedsontwikkeling met aandacht voor de opgaves rondom biodiversiteit, water en droogte zijn dragers voor de openbare ruimte in Claverveld en Souburg Noord. Nieuwe vormen van ecologisch beheer worden toegepast, waarmee ook na realisatie van de woonwijken een duurzame bijdrage geleverd wordt aan de woon- en leefomgeving in de gemeente Vlissingen. Middels participatieve trajecten worden eindgebruikers betrokken bij de vorming van de openbare ruimtes, bijvoorbeeld de inrichting van de speelruimte met leerlingen van Het Kompas in Souburg-Noord en werkgroepen voor de groene ontmoetingsplekken met omwonenden in Claverveld.

Ook wordt door deze plannen de economische potentie vergroot en het woonklimaat verbeterd. Bijvoorbeeld in het Scheldekwartier worden met het aanhelen van de stad verbindingen gemaakt of hersteld. Zo wordt met de oplevering van de Dokbrug een bijdrage geleverd aan de bereikbaarheid van (de binnenstad van) Vlissingen. Met de oplevering van de brug wordt ook invulling gegeven aan de lang gekoesterde wens om een volwaardige tweede ontsluiting van de binnenstad van Vlissingen te realiseren. De herstelde kades langs het Dok en in de Binnenhavens gaan ruimte bieden aan een veelheid aan activiteiten en voegen een onderscheidend verblijfsgebied toe aan het Vlissingse stedelijk gebied. Tevens ontstaat hiermee de mogelijkheid een (recreatieve) stadshaven te ontwikkelen. De combinatie van stad en water, maritiem (erfgoed) karakter en aansprekende nieuwbouw nodigt uit tot gebruik en draagt bij aan ambities op het gebied van een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en recreëren.

De ontwikkeling van het Scheldekwartier draagt bij aan de doelstellingen van de toeristische visie. Er wordt een uitgebreid toeristisch/recreatief programma gerealiseerd dat niet alleen een aanvulling is op de al aanwezige toeristische voorzieningen, maar dit ook verder versterkt. Op het Timmerplein worden hotelkamers, recreatie-appartementen en restaurants gerealiseerd. Alle in het hogere segment. Ook de realisatie van de stadshaven draagt met haar passantenplaatsen bij aan de doelen uit de toeristische visie. Voor de Spuikom wordt een visie opgesteld, die als basis gaat dienen voor de verdere uitwerking van dit gebied. In de visie wordt ingezet op het vervullen van brede ecologische, ruimtelijke en economische ambities in verbinding tot de boulevards en de binnenstad.

Met de ontwikkeling van de bedrijventerreinen Kenniswerf (fasen 1 t/m 4), Buitenhaven 3 en Souburg (fasen 1 en 2) geeft de gemeente Vlissingen concreet invulling aan het Bedrijventerreinprogramma Walcheren 2017-2021. De genoemde terreinen bieden voor de verschillende doelgroepen bedrijven een passend en onderscheidend aanbod in verschillende prijsklassen: zichtlocaties, niet-zichtlocaties, locaties voor woon-werkcombinaties, grote en kleine kavels, watergebonden terreinen, terreinen voor bedrijven met verschillende milieucategorieën, etc. Met de ontwikkeling van de bedrijventerreinen wordt (mede) vorm en inhoud gegeven aan de economische structuurversterking, die broodnodig is in de gemeente Vlissingen. Daarnaast dragen de bedrijventerreinen bij aan doelstellingen waar het gaat om het bevorderen van werkgelegenheid, het ondernemersklimaat en de samenwerking tussen overheid, onderwijs en

ondernemers (triple helix). Dit laatste punt speelt met name op de Kenniswerf een belangrijke rol. Met de beschikbare middelen uit het pakket Wind in de zeilen, wordt ruimte gecreëerd voor het vestigen van nieuwe bedrijvigheid, ontwikkel-, test- en demofaciliteiten, starters, scale-ups en R&D afdelingen op de Kenniswerf.

Grondexploitaties

Voor de volgende plannen is een grondexploitatie opgesteld, per plan is een korte beschrijving en is het jaarplan van 2023 opgenomen:

Scheldekwartier	Zie paragraaf 'Majeure Projecten'.
Souburg-Noord	Dit betreft een uitbreidingslocatie ten noorden van Oost-Souburg voor de realisatie van ca. 230 woningen. Het merendeel van fase 1 is inmiddels gerealiseerd.
Jaarplan 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ Woonrijp maken fase 2. ■ Civieltechnische uitwerking fase 3. ■ Aanpassen bestemmingplan fase 3.
Claverveld	Dit betreft een uitbreidingslocatie tussen Vrijburg en West-Souburg voor de realisatie van ca. 160 woningen.
Jaarplan 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ Continuering verkoop vrije bouwkavels: alle vrije bouwkavels verkocht per 31-12-2023. ■ Woonrijp maken Claverveld fase 2 (gefaseerd). ■ Oplevering woonrijp maken van deelfase Earlishof en overdracht aan beheer. ■ Oplevering Europees subsidietraject Interreg Co Adapt pilot. ■ Voorbereiding 'oversteek' (brugduikers) Claverveld fase 1 en 2.
Kenniswerf	De Kenniswerf ontwikkelt zich steeds meer tot een aantrekkelijke omgeving om in te ondernemen, te werken en waar mogelijk te wonen. Samenwerking tussen de 3 'O's (ondernemers, onderwijs en overheid) staat er centraal, krachten worden gebundeld en kennis wordt gedeeld! Voor 4 deelgebieden binnen het totale projectgebied zijn grondexploitaties ingesteld. Op basis van de collegeopdracht Kenniswerf wordt uitvoering gegeven aan deze grondexploitaties.
Jaarplan 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ De interesse die er op dit moment is in afname van bedrijfsgronden zal leiden tot een aantal grondverkoppen waarvan de effectuering zal plaatsvinden in 2022. Dit betreft in ieder geval: <ul style="list-style-type: none"> - 2 kavels Edisonweg Noord (KW1, verkoop via makelaar). - 2 kavels omgeving Witte Huis (KW2)1 kavel omgeving Lasloods (KW3). - 1 kavel omgeving Oceanwide (KW4). ■ Voor bovengenoemde verkopen wordt indien nodig het saneren en bouwrijp maken voorbereid en uitgevoerd in 2023 (KW1, KW2 en KW4).Woonrijp maken omgeving Lasloods (KW3).
Bedrijventerrein Souburg fase 2	Bedrijventerrein direct ten zuiden van de A58.
Jaarplan 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verkoop bedrijfskavels en daaraan verbonden werkzaamheden (Q1-Q4). ■ Afronden ontvlechting.
Spuikom	Een open gebied tussen de boulevards en de binnenstad met een beoogde invulling met onderscheidende functies (leisure en recreatie) in een groene setting.
Jaarplan 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ Herziening grondexploitatie Spuikom, inclusief: <ul style="list-style-type: none"> - Fasering. - Uitwerking bovenwijken. - Wijziging exploitatiegebied. - Kosten – Baten (obv extern advies). ■ Uitwerking Visie Spuikom:

9.

PARAGRAFEN

	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken en voorbereiding herziening planologisch kader. - Uitwerking stedenbouwkundig programma. - Voorbereiding bouwrijp maken. - Verkenning (Europese) subsidies. - Kleine acties ter uitvoering: <ul style="list-style-type: none"> ■ Aanpak pleinzijde CineCity Spuikomweg. ■ Aanpak openbaar gebied rondom Aldi. ■ Verbetering routing Badhuisstraat – Duinpoortweg - Spuikom.
Vrijburg West	Deze locatie ten westen van het sportpark Vrijburg kan ingezet worden voor sport en maatschappelijk.
Jaarplan 2023	<ul style="list-style-type: none"> ■ Herijking oorspronkelijke plannen. ■ Planuitwerking en actualiseren grex.

De volgende tabel geeft een totaaloverzicht van de geraamde eindwaarden zoals die bij de 2e herziening 2022 (bedragen x € 1.000) van de grondexploitaties in het scenario 'midden' zijn doorgerekend en de mutaties ten opzichte van de vorige herziening.

Plan	Looptijd	2022		
		1e herziening 2022 (eindwaarde)	+ mutaties 2e herziening 2022	= 2e herziening 2022 (eindwaarde)
Majeure projecten				
Scheldekwartier	2030	-94.590	-11.671	-106.261
Uitbreidings- en inbreidingslocaties				
Souburg Noord	2027	21	-424	-403
Claverveld	2026	1.860	-59	1.801
Bedrijventerreinen				
Kenniswerf fase 1	2025	-10.559	-354	-10.913
Kenniswerf fase 2	2025	-3.609	-233	-3.842
Kenniswerf fase 3	2025	-1.306	-147	-1.453
Kenniswerf fase 4	2025	1.320	-137	1.183
Bedr. Souburg fase 2	2031	1.022	-386	636
Overige locaties				
Spuikom	2023	-5.049	-99	-5.148
Vrijburg-West	2022	-3.523	-2	-3.525
Nog uit te voeren vanuit afgesl. exploitaties		1	-	1
Totaal		-114.412	-13.512	-127.924

Herijking grondexploitaties (artikel 12)

In overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK is eind 2015 een duurzame herziening opgesteld met een meerjarig acceptabel risicoprofiel. Hierbij is ook een externe toets uitgevoerd. Vanaf die tijd hebben de grondexploitaties 2 scenario's, een midden en een laag scenario. Het midden scenario heeft een gemiddeld risicoprofiel, daarbij is de kans op het optreden van een niet geraamd risico ongeveer 50/50. Het laag scenario heeft een laag risicoprofiel, daarbij zijn veel mogelijke risico's opgenomen in het resultaat en is de kans op het optreden van een niet geraamd risico dus laag. Inhoudelijk en financieel wordt er gestuurd op het midden scenario. Dat betekent dat er verantwoording wordt afgelegd op dit scenario en dat de begrotingen per grondexploitatie gebaseerd zijn op de doorrekening van dit scenario.

Reserves en voorzieningen

In overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK is in 2015 de reserve grondexploitaties afgebouwd en wordt deze ook niet verder opgebouwd zolang de gehele financiële situatie daar geen ruimte voor geeft. Dat betekent dat het resultaat van een herziening niet verrekend kan

worden met deze reserve. Daarom wordt het resultaat van een 1e herziening verrekend met het resultaat van de betreffende jaarrekening, het resultaat van een 2e herziening wordt verrekend met de algemene reserve.

Voor grondexploitatie met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de eindwaarde scenario midden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt. Op basis van de 1e herziening 2022 bedroeg het totaal van deze voorziening € 118,6 miljoen. Op basis van deze 2e herziening 2022 wordt de voorziening aangepast naar € 131,5 miljoen. Deze verslechtering is het resultaat van het totaal aan verbeteringen en vooral verslechteringen van de betreffende grondexploitatie. De aanpassingen van de indexeringen en rentetarieven zijn hier de belangrijkste oorzaak van.

Daarnaast is voor de plannen waarbij de raming van de eindwaarde in het scenario 'laag' negatief uitvalt een extra risicoreservering getroffen, ook dit is in overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK uitgevoerd. Ook deze extra risicoreservering wordt bij elke herziening op basis van de eindwaarden in scenario 'laag' aangepast op basis van het verschil tussen het scenario 'midden' en het scenario 'laag'.

Als onderdeel van deze risicoreservering is sinds een aantal jaren een aanvullend afzetrisico opgenomen. Dit aanvullend afzetrisico is gebaseerd op een verschil tussen de Vlissingse woningbouwplanning en de provinciale raming. Dit aanvullend afzetrisico wordt bij de 1e herziening 2023 geactualiseerd op basis van de dan beschikbare cijfers en prognoses. De cijfers van de concept woningbouwplanning en de onderliggende prognose geven meer ruimte voor de afzet van woningen. Daarom is de verwachting dat bij de volgende herziening dit aanvullend afzetrisico kan komen te vervallen.

Op basis van de 1e herziening 2022 bedroeg het totaal van de extra risicoreservering € 22,8 miljoen. Op basis van deze 2e herziening 2022 kan de totale risicoreservering aangepast worden naar € 24,2 miljoen. Het aanvullend afzetrisico is onderdeel hiervan en bedraagt € 8,4 miljoen. Ook deze verslechtering is het resultaat van de aanpassingen van indexeringen en rentetarieven.

Zie Tabel 9.7.1 Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering (x € 1.000) aan het eind van deze paragraaf grondbeleid.

Risico's

Per plan is een risico-inventarisatie opgesteld. In deze inventarisatie zijn alle relevante risico's opgenomen inclusief eventuele beheersmaatregelen en is de (financiële) impact van deze risico's doorgerekend. Scenario 'laag' is de doorrekening van een variant van alle risico's waarin met name de impact op doorlooptijd, grondprijs en aantal te verkopen m² is verwerkt, waarbij gesteld is dat het resultaat van dit scenario 'laag' gelijk is aan of slechter is dan het totaal aan financiële impact van de risico-inventarisatie.

Binnen deze risico-inventarisaties is in ieder geval aandacht besteed aan een aantal belangrijke risico's:

- Coronacrisis
- Oorlog Oekraïne/kostenstijging materialen
- Woning- en bedrijventerreinplanning
- Stikstof
- Bodemverontreiniging (waaronder PFAS en Japanse duizendknoop)

Coronacrisis

Hoewel Corona niet verdwenen is, lijkt de coronacrisis wel voorbij te zijn. Bij de verkoop van grond voor bedrijventerreinen is nog wel te merken dat de ondernemers voorzichtig zijn met het realiseren van een nieuw bedrijfspand of uitbreiding daarvan. De ontstane vertraging vanuit de coronacrisis in de verkoop van bedrijfsgrond is nog niet weggewerkt.

Oorlog Oekraïne/kostenstijging materialen

De oorlog in Oekraïne leidt tot een verdere toename van de inflatie die eind 2021 al was ingezet. Dit leidt tot een aanzienlijke kostenstijging van materialen en tekorten aan materialen. Ook leidt dit, samen met beperkte beschikbaarheid van personeel, tot een stijging van de loonkosten. Dit zet de planning en haalbaarheid van projecten onder druk. Bij de herziening van de grondexploitaties is dit onderkend door een hogere kostenstijging aan te nemen in 2022 en 2023, maar het risico is dat deze kostenstijging nog hoger uitpakt. Daarnaast leidt de situatie in Oekraïne tot een enorme vluchtelingenstroom, waarvan een aantal ook in Vlissingen opgevangen wordt. Dit kan effect hebben op de concrete invulling en snelheid van realisatie van plannen in voorbereiding.

Woning- en bedrijventerreinplanning

Begin 2021 is de Vlissingse woningbouwplanning geactualiseerd en weer afgestemd met de grondexploitaties. Deze is gemaakt op basis van de provinciale woningbouwprognose en de Walcherse woningmarkafspraken. In deze actualisatie zijn ook de twee onderzoeksrapporten opgenomen die door Bureau STEC zijn: 'Woningkwaliteit- en woningmarktonderzoek Zeeland' en 'Locatieonderzoek Walcheren'. Deze actualisatie is begin 2021 vastgesteld door het college.

De afgelopen jaren is op advies van Ecorys en de accountant een extra voorziening opgenomen vooreen aanvullend afzetrisico: het verschil (overcapaciteit) tussen de Vlissingse woningbouwplanning en de provinciale woningbouwprognose. Op dit moment is er in samenwerking met de provincie en de andere twee Walcherse gemeenten een nieuwe woningbouwplanning opgesteld. Zodra deze planning en afspraken met de Walcherse gemeente onderling zijn vastgesteld wordt dit verwerkt en het afzetrisico bij de opvolgende herziening van de grondexploitaties herberekend. De verwachting is dat hiermee het aanvullend afzetrisico verdwijnt en dus de extra reservering niet meer nodig is. Aan de andere kant zien we door de hogere kosten en stijgende rente de vraag naar woningen afnemen of stabiliseren. Dat kan juist weer een negatieve invloed hebben op de haalbaarheid van de woningbouwplanning. De bedrijventerreinplanning is provinciaal afgestemd en geeft geen aanvullend risico.

Stikstof

Bij de voorbereiding van ruimtelijke procedures wordt voor de gebruiksfase (dus voor de situatie wanneer de ontwikkeling is gerealiseerd) onderzoek uitgevoerd naar de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden en hoe zich dit verhoudt tot de al aanwezige stikstofdepositie.

- Voor woningbouwontwikkelingen binnen onze grondexploitaties blijkt, op basis van onderzoek dat tot op heden is uitgevoerd, dat op projectniveau geen toename van stikstofdepositie optreedt. Uit berekeningen moet blijken of dit ook voor nieuwe woningbouwontwikkelingen geldt. Indien de projecten niet te omvangrijk zijn en deze dus geen grote verkeersgeneratie veroorzaken, is dit binnen de huidige wetgeving wel de verwachting.
- Voor bedrijfs- en andere niet woningbouwontwikkelingen zal afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek blijken of dit gevolgen heeft voor de vestiging van een bedrijf of andere niet zijnde woningbouwontwikkeling. Dit is sterk afhankelijk van het type bedrijf dat zich op een bedrijventerrein wil vestigen en de activiteiten van een bedrijf.

Bodemverontreiniging (waaronder PFAS en Japanse duizendknoop)

In elke risico-inventarisatie is gekeken naar mogelijke extra bodemverontreiniging die niet via eerdere bodemonderzoeken kenbaar zijn geworden, hierbij wordt ook gekeken naar PFAS-verontreiniging of het aanwezig zijn van de Japanse Duizendknoop. Daar waar dit met onderzoek is aangetoond is de raming van de grondexploitatie bijgesteld, bijvoorbeeld in het Scheldekwartier en de Kenniswerf fase 1. De pilot met het vernietigen van de Japanse Duizendknoop in het Scheldekwartier is succesvol verlopen.

Tabel 9.7.1 Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering (x € 1.000)

Voorziening grondexploitaties	Verliesvoorziening			Risicoreservering		
	1e herziening 2022 +	aanpassing 2e herziening 2022	= voorziening 2e herziening 2022	1e herziening 2022 +	aanpassing 2e herziening 2022	= risico-reservering 2e herziening 2022
Scheldekwartier	94.590	11.671	106.261	8.624	-82	8.542
- Aanvullend afzetrisico				8.350	-	8.350
Souburg Noord	-	403	403	1.493	178	1.671
Kenniswerf fase 1	10.559	354	10.913	1.444	844	2.288
Kenniswerf fase 2	3.609	233	3.842	1.313	328	1.641
Kenniswerf fase 3	1.306	147	1.453	216	171	387
Spuikom	5.049	99	5.148	1.403	-102	1.301
Vrijburg-West	3.523	2	3.525	-	-	-
Totaal	118.636	12.909	131.545	22.843	1.337	24.180

9.8 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf gaan we in op het beleid rondom de reserves en voorzieningen. Per reserve en voorziening geven wij inzicht in de omvang en mutaties.

Beleid

Wij bieden jaarlijks bij de programmabegroting in de paragraaf Reserves en voorzieningen inzicht in de vorming en besteding van de reserves en voorzieningen. Wij leggen hierbij de wijzigingen ten opzichte van de lopende beleid, voor zover deze vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de raad, ter besluitvorming voor aan de raad. Incidenteel doen wij dit ook bij de bestuursrapportages.

Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen geven wij minimaal aan:

- a. het specifieke doel van de reserve;
- b. de voeding van de reserve;
- c. de maximale hoogte van de reserve; en
- d. de maximale looptijd.

Als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt de bestemmingsreserve vrij en voegen wij deze toe aan de algemene reserve.

Berekende rente

In de lijn van de regelgeving van het BBV (en onze financiële verordening) voegen we geen rente toe aan reserves en voorzieningen.

Ontwikkelingen

Op basis van het Artikel 12-rapport Vlissingen 2017-2018 heeft de beheerder van het gemeentefonds een beschikking afgegeven op basis waarvan voor de periode 2019-2029 wij de volgende aanvullende uitkeringen uit het gemeentefonds ontvangen:

- 2019: € 13.286.000;
- 2020 t/m 2028: € 7.000.000 per jaar;
- 2029: € 4.805.000.

Wij moeten in de periode 2020-2029 per jaar een passende bijdrage leveren aan de sanering van de algemene reserve ter hoogte van € 1,663 miljoen in 2020 en daarna vanaf 2021 jaarlijks geïndexeerd met 1,6%. In de jaren 2019, 2020 en 2021 hebben we vanuit het rekeningresultaat extra toevoegingen kunnen doen aan de algemene reserve.

Het overzicht van de reserves en voorzieningen over 2022 en 2023 staat op de volgende pagina.

Overzicht reserves:

(bedragen x € 1.000)	Stand per 1/1/22	Storting	Onttrekking	Stand per 31/12/2022	Storting	Onttrekking	Stand per 31/12/23
Algemene reserve (algemene dekkingsmiddelen)	-70.153	18.877	-3.271	-54.547	8.744	-217	-46.020
Totaal Algemene Reserves	-70.153	18.877	-3.271	-54.547	8.744	-217	-46.020
Programma 1							
Reserve bomruiming	2.078	-	-10	2.068	-	-10	2.058
Reserve geluidsaneringen	326	-	-	326	-	-	326
Reserve Visserijkade	-	332	-	332	337	-	669
<i>Subtotaal programma 1</i>	2.404	332	-10	2.726	337	-10	3.053
Programma 2							
Reserve wind in de zeilen	2.450	426	-	2.876	244	-50	3.070
Reserve maritiem e/o cultuur historische evenementen	50	25	-75	-	100	-	100
<i>Subtotaal programma 2</i>	2.500	451	-75	2.876	344	-50	3.170
Programma 3							
Reserve centrumtaken	22.005	-	-3.515	18.490	-	-	18.490
Reserve revitalisering accommodaties	451	-	-71	380	-	-71	310
<i>Subtotaal programma 3</i>	22.456	-	-3.586	18.870	-	-71	18.799
Programma 4							
Reserve frictiekosten algemeen	834	-	-32	802	-	-	802
Reserve organisatie doorontwikkeling	550	550	-550	550	-	-154	396
Reserve transitievisie	-	248	-	248	-	-	248
<i>Subtotaal programma 4</i>	1.384	798	-582	1.600	-	-154	1.447
Algemene dekkingsmiddelen							
Reserve GBE Aqua	-	-	-	-	5.000	-	5.000
<i>Subtotaal programma algemene dekkingsmiddelen</i>	-	-	-	-	5.000	-	5.000
Totaal Bestemmingsreserves	28.744	1.581	-4.253	26.072	5.681	-284	31.469

9.

Overzicht voorzieningen:

(bedragen x € 1.000)	Stand per 1/1/22	Dotatie	Verminde	Stand per 31/12/2022	Dotatie	Verminde	Stand per 31/12/23
Verliesvoorziening grondexploitaties	2.771	-	-	2.771	-	-	2.771
Voorziening pensioenbijdragen wethouders	4.554	30	-330	4.254	30	-330	3.954
Voorziening precario kabels en leidingen	3.835	-	-	3.835	-	-	3.835
Voorziening frictiekosten bibliotheek en muziekschool	510	-	-70	440	-	-70	370
Voorziening WW	26	-	-26	-	-	-	-
Totaal voorzieningen wegens verplicht risico	8.924	30	-426	8.528	30	-400	8.158
Voorziening onderhoud Muzeem	192	-	-92	100	-	-66	34
Totaal onderhoudsvoorzieningen	192	-	-92	100	-	-66	34
Voorziening egalisatietarief GRP	7.188	2.930	-2.700	7.418	2.013	-3.000	6.431
Voorziening leges	500	225	-225	500	-	-100	400
Voorziening onderhoud wegen	4.685	-	-885	3.800	-	-1.329	2.471
Voorziening onderhoud OV	67	-	-	67	-	-	67
Voorziening onderhoud civ. kunstw.	175	-	-47	128	-	-47	81
Voorziening onderhoud kades	1.993	-	-250	1.743	-	-250	1.493
Totaal voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	14.607	3.155	-4.107	13.655	2.013	-4.726	10.942
Totaal voorzieningen	26.494	3.185	-4.625	25.054	2.043	-5.192	21.905
Totaal reserves en voorzieningen	-14.915	23.643	-12.149	-3.421	16.468	-5.694	7.353

9.8.1 Toelichting op de reserves en voorzieningen

Algemene reserve

De algemene reserve is ontstaan uit voor- en nadelige jaarrekening resultaten tot en met de jaarrekening 2021.

De belangrijkste mutaties in 2023 zijn de aanvullende uitkering gemeentefonds van € 7 miljoen en de eigen bijdrage van € 1,7 miljoen.

Reserve centrumtaken

De reserve centrumtaken hebben we gevormd met als doel de middelen beschikbaar te houden voor de Zeeuwse taken Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang.

Reserve bomruiming

Deze reserve hebben we ingesteld voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit Wereldoorlog II binnen de diverse grondexploitaties. De mutaties op deze reserve zijn afhankelijk van uit te voeren bomruiming. Voor explosievenonderzoek onttrekken we jaarlijks € 10.000 aan deze reserve.

Reserve frictiekosten algemeen

Op basis van het Artikel 12-rapport 2017-2018 (blz. 33) heeft de inspecteur aangegeven dat wij van het resterend frictiebudget uit 2017 een bestemmingsreserve frictiekosten algemeen van € 1,2 miljoen mogen

vormen voor frictiekosten voor de bezuinigingstrajecten. In de bijdrage van het gemeentefonds heeft de inspecteur rekening gehouden met deze bestemmingsreserve.

Reserve revitalisering accommodaties

In 2019 vormden we deze reserve (RV 1079290). Doel van deze reserve is de uitvoering van het majeure project revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand mogelijk te maken. De reserve voeden wij door boekwinsten op verkochte accommodaties hieraan toe te voegen. De onttrekking is ter dekking van extra (onderhouds)kosten voor de revitalisering.

Reserve geluidsaneringen

Vanuit de vrijgevallen ISV middelen ad € 754.000 hebben we in 2019 een bestemmingsreserve voor geluidsanering gevormd. De reserve benutten we voor verplichtingen voor geluidsoverlast.

Reserve maritiem e/o cultuur historische evenementen

Conform raadsbesluit 1137935 is bij de vaststelling van de programmabegroting 2020 besloten tot vorming van deze reserve. De reserve voeden we jaarlijks met € 100.000 vanuit programma Aantrekkelijke Stad.

Reserve wind in de zeilen

Deze reserve hebben we gevormd bij de vaststelling van de programmabegroting 2021. Het doel van de reserve is versterking van de fysieke-, sociaal economische of culturele infrastructuur. De reserve hebben we gevoed met de rijksmiddelen die wij ontvingen voor het compensatietraject als vergoeding voor reeds gemaakte kosten.

Reserve organisatieontwikkeling

Deze hebben we gevormd bij de 2e bestuursrapportage 2021. De reserve heeft een maximumomvang van € 2.000.000 en zetten we in om incidentele en onvoorziene knelpunten op te vangen. We bestemmen de reserve organisatieontwikkeling voor de mogelijke consequenties van de uitkomsten van het benchmarkonderzoek en onderzoek functiegebouw. De uitkomsten van deze benchmark kunnen bijvoorbeeld leiden tot het eerder aannemen van nieuwe medewerkers. Voordat de met pensioen gaande medewerker vertrekt nemen we de medewerker al aan (procyclisch werven). In 2023 onttrekken we een bedrag van € 154.000 uit deze reserve.

Reserve transitievisie

In de 1e bestuursrapportage 2022 vormden we deze reserve voor:

- het ontwikkelen en uitvoeren van de Transitievisie Warmte (TVW);
- het ontwikkelen van Wijk uitvoeringsplannen (WUP) als nadere uitwerking van de TVW
- het ondersteunen, uitbreiden initiëren van energieloketten.

Reserve visserijkade

Wij verhuren de kades van de Visserijkade aan bedrijven die zich aan de Visserijkade hebben gevestigd. Voor de dekking van het onderhoud van de Visserijkade, conform de collegenota kadeherstel Visserijkade, hebben we de bestemmingsreserve Visserijkade ingesteld. De huuropbrengsten (in 2023 € 337.069) uit verhuur van deze kade voegen wij jaarlijks aan de reserve toe.

Reserve GBE Aqua

Deze reserve GBE Aqua heeft een 'beklemd' karakter en staat tegenover een financieel vast actief tot hetzelfde bedrag. Als onderdeel van Wind In de Zeilen zijn de aandelen Evides ontvlochten uit PZEM en is deze reserve GBE Aqua ontstaan welke naar verwachting op gaat lopen tot bijna € 22 miljoen.

Nadere toelichting: Als onderdeel van Wind In de Zeilen zijn de aandelen Evides 'ontvlochten' uit PZEM voor € 380 miljoen en overgenomen door een daar specifiek voor opgerichte BV GBE Aqua. Het dividend van PZEM dat we ontvangen moeten we als kapitaalstorting doorstorten voor de aflossing van de door GBE Aqua aangegane geldlening voor aankoop van de aandelen Evides. Deze kapitaalstorting verantwoorden we als financieel vast actief in onze balans. Hiertegenover staat deze reserve die jaarlijks op gaat lopen totdat de lening van € 380 miljoen welke GBE Aqua is aangegaan is afgelost. In onze balans ontstaat een financieel

vast actief van bijna € 22 miljoen (zijnde 5,76 % van de waardering van GBE Aqua) waar deze 'beklemd' reserve tot eveneens bijna € 22 miljoen tegenover komt te staan. Bij eventuele verkoop van GBE Aqua zouden deze middelen daadwerkelijk beschikbaar komen.

Voorzieningen:

Verliesvoorziening grondexploitaties

Dit betreft de negatieve stand van de grondexploitaties na verrekening met de verliesvoorziening. Bij het vaststellen van de herziening grondexploitaties voor de jaarrekening wordt deze voorziening gemuteerd.

Voorziening pensioenbijdrage wethouders

Deze voorziening vormden wij om te voldoen aan de verplichting tot het uitbetalen van wethouderspensioenen bij pensionering.

Voorziening precario kabels en leidingen

Deze voorziening vormden we in 2017 voor het risico dat we een gedeelte van de precario over kabels en leidingen wellicht niet kunnen heffen op basis van een uitspraak van het Hooggerechtshof. Het gaat om de reeds geïnde precario over 2016 tot en met 2021 voor in totaal € 3.834.501 wat we wellicht moeten terugbetalen.

Voorziening frictiekosten bibliotheek en muziekschool

Deze in 2017 gevormde voorziening was voor verplichtingen uit hoofde van het afstoten van het pand 't Spui bibliotheek. Dit was voor de bezuinigingen van de bibliotheek en voor de uittreedsom van de GR Muziekschool in het kader van bezuinigingen op cultuur. Het onderdeel muziekschool hebben we volledig afgehandeld.

Voorziening leges

In 2021 ontvingen we leges voor een aantal grote projecten waarvoor het werk in latere jaren ligt. Daarom vormden wij vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) hiervoor een voorziening. Dit betreft voornamelijk de bouw van de zeelantoren en hotel Britannia.

Voorziening WW

Wij zijn risicodragers voor medewerkers die werkloos worden na ontslag en hiervoor een UWV-uitkering ontvangen. Hiervoor vormden we in 2020 een voorziening voor een bedrag € 100.000. Per eind 2021 had de gemeente nog een toekomstig risico voor ww-gelden van € 26.000.

Voorziening onderhoud Muzeum

Deze voorziening vormden we voor het gelijkmatig verdelen van de onderhoudskosten van het Maritiem Muzeum.

Voorziening tariefsegalisatie GRP

In het kader van het nieuw verbreed rioleringsplan is gekozen om de achterstand van het onderhoud van de riolering volgens het nieuw VGRP in te lopen door gefaseerde extra investeringen in 14 jaar in combinatie met aanpassing van de tariefstelling en een tariefsegalisatievoorziening.

Voorziening achterstallig onderhoud

In 2018 vormden wij deze voorziening. Dit was omdat wij een aanvullende uitkering uit het gemeente fonds ontvingen in het kader van het art.12-traject met betrekking tot boekjaar 2017. De inspecteur heeft deze middelen specifiek geoordeeld voor werkzaamheden met betrekking tot het achterstallig onderhoud van een aantal benoemde kapitaalgoederen. Het betreft achterstallig onderhoud voor wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en kades.

9.9 Majeure projecten

Majeure projecten dragen vaak bij aan meerdere bestuurlijke programma's uit de programmabegroting. Deze projecten hebben in de regel een meerjarige termijn. Door de informatie per jaar gefragmenteerd op te nemen in de diverse programma's ontstaat geen transparant meerjarig beeld van het betreffende majeure project dat meestal in deelprojecten wordt uitgevoerd.

Een paragraaf biedt bij uitstek de mogelijkheid dat transparante beeld op raadsniveau te verschaffen. In deze paragraaf brengen we per majeure project de informatie in beeld die relevant is voor de raad en waarop de raad ook invloed kan uitoefenen met het nemen van bestuurlijke besluiten. Duidelijk wordt dan ook op welke wijze de majeure projecten een aandeel hebben in de realisatie van de in de afzonderlijke programma's beoogde maatschappelijke effecten.

In deze paragraaf zijn de volgende majeure projecten opgenomen:

- Scheldekwartier.
- Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand.
- Implementatie Omgevingswet.

Hieronder gaan we nader in op de afzonderlijke majeure projecten en wat er met name het komende begrotingsjaar staat te gebeuren.

Scheldekwartier

Projectnaam	Scheldekwartier
Datum vastgestelde opdracht	- Ontwikkelingsvisie Scheldekwartier, december 2016. - Jaarlijks de eerste herziening grondexploitatie SK. - Jaarlijks de tweede herziening grondexploitatie SK met jaarplan. - Diverse deelbesluiten.
Verantwoordelijke bestuurder	Wethouder Cracau
Coalitieakkoord	De eerder ingezette lijn wordt onverminderd voortgezet.
Doelstelling project	In 2030 is de herstructurering van het Scheldekwartier als levendig, duurzaam en maritiem stadsdeel afgerond, waarbij de rijke industriële geschiedenis voelbaar en beleefbaar is. Het nieuwe stadsdeel maakt de stad compleet. Het Scheldekwartier omvat ca 1600 woningen, 28.000 m ² b.v.o. commerciële en niet-commerciële voorzieningen(waaronder een school), een nieuwe ontsluiting van de stad, een nieuwe dokbrug, nieuw aangelegde kades en een stadshaven.
Relatie met andere programma's	Dit omvangrijke project, een nieuw hart van de stad heeft relaties met alle 4 de programma's (Leefbaarheid, Aantrekkelijke Stad, Sociale Samenhang en Bestuur). Daarbij moet gedacht worden aan: <ul style="list-style-type: none"> ■ Realisatie 200 sociale huurwoningen, gekoppeld aan verdunning elders in de stad. ■ Bouw woonzorg centrum Scheldehof. ■ Realisatie brede school 'Binnenstad – Scheldekwartier' op een locatie in de Scheldewijk of de Machinefabriek. ■ Realisatie van een groot, duurzaam en toekomstbestendig woningbouwcontingent voor een verscheidenheid aan doelgroepen. ■ Areaaluitbreiding (35% van het Scheldeterrein wordt nieuwe openbare ruimte). ■ Veiligheid (Waterkerende functie kades, sociale veiligheid in het hele gebied, verkeersontsluitingen, bodemverontreinigingen en explosieven). ■ Bereikbaarheid (hoofdontsluiting bestaande stad, bereikbaarheid, nieuwe kansen en routes collectief vervoer, nieuwe parkeervoorzieningen). ■ Er is plaats voor diverse culturele evenementen. ■ Toerisme en Economie (realisatie recreatiewoningen, stadshaven, evenementen, etc.).
Onderverdeling naar deelprojecten	De volgende hoofdonderwerpen krijgen in 2023 een plaats: <ul style="list-style-type: none"> ■ Woonrijpmaken nieuwe openbare ruimte (gefaseerd). ■ Grondverkoop conform grondexploitatie. ■ Realisatie bouwprogramma conform programmering. ■ Voorbereiding en marktgang nieuwe deelplots woningbouw. ■ Ruimtelijke procedures. ■ Cascoherstel Machinefabriek en uitwerking herbestemming. ■ Afspraken provincie over talud kade (bunkerboot, verwerving). ■ Locatiekeuze en voorbereiding nieuwbouw brede school. ■ Herstellen Basaltkade.
Projectplanning	<ul style="list-style-type: none"> ■ Woonrijpmaken Singel, Broederband eo. Hellingbaan eo. ■ Doortrekken Singel. ■ Bouwrijp maken Plot I. ■ Inrichting (vm. scheep)Helling Kop van het Dok. ■ Bouw Broederband, Aan de Singel, B Lofts, Koperslagerij, Kop Keersluis, Dempo. ■ Oplevering bouw Kop van het Dok, Singel Noord. C-Dock, Dokwerker, deelfases Koperslagerij. ■ Voorbereiding start nieuwe deelplots Plot I, Blok D Timmerplein en Postkantoor. ■ Cascoherstel Machinefabriek oplevering. ■ Planvorming herbestemming Machinefabriek. ■ Opstellen visie omgeving hoofdkantoor Damen-KSG eo. ■ Ruimtelijke procedures Plot zuidoostzijde Scheldewijk (plots I, J, K), Postkantoor, Machinefabriek en hoofdkantoor KSG.
Mijlpaal	In 2023 bereiken we de volgende mijlpalen:

Projectnaam	Scheldekwartier
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Vaststelling eerste herziening grondexploitatie 2022. ■ Vaststelling tweede herziening grondexploitatie 2022. ■ Oplevering cascoherstel Machinefabriek. ■ Oplevering Kop van het Dok. ■ Start bouw Kop Keersluis. ■ Koop- en Ontwikkelovereenkomsten voor Plot I, Plot K, Postkantoor.
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	<ul style="list-style-type: none"> ■ Technische tegenvallers en verrassingen in de bodem. ■ Ontwikkelingen op de woningmarkt. ■ Ontwikkeling stijgende bouwkosten en stagnerende VON-verkoopprijzen. ■ Gevolgen PAS en PFAS. ■ Vertraagde besluitvorming Machinefabriek. ■ Steeds groter groep bewoners met directe belangen in het Scheldekwartier. ■ Onzeker- en onduidelijkheid over Omgevingswet.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onderlinge afhankelijkheid: problemen op een vlak hebben onmiddellijk effect op andere terreinen. ■ Bezwarenprocedures bestemmingsplannen kan tot vertragingen leiden. ■ Vraag naar woningen kan teruglopen maar kan ook sterk stijgen. wispelturige markt. ■ Bouwkosten stijgen tot problematische proporties. ■ Het lukt niet tijdig tot een sluitende businesscase Machinefabriek te maken.
Uitvoering begrotingsjaar	<ul style="list-style-type: none"> ■ 2022 en verder (t/m 2030).
Wat wordt opgeleverd	<p>In 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Woonrijpmaken Singel zuidzijde en middendeel, Hellingbaan eo., cascoherstel Machinefabriek. ■ Kop van het Dok, De Dempo, deelfases Koperslagerij, C-Dock, Dokwerker. ■ Ruimtelijke procedures zuidoostzijde Scheldewijk (plots I, J en K) en Postkantoor.
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> ■ In de Grex Scheldekwartier worden opbrengsten en kosten geraamd. ■ Twee maal per jaar herziening van de grondexploitatie middels besluitvorming door de gemeenteraad.

Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand

Projectnaam	Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand
Datum vastgestelde opdracht	Raadsbesluit 13 september 2018.
Verantwoordelijke bestuurder	Wethouder Bertijn
Coalitieakkoord	Doelstellingen uit het Coalitieprogramma "Samen zijn we Vlissingen": <ul style="list-style-type: none"> ■ Werken, leven, recreëren. ■ Iedereen in Vlissingen voelt zich zo goed mogelijk en kan meedoen in de samenleving d.m.v. welzijn, sociale contacten en activiteiten. ■ Welzijn voor iedereen. ■ Versterken culturele infrastructuur. ■ Onderzoeken kansen en mogelijkheden Machinefabriek.
Doelstelling project	Raadsbesluit 30 sept. 2021: "Voor het einde van 2026 hebben we een beheersbaar, onderhouden en vitaal gemeentelijk accommodatiebestand inclusief een structurele totale bezuiniging van € 1,5 miljoen op de totale exploitatiekosten van gemeentelijke accommodaties."
Relatie met andere programma's	Dit project heeft een relatie met de volgende programma's: <ul style="list-style-type: none"> ■ Programma 2: De aantrekkelijke stad (wonen, bouwen, cultureel erfgoed). ■ Programma 3: Sociale samenhang (primair programma: onderwijs, sport, welzijn en cultuur). ■ Programma 4: Bestuur (passen op het geld en samenwerken met inwoners en ondernemers).
Onderverdeling naar deelprojecten	Onderverdeling naar deelprojecten : <ul style="list-style-type: none"> ■ Nieuwbouw multifunctionele (sport)accommodaties (focus op ontwikkeling en realisatie van nieuwe accommodaties, rekening houdend met andere projecten zoals onderwijshuisvesting centrum Vlissingen). ■ Aanpassen en verduurzamen te behouden accommodaties (focus op wegwerken achterstallig onderhoud, verduurzaming en mogelijke aanpassingen als gevolg van andere/meer gebruikers). ■ Verkoop en/of sloop overige accommodaties (focus op afstoten niet langer gebruikte, niet rendabel te maken, door overige ontwikkelingen overbodige accommodaties inclusief begeleiding planvorming). ■ Organisatie accommodatiebeheer (focus op interne organisatie, structuur, financiën, bemensing etc. om na afronding van het project klaar te zijn voor adequaat beheer- en onderhoud van het nieuwe accommodatiebestand).
Projectplanning	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uiterlijk eerste kwartaal 2023 zal het college een uitvoeringsagenda ter besluitvorming worden aangeboden waarin de plannen zijn vertaald naar concrete uitvoeringsmaatregelen. ■ In de onderhavige begrotingsbehandeling zal de raad gevraagd worden de meerjaren onderhoudsbegroting ten aanzien van de te behouden accommodaties vast te stellen. Hierin is tevens een herschikking van de beschikbare middelen over de te behouden accommodaties en een voorstel om de jaarlijkse onderhoudslasten in de programmabegroting te egaliseren door een in te stellen voorziening groot (en achterstallig) onderhoud verwerkt. ■ In 2023 continueren we de voorbereiding van de bouw van een sporthal op de locatie Weyevliet en een sportzaal in het Scheldekwartier. ■ Het overleg met de toekomstige en huidige gebruikers wordt gecontinueerd en alle huidige gebruikers zijn geïnformeerd naar aanleiding van het besluit op 30 september 2021. ■ Met een aantal gebruikers worden specifieke afspraken gemaakt over het slimmer, beter en ook goedkoper inzetten van onze accommodaties; en/of het op termijn verhuizen naar een nieuwe accommodatie.

Projectnaam	Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand
	<ul style="list-style-type: none"> In 2023 wordt verder toegewerkt naar een integraal georganiseerd accommodatiebeheer en –exploitatie: met als doel om vanuit één centrale accommodatie het beheer voor alle accommodaties te verrichten. Er wordt in overleg meer aan de gebruikers overgelaten. De gemeente legt zich meer toe op haar kerntaak (minder ontzorgen).
Mijlpaal	<p>In 2023 bereiken we de volgende mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Een door het college vastgesteld programma van eisen voor de nieuwbouw van een sportzaal in het centrum dat is opgesteld in overleg met de nieuwe gebruikers. Een door het college goedgekeurd definitief ontwerp (DO) voor de bouw van de Sporthal Weijevliet.
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	<ul style="list-style-type: none"> Scheldekwartier: ontwikkeling Brede school en ontwikkeling Machinefabriek. Woningbouwafspraken i.r.t. vrijkomende locaties/af te stoten accommodaties. Project Kapitaalgoederen up to date (inlopen achterstanden en op niveau brengen beheer en onderhoud). SHP: ontwikkeling schoolhuisvesting i.r.t. bewegingsonderwijs/ sportvoorzieningen. Huisvesting islamitische school (afstoten accommodatie en uitvoerbaarheid te ontwikkelen toekomstige plannen). Uitwerking Didam-arrest (tevens risico).
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> Onrust bij gebruikers: adequate communicatie en besluitvorming. Marktontwikkelingen: <ul style="list-style-type: none"> gevolg voor potentiële opbrengsten . stijging van de kosten voor onderhoud en nieuwbouw. Volgen en bijsturen indien nodig.
Uitvoering begrotingsjaar	<ul style="list-style-type: none"> 2023 en verder (t/m 2026).
Wat wordt opgeleverd	<p>In 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> Een door het college vastgesteld programma van eisen voor de nieuwbouw van een sportzaal in het centrum at is opgesteld in overleg met de nieuwe gebruikers. Een door het college goedgekeurd definitief ontwerp (DO) voor de bouw van de Sporthal Weijevliet.
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> Voor de duur van het project is een bestemmingsreserve gevormd die gevoed wordt door de boekwinsten van af te stoten accommodaties. Uit deze reserve worden de frictiekosten (waaronder in- en extreme projectkosten) m.b.t. het project betaald.

Invoering omgevingswet

Projectnaam	Invoering omgevingswet
Datum vastgestelde opdracht	<ul style="list-style-type: none"> ■ Programmabegroting 2017-2021. ■ Projectvoorstel Implementatie Omgevingswet vastgesteld door het college d.d. 18 april 2017. ■ Collegeopdracht d.d.14 januari 2020. ■ Projectopdracht directie d.d. 25 juni 2020. ■ Projectplan (AOG) 10 november 2020 (verseonnr:123648)
Verantwoordelijke bestuurder	Wethouder Bertijn
Coalitieakkoord	De nieuwe Omgevingswet wordt ingevoerd. We willen doeltreffend samenwerken met landelijke en regionale partners die verbonden zijn aan o.a. het Deltaprogramma en de Nationale Omgevingsvisie van het Rijk (NOVI). We werken in navolging van de Omgevingswet aan een Omgevingsvisie, die in 2023 wordt vastgesteld.
Doelstelling project	De doelstelling van dit project is om de Omgevingswet binnen de gemeentelijke organisatie (intern) van Vlissingen te implementeren, in nauwe samenwerking met de andere (Walcherse en Zeeuwse) gemeenten. Het project is afgerond wanneer de gemeente als geheel (raad, college, ambtelijke organisatie) haar verantwoordelijkheden en bevoegdheden ten aanzien van de fysieke leefomgeving invult volgens en in de geest van de Omgevingswet. En voor onze inwoners, organisaties en ondernemers duidelijk is hoe en waar ze informatie over de fysieke leefomgeving kunnen vinden en gemakkelijk een omgevingsvergunning kunnen aanvragen.
Relatie met andere programma's	Alle programma's. De Omgevingswet betreft alle organisatieonderdelen: er wordt in de fysieke leefomgeving ook een relatie gelegd met gezondheid en veiligheid. Ook gaat het over de dienstverlening van onze organisatie, specifiek voor initiatieven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving, klein en groot.
Onderverdeling naar deelprojecten	Deelprojecten: <ul style="list-style-type: none"> ■ Aansluiting digitaal loket (DSO). ■ Omgevingsvergunning (in 8 weken). ■ Omgevingsvisie. ■ Omgevingsplan. ■ Andere manier van werken (in onze organisatie). ■ Samenwerking (op het Walcherse en provinciebreed). ■ De raad Omgevingswet-proof. ■ Impactanalyse.
Projectplanning	De inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is reeds 5x uitgesteld. Momenteel staat de datum van inwerkingtreding gepland op januari 2023 (in november 2022 is er een go/nogo moment). De Omgevingsvisie zal volgens de Omgevingswet in 2024 vastgesteld moeten worden. Het Omgevingsplan dient uiterlijk 1 januari 2030 gereed te zijn. Tot die tijd is er van rechtswege een tijdelijk Omgevingsplan.
Mijlpaal	<ul style="list-style-type: none"> ■ Participatieverordening en participatiebeleid vaststellen (Q1). ■ Ontwerp-omgevingsvisie ter inzage (Q3). ■ Ontwerp 1e deelplan (Kennisswerf / Stationsgebied) Omgevingsplan ter inzage (Q3/4)
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gebrek aan menskracht kan de voortgang van het project vertragen. ■ Complexiteit van de nieuwe wetgeving en beperkte ervaringen van koplopende andere gemeenten, kunnen de voortgang vertragen: het is geen standaard implementatie maar pionierswerk dat in de loop van de tijd verder aangepast en verbeterd wordt. Dat geldt voor alle gemeenten. ■ De aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet is verlaat waardoor het testen en oefenen met de software tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet zeer beperkt is.
Risico's	- De leverancier van de applicatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is afgesproken termijnen voor implementatie en aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet nagekomen. Dit komt door gebrek

Projectnaam	Invoering omgevingswet
	<p>aan menskracht bij de leverancier, een complexe digitale omgeving en een grote hoeveelheid werk in één keer. Om ervoor te zorgen dat afspraken worden nagekomen, is er intensief overleg tussen een ervaren ICT-projectleider, namens de gemeente, en de leverancier. Dit moet ervoor zorgen dat voor de inwerkingtreding de software getest is, ermee geoefend is en de inrichting aansluit bij de gebruikers. De korte tijd om te testen en te oefenen brengt een risico met zich mee wanneer er per 1 januari 2023 daadwerkelijk gewerkt moet gaan worden met de software.</p> <p>- Beperkte menskracht binnen de organisatie om de transitie tot stand te brengen kan tot vertraging leiden.</p>
Uitvoering begrotingsjaar	<ul style="list-style-type: none"> ■ 2019 (aanvang), 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. Daarna de werkzaamheden in de lijnorganisatie oppakken. Voor 2023 en 2024 geldt dat alleen het werk voor het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie nog projectmatig worden opgepakt. Andere werkzaamheden dienen vanaf 2023 terug in de lijn gezet te worden, zoals het vergunningverleningsproces.
Wat wordt opgeleverd	<ul style="list-style-type: none"> ■ Participatieverordening en -beleid. ■ Communicatie naar inwoners, bedrijven en organisaties over de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. ■ Ontwerp-Omgevingsvisie en MER ■ Ontwerp 1e deelplan Omgevingsplan .
Financiën	<p>Bij de Kaderbrief zijn twee ontwikkelingen geduid:</p> <p>1. Legesinkomsten Eerder - in de vorige raadsperiode - hebben we al vastgesteld dat we naar verwachting structureel minder inkomsten hebben op de leges voor vergunningen van jaarlijks € 244.000. Daar houden we in de begroting rekening mee. Het uitgangspunt voor de nieuwe legesverordening op het gebied van vergunningen, die op 1 januari 2023 in werking treedt, is maximale kostendekkendheid.</p> <p>2. Septemercirculaire Gemeenten worden gecompenseerd voor de implementatie van de Omgevingswet. Vlissingen heeft op basis van de septemercirculaire 2022 eenmalig een bedrag ontvangen van € 334.000. Tevens is voor de invoering van de Wet Kwaliteitsborging bouwen een eenmalig bedrag van €55.000 ontvangen.</p>

9.

9.10 Taakstellingen

Binnen de begroting zijn debezuinigingstaakstellingen voor sportbeleid/accommodaties en organisatieontwikkeling opgenomen. Deze taakstellingen worden in de loop van de tijd ingevuld respectievelijk binnen de begroting geëffectueerd.

Voor de volledigheid is ook de taakstelling zoals opgelegd door de Art 12-inspecteur in het overzicht opgenomen. Om een beter inzicht te houden in de verloop van deze taakstelling is de resterende taakstelling niet verwerkt in de exploitatiecijfers.

In de huidige economische tijden hebben bijna alle gemeenten te maken met bezuinigingsoperaties, takendiscussies en financiële onzekerheden, zoals bijvoorbeeld de decentralisaties van rijkstaken. De paragraaf "taakstellingen" heeft als doel het inzicht in de financiële positie te verbeteren, door meer inzicht te geven in de taakstellingen op alle programma's.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de resterende nog in te vullen taakstellingen

bedragen * € 1.000		2023	2024	2025	2026
Resterende taakstellingen					
Programma 3: Sociale Samenhang	sportbeleid/ accommodaties	471	652	652	652
Programma 3: Sociale Samenhang	PVA sociaal domein en Werk en inkomen	7.117	7.123	7.148	7.148
Overzicht Overhead	organisatieontv	281	275	295	295
Resterende taakstellingen		7.869	8.050	8.095	8.095

Sportbeleid/accommodaties

In 2017 is besloten tot een gefaseerde realisatie van de bezuinigen op sport met uitvoering van het NEWAE rapport. Daarnaast is besloten om de bezuiniging breder te trekken dan sport alleen maar ook de accommodaties hierin te betrekken. Wat nog resteert zijn de bezuinigingen die gerealiseerd moeten worden met het afstoten van de overtollige accommodaties. Het raadsvoorstel Accommodatieplan op Hoofdlijnen vormt hiervoor het startpunt en kader.

Plan van aanpak sociaal domein en werk & inkomen

Dit betreft de taakstelling op het sociaal domein en werk & inkomen. Zie paragraaf 2.5.1 voor een verdere toelichting.

Organisatieontwikkeling

Met de agenda voor herstel en de taakstellingen organisatie waren aanzienlijke taakstellingen opgenomen. Er is structureel bezuinigd op organisatiekosten als verzekering, abonnementen, catering en kerstpakketten.

In de taakstelling voor komende jaren is voor € 200.000 taakstelling opgenomen voor de bezuiniging op het samenvoegen van de buitendienst, en voor efficiency een taakstelling van € 95.000 in 2023 en verder. De realisatie van deze taakstelling hangt nauw samen met de nieuwbouw Stadbeheer en de implementatie van Procesondersteunende digitalisering zoals o.a. Purchase2Pay.

9.11 Wind in de Zeilen

Op 26 juni 2020 is het bestuursakkoord Wind in de Zeilen (Compensatiepakket Marinierskazerne) ondertekend door het Rijk, de gemeente Vlissingen, het Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland. Met dit akkoord heeft het Rijk zich verplicht tot het doen van concrete (financiële) bijdragen op de diverse beleidsonderdelen zoals opgenomen in de fiches in het rapport Wind in de Zeilen. Op een aantal fiches ligt de uitvoeringsverantwoordelijkheid en –regie bij de gemeente Vlissingen. De uitvoering daarvan is opgenomen in de verschillende programma's in deze begroting. In deze paragraaf geven we inzicht in wat we voor die fiches in 2023 doen. Bij de overige fiches, waar Vlissingen geen actiehouders van is, zijn we ambtelijk en bestuurlijk (via de Stuurgroep Wind in de zeilen) wel betrokken, maar hebben nagenoeg geen uitvoerende taken. Voor de gedetailleerde voortgang op alle fiches wordt verwezen naar de 4e voortgangsrapportage (2 juni 2022) van uitvoeringsregisseur Siebe Riedstra.

Op grond van het bestuursakkoord Wind in de Zeilen heeft Vlissingen de volgende bijdragen (inclusief BTW) ontvangen : Fiche 1D Kenniswerf fysieke ontwikkeling Kenniswerf: € 15 miljoen; Fiche 1E Bereikbaarheid-Stationsgebied: € 5,0 miljoen; Fiche 1I Arbeidsmarkt: € 1,0 miljoen; Fiche 1J Aardgasvrije wijken: € 4 miljoen.

Fiche	Omschrijving	Actiehouder	Wat gaat het College daarvoor doen in 2023?
1A Compensatie gemaakte kosten / overdracht gronden	Overdracht gronden	Rijk, provincie Zeeland en gemeente Vlissingen	
1B Law Delta	Justitieel Complex Vlissingen (JCV)	Rijk, provincie Zeeland en gemeente Vlissingen	We leveren een bestemmingsplan op voor het JCV. We verzorgen de uitvoeringsvoorbereiding van toegangswegen voor het JCV (zie 4.2.6 programma Aantrekkelijke Stad).
	Strategisch kenniscentrum georganiseerde en ondermijnende criminaliteit (SKC)	Ministerie van Justitie en Veiligheid	
1C Delta Climate Centre	Delta Climate Centre (DCC)	Stuurgroep Wind in de Zeilen	
1D Ontwikkeling Kenniswerf	Kenniswerf	Gemeente Vlissingen	We stellen de Ontwikkelvisie Kenniswerf 2040 op in samenwerking met onderwijsinstellingen en Dockwize, inclusief de Grondexploitatie Kenniswerf 5e fase. Deze visie leggen we ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad (zie 4.2.2 programma Aantrekkelijke Stad).
1E Investeringsfonds	Versterken investeringsfonds Zeeland	Provincie Zeeland	
1F Bereikbaarheid	Aanpassing dienstregeling NS	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	
	Stationsgebied Vlissingen	Gemeente Vlissingen	We stellen een breedgedragen Masterplan Stationsgebied op. Dit

9.

			planlaten we door de gemeenteraad vaststellen. We starten met de uitvoering van het Masterplan (zie 4.2.2 programma Aantrekkelijke Stad).
	Slimme mobiliteit	Provincie Zeeland	
	Rail Gent-Terneuzen	Provincie Zeeland met North Sea Port	
1G Industrie en haven	1G Onderzoek fin. North Sea Port	North Sea Port	
	1G Onderzoek 380 kV	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	
	1G Onderzoek waterstofhub	Smart Delta Resources	
	1G Onderzoek CCS/CCU	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	
1H Zorg: Opleidingsplaatsen	Toekomstgerichte zorginfrastructuur	Zeeuwse Zorg Coalitie	
1H Zorg: Zorginfrastructuur	Huisartsen/Physical assistant	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	
1H Zorg: Gezondheidscentrum	Kerngezondheidscentra Vlissingen	CZ in samenwerking met gemeente Vlissingen	We voeren met partners het inhoudelijk concept Kerngezond in, in drie samenwerkingsverbanden in Vlissingen (zie 5.2.15 programma Sociale Samenhang).
1I Werkzoekenden naar werk in de regio	Arbeidsmarktregio Zeeland	Gemeente Vlissingen	We werken het plan van aanpak van fiche 1I uit, waarin werkzoekenden worden omgeschoold naar banen in de bouw, logistiek en zorg (zie 5.3 programma Sociale Samenhang).
1J Aardgasvrije wijken	Proeftuin aardgasvrije wijk	Gemeente Vlissingen	We voeren een haalbaarheidsonderzoek uit naar warmtenet. We stellen een subsidieregeling op voor isolatiemaatregelen voor particuliere eigenaren van de Panoramabuurt. We schetsen contouren van de uitvoeringsorganisatie (zie 3.2.11 programma Leefbaarheid).
1K Ontvlechten Evides en PZEM	Ontvlechten Evides en PZEM	Provincie Zeeland	Fiche is afgerond.

10.

FINANCIËLE BEGROTING

(Bedragen x € 1.000)		JAARREKENING		BEGROTING			
5	2.2 Parkeren	1.286	1.446	1.560	1.606	1.636	1.626
6	2.3 Recreatieve havens	-	19	22	25	28	29
7	2.4 Economische havens en waterwegen	728	1.444	958	1.008	1.032	1.043
8	4.2 Onderwijshuisvesting	4.664	4.114	4.688	4.826	4.916	5.378
9	5.2 Sportaccommodaties	1.932	1.987	2.932	2.947	3.287	3.286
10	5.7 Openb groen en (openl) recreatie	3.696	3.966	4.380	4.376	4.382	4.385
11	7.2 Riolering	5.918	5.452	5.126	6.035	6.793	6.746
12	7.3 Afval	4.863	5.237	5.615	5.750	5.780	5.766
13	7.4 Milieubeheer	1.842	2.399	2.744	2.747	2.762	2.757
14	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	434	561	656	648	653	664
Totaal lasten		39.601	41.983	45.673	47.176	48.697	49.029
SPECIFICATIE BATEN							
BATEN							
1	0.63 Parkeerbelasting	2.653	3.116	3.160	3.181	3.249	3.318
2	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	70	-	-	-	-	-
3	1.2 Openbare orde en veiligheid	29	-	-	-	-	-
4	2.1 Verkeer en vervoer	485	1.188	948	956	964	972
5	2.2 Parkeren	-	-	-	-	-	-
6	2.3 Recreatieve havens	-	19	22	25	28	27
7	2.4 Economische havens en waterwegen	288	369	383	393	403	413
8	4.2 Onderwijshuisvesting	29	427	433	442	451	463
9	5.2 Sportaccommodaties	741	780	808	828	847	869
10	5.7 Openb groen en (openl) recreatie	263	345	355	358	364	371
11	7.2 Riolering	6.828	6.749	6.680	7.473	8.266	8.481
12	7.3 Afval	7.677	8.111	8.487	8.779	8.911	9.124
13	7.4 Milieubeheer	170	601	488	465	461	467
14	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	559	553	601	645	660	677
Totaal baten		19.792	22.258	22.365	23.545	24.604	25.182

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.1.2 Programma Aantrekkelijke Stad

	JAARREKENING	BEGROTING					
		PROGRAMMA TOTALEN					
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN		33.146	32.926	31.210	24.100	25.732	18.151
BATEN		29.596	24.948	23.530	17.162	19.058	11.280
Saldo		3.550	7.978	7.680	6.938	6.674	6.871
Mutatie reserves							
Toevoeging reserve wind in de zeilen			426	194	277	298	312
Onttrekking reserve wind in de zeilen	733						
Toevoeging reserve maritiem	25			100	100	100	100
Onttrekking reserve maritiem			50				
Onttrekking ouderenhuisvesting	223						
Saldo na bestemming		3.352	8.404	7.974	7.315	7.072	7.283
		SPECIFICATIE LASTEN					
LASTEN							
1 3.1 Economische ontwikkeling	1.366	1.062	424	429	432	432	
2 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.107	5.940	3.157	3.359	4.470	905	
3 3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	57	170	174	174	175	175	
4 3.4 Economische promotie	674	877	995	1.002	1.010	1.011	
5 5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	1.164	556	642	604	611	616	
6 5.4 Musea	779	881	811	828	843	850	
7 5.5 Cultureel erfgoed	433	290	327	331	334	315	
8 5.6 Media	905	661	740	728	730	729	
9 8.1 Ruimtelijke ordening	807	1.552	1.230	1.086	998	1.250	
10 8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerr.)	19.446	16.715	18.931	12.298	13.052	8.800	
11 8.3 Wonen en bouwen	3.408	4.222	3.779	3.261	3.077	3.068	
Totaal lasten	33.146	32.926	31.210	24.100	25.732	18.151	
		SPECIFICATIE BATEN					
BATEN							
1 3.1 Economische ontwikkeling	31	375	-	-	-	-	
2 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.194	5.266	2.981	3.180	4.289	725	
3 3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	44	158	160	161	163	165	
4 3.4 Economische promotie	190	231	242	249	256	262	
5 5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	42	-	-	-	-	-	
6 5.4 Musea	50	86	79	81	82	84	
7 5.5 Cultureel erfgoed	10	-39	15	15	15	15	
8 5.6 Media	49	-	-	-	-	-	
9 8.1 Ruimtelijke ordening	107	146	146	146	146	146	
10 8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerr.)	20.910	16.835	18.931	12.298	13.052	8.800	
11 8.3 Wonen en bouwen	2.969	1.890	976	1.032	1.055	1.083	
Totaal baten	29.596	24.948	23.530	17.162	19.058	11.280	

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.1.3 Programma Sociale Samenhang

		JAARREKENING		BEGROTING			
		PROGRAMMA TOTALEN					
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN		133.603	153.968	152.817	152.108	151.432	150.419
BATEN		31.199	30.734	28.732	29.180	30.076	30.140
Saldo		102.404	123.234	124.085	122.928	121.356	120.279
Mutatie reserves							
Onttrekking reserve revitalisering accommodaties			71	71	71	71	71
Onttrekking reserve centrumtaken		369	3.515				
Toevoeging reserve centrumtaken		15.075					
Saldo na bestemming		117.110	119.648	124.014	122.857	121.285	120.208
		SPECIFICATIE LASTEN					
LASTEN							
1	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.705	2.908	3.055	2.847	2.896	2.963
2	5.1 Sportbeleid en activering	1.654	1.521	1.621	1.654	1.685	1.711
3	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	5.259	6.823	8.191	7.262	5.298	5.303
4	6.2 Wijkteams	3.019	5.023	7.103	7.190	7.269	6.607
5	6.3 Inkomensregelingen	29.972	31.213	28.418	29.096	29.720	29.722
6	6.4 Begeleide participatie	18.566	19.086	18.651	17.858	17.750	17.750
7	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.224	2.798	2.599	2.674	2.746	2.819
8	6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	-	-	5.055	5.504	5.970	6.202
9	6.71B Begeleiding (WMO)	-	-	5.453	5.740	6.033	6.288
10	6.71C Dagbesteding (WMO)	-	-	2.738	2.891	3.047	3.181
11	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	14.259	15.610	-	-	-	-
12	6.72A Jeugdhulp begeleiding	-	-	4.615	3.942	3.540	2.746
13	6.72B Jeugdhulp behandeling	-	-	1.670	1.670	1.670	1.670
14	6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-	-	2.874	2.887	2.896	2.907
15	6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	490	490	490	490
16	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	18.499	19.417	732	732	732	732
17	6.73A Pleegzorg	-	-	1.209	1.209	1.209	1.209
18	6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	743	743	743	743
19	6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	2.392	2.392	2.392	2.392
20	6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	2.681	2.681	2.681	2.681
21	6.73B Gezinsgericht	-	-	1.036	1.036	1.036	1.036
22	6.74C Gesloten plaatsing	-	-	450	450	450	450
23	6.81A Beschermd wonen (WMO)	-	-	36.515	36.626	36.640	36.639
24	6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	11.355	11.365	11.371	11.010
25	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	35.394	47.376	-	-	-	-
26	6.82A Jeugdbescherming	-	-	1.213	1.213	1.213	1.213
27	6.82B Jeugdreclassering	-	-	127	127	127	127
28	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	187	193	-	-	-	-
29	7.1 Volksgezondheid	1.865	2.000	1.831	1.829	1.828	1.828
Totaal lasten		133.603	153.968	152.817	152.108	151.432	150.419
		SPECIFICATIE BATEN					

10.

FINANCIËLE BEGROTING

		JAARREKENING		BEGROTING			
BATEN							
1	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.461	1.648	1.727	1.506	1.514	1.560
2	5.1 Sportbeleid en activering	640	216	-	-	-	-
3	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	573	747	859	675	690	707
4	6.2 Wijkteams	-5	270	-	-	-	-
5	6.3 Inkomensregelingen	26.899	26.967	24.176	25.358	25.954	25.954
6	6.4 Begeleide participatie	18	340	341	-	-	-
7	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	111	236	140	143	143	143
8	6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	-	-	458	476	761	771
9	6.71B Begeleiding (WMO)	-	-	-	-	-	-
10	6.71C Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-	-	-
11	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	688	439	-	-	-	-
29	6.72A Jeugdhulp begeleiding	-	-	-	-	-	-
13	6.72B Jeugdhulp behandeling	-	-	-	-	-	-
14	6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-	-	-
15	6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	-	-	-
16	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-
23	6.73A Pleegzorg	-	-	-	-	-	-
13	6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-	-	-
14	6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-	-	-	-
15	6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-	-	-
16	6.73B Gezinsgericht	-	-	-	-	-	-
23	6.74C Gesloten plaatsing	-	-	-	-	-	-
24	6.81A Beschermd wonen (WMO)	-	-	887	876	866	855
25	6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	144	146	148	150
26	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	814	-129	-	-	-	-
27	6.82A Jeugdbescherming	-	-	-	-	-	-
28	6.82B Jeugdreclassering	-	-	-	-	-	-
28	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-	-	-
29	7.1 Volksgezondheid	-	-	-	-	-	-
Totaal baten		31.199	30.734	28.732	29.180	30.076	30.140

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.1.4 Programma Bestuur

	JARREKENING	BEGROTING					
		PROGRAMMA TOTALEN					
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN		3.673	6.787	3.665	4.567	4.945	5.286
BATEN		664	799	557	649	664	681
Saldo		3.009	5.988	3.108	3.918	4.281	4.605
Mutatie reserves							
Toevoeging Alg. reserve jaarlijkse rijks bijdrage art 12 *)		7.000	7.000				
Toevoeging Alg. reserve jaarlijkse eigen gemeentelijke bijdrage art 12 *)		1.690	1.717				
Toevoeging Alg. reserve rekeningresultaat		23.857					
Onttrekking algemene reserve		33.005	3.965	217	193	77	77
Toevoeging reserve transitievisie			248				
Toevoeging reserve organisatie doorontwikkeling		550					
Onttrekking reserve organisatie doorontwikkeling				154			
Onttrekking reserve frictiekosten		18					
Saldo na bestemming		3.999	10.740	2.737	3.725	4.204	4.528
		SPECIFICATIE LASTEN					
LASTEN							
1 0.1 Bestuur		1.744	2.260	2.457	2.496	2.514	2.540
2 0.2 Burgerzaken		1.908	2.859	2.858	2.971	2.981	2.946
3 0.8 Overige baten en lasten		21	1.668	-1.650	-900	-550	-200
Totaal lasten		3.673	6.787	3.665	4.567	4.945	5.286
		SPECIFICATIE BATEN					
BATEN							
1 0.1 Bestuur		121	-	-	-	-	-
2 0.2 Burgerzaken		543	799	557	649	664	681
3 0.8 Overige baten en lasten		-	-	-	-	-	-
Totaal baten		664	799	557	649	664	681

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.1.5 Overhead

	JAARREKENING	BEGROTING					
		PROGRAMMA TOTALEN					
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
LASTEN		20.734	21.685	23.210	24.239	26.054	27.247
BATEN		4.604	4.440	5.385	5.390	5.451	5.448
Saldo		16.130	17.245	17.825	18.849	20.603	21.799
Mutatie reserves							
Saldo na bestemming		16.130	17.245	17.825	18.849	20.603	21.799
		SPECIFICATIE LASTEN					
LASTEN							
1 Personeel en overige		14.916	15.138	15.283	16.366	17.748	18.922
2 Huisvesting		1.617	1.370	1.799	1.749	2.099	2.126
3 ICT		5.259	6.238	7.294	7.294	7.377	7.369
Subtotaal lasten overhead		21.792	22.746	24.376	25.409	27.224	28.417
4 Overhead door te belasten aan investeringen		-397	-560	-437	-438	-438	-438
5 Overhead door te belasten aan grondexploitatie		-661	-501	-729	-732	-732	-732
Subtotaal door te belasten overheadkosten		-1.058	-1.061	-1.166	-1.170	-1.170	-1.170
Totaal lasten		20.734	21.685	23.210	24.239	26.054	27.247
		SPECIFICATIE BATEN					
BATEN							
1 Personeel en overige		820	37	12	13	13	13
2 ICT		3.784	4.403	5.373	5.377	5.438	5.435
Totaal baten		4.604	4.440	5.385	5.390	5.451	5.448

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.2 Meerjarenraming 2023-2026

(bedragen x € 1.000)

	Meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026
Programma's	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Leefbaarheid	23.308	23.631	24.093	23.847
Aantrekkelijke Stad	7.680	6.938	6.674	6.871
Sociale Samenhang	124.089	122.928	121.355	120.273
Bestuur	3.108	3.918	4.281	4.605
Totaal programma's	158.185	157.415	156.403	155.596
Overhead	17.825	18.849	20.603	21.799
Algemene dekkingsmiddelen	-183.186	-190.128	-195.649	-189.836
Vennootschapsbelasting	18	19	19	19
Onvoorzien	255	255	255	255
Resultaat voor bestemming	-6.903	-13.590	-18.369	-12.167
Mutaties in reserves				
Leefbaarheid	327	332	338	338
Aantrekkelijke Stad	294	377	398	412
Sociale Samenhang	-71	-71	-71	-71
Bestuur	8.373	8.579	8.724	8.752
Overhead	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal mutaties in reserves	13.923	14.217	14.389	14.431
Begrotingsresultaat na bestemming	7.020	627	-3.980	2.264

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.3 Investeringsplanning 2023-2026

In de toelichting op de programma's hebben wij de investeringen opgenomen. Hieronder staan de totale investeringen per programma(exclusief de investeringen die we als gevolg van de ontvlechting aan de exploitatie toerekenen):

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Programma 1 Leefbaarheid	6.997	21.685	10.492	3.227	42.401
Programma 2 Aantrekkelijke Stad	1.000	-	-	-	1.000
Programma 3 Sociale Samenhang	-	-	-	-	-
Programma 4 Bestuur	-	-	-	-	-
Programma Overhead	1.031	1.031	831	-	-
Totaal	9.028	21.685	10.492	3.227	43.401

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.4 Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 19, lid c van het BBV dient in de toelichting een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Baten en lasten voortkomende uit éénmalige activiteiten en projecten, afwikkelingsverschillen, onvoorziene inkomsten en uitgaven alsmede (eenmalige) onttrekkingen aan de algemene reserve worden als incidentele baten en lasten beschouwd. Om duurzaam financieel evenwicht te bereiken is de gouden regel dat structurele lasten altijd gedekt moeten worden door structurele baten. Dit betekent dus dat incidentele baten ingezet moeten worden voor incidentele lasten. De gouden regel dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten is hier niet van toepassing. Om te bewerkstelligen dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten is het ombuigen van het begrotingstekort in een positief saldo noodzakelijk.

	bedragen * € 1.000			
	2023	2024	2025	2026
INCIDENTELE LASTEN	-2.203	-2.043	-	-
INCIDENTELE BATEN	7.020	627	-3.980	2.264
Saldo	-4.817	1.416	3.980	-2.264
Lasten				
Programma Leefbaarheid				
Capaciteitsinzet afsluiting Boulevard	-25			
Adviescapaciteit verkeersbeleid	-50			
Ontwikkeling mobiliteitsnetwerk	-100			
Programma Aantrekkelijke Stad				
Opstellen cultuurnota	-50			
Stimulering kunsteducatie	-137			
Programma Sociale Samenhang				
Plan van Aanpak Art 12	-1.841	-1.841		
Actualisatie begroting Regionaal Bureau Leerplicht		-202		
Totaal lasten	-2.203	-2.043	-	-
Baten				
Begrotingssaldo	7.020	627	-3.980	2.264
Totaal baten	7.020	627	-3.980	2.264
Totaal begrote lasten	273.772	269.593	274.275	267.704
waarvan incidenteel begrote lasten	2.203	2.043	-	-
Structurele lasten	271.569	267.550	274.275	267.704
Totaal begrote baten	266.756	268.966	278.254	265.434
waarvan incidenteel begrote baten	7.020	627	-3.980	2.264
Structurele baten	259.736	268.339	282.234	263.170
Saldo van structurele lasten en baten	-11.833	789	7.959	-4.534

10.

FINANCIËLE BEGROTING

10.5 Financieel overzicht taakvelden

(bedragen x € 1.000)				
Taakveld	Omschrijving (bedragen x euro 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
01	Bestuur	2.457	-	2.457
010	Mutaties reserves	14.425	501	13.924
011	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-7.020	-	-7.020
02	Burgerzaken	2.858	557	2.301
04	Overhead	23.211	5.385	17.826
05	Treasury	28	5.845	-5.817
061	OZB woningen	1.471	6.702	-5.231
062	OZB niet-woningen	-	8.068	-8.068
063	Parkeerbelasting	-	3.160	-3.160
064	Belastingen overig	-	708	-708
07	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	1.000	163.119	-162.119
08	Overige baten en lasten	-1.650	-	-1.650
09	Vennootschapsbelasting (VpB)	18	-	18
11	Crisisbeheersing en Brandweer	3.676	-	3.676
12	Openbare orde en Veiligheid	1.816	-	1.816
21	Verkeer en vervoer	11.500	948	10.552
22	Parkeren	1.560	-	1.560
23	Recreatieve havens	22	22	-
24	Economische Havens en waterwegen	958	383	575
31	Economische ontwikkeling	424	-	424
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.157	2.981	176
33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	174	160	14
34	Economische promotie	995	1.484	-489
42	Onderwijshuisvesting	4.688	433	4.255
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.055	1.727	1.328
51	Sportbeleid en activering	1.621	-	1.621
52	Sportaccommodaties	2.932	808	2.124
53	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	642	-	642
54	Musea	811	79	732
55	Cultureel erfgoed	327	15	312
56	Media	740	-	740
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.380	355	4.025
61	Samenkracht en burgerparticipatie	8.191	859	7.332
62	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	7.103	-	7.103
63	Inkomensregelingen	28.418	24.176	4.242
64	WSW en beschut werk	18.651	341	18.310
66	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.599	140	2.459
671a	Huishoudelijke hulp (WMO)	5.055	458	4.597
671b	Begeleiding (WMO)	5.453	-	5.453
671c	Dagbesteding (WMO)	2.738	-	2.738
672	Maatwerkdienstverlening 18-	732	-	732
672a	Jeugdhulp begeleiding	4.615	-	4.615
672b	Jeugdhulp behandeling	1.670	-	1.670
672c	Jeugdhulp dagbesteding	2.874	-	2.874
672d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	490	-	490
673a	Pleegzorg	1.209	-	1.209
673b	Gezinsgericht	743	-	743
673c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.392	-	2.392

10.

FINANCIËLE BEGROTING

Taakveld	Omschrijving (bedragen x euro 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
674a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.681	-	2.681
674b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.036	-	1.036
674c	Gesloten plaatsing	450	-	450
681a	Beschermd wonen (WMO)	36.515	887	35.628
681b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	11.355	144	11.211
682a	Jeugdbescherming	1.213	-	1.213
682b	Jeugdreclassering	127	-	127
71	Volksgezondheid	1.831	-	1.831
72	Riolering	5.126	6.680	-1.554
73	Afval	5.615	8.487	-2.872
74	Milieubeheer	2.744	488	2.256
75	Begraafplaatsen en crematoria	656	601	55
81	Ruimte en leefomgeving	1.230	146	1.084
82	Grondexploitatie (niet-bedrijven)	18.931	18.931	-
83	Wonen en bouwen	3.779	976	2.803
		266.756	266.756	-

G E M E E N T E
VLISSINGEN

